

PROJEKT MODERNIZACIJE CESTOVNOG SEKTORA FEDERACIJE BOSNE I HERCEGOVINE

**Akcijski plan preseljenja
Neum – Stolac
dionice Broćanac – Cerovica
i Cerovica – Drenovac**

Projekt modernizacije cestovnog sektora
Federacije Bosne i Hercegovine

**Akcijski plan preseljenja
Neum – Stolac**

dionice
**Broćanac – Cerovica
i
Cerovica – Drenovac**

Projekt:	Projekt modernizacije cestovnog sektora Federacije Bosne i Hercegovine
Dokument:	Akcijski plan preseljenja za Neum – Stolac
Pripremljeno za:	Javno preduzeće Ceste Federacije Bosne i Hercegovine
Konsultant:	Enova d.o.o. Sarajevo

Sadržaj

1.	Uvod.....	7
1.1.	Opis i kontekst Projekta	7
1.2.	Obim i svrha Akcijskog plana preseljenja (APP)	10
2.	Pravni okvir za otkup zemljišta	11
2.1.	Zakon o eksproprijaciji FBiH	11
2.2.	Drugi relevantni propisi u FBiH	13
2.3.	Primjenjiva politika Svjetske banke	14
2.4.	Razlike i predložena rješenja	15
3.	Utjecaji Projekta i pogođene populacije	16
3.1.	Popis i Socio-ekonomska anketa	16
3.2.	Pogođeno stanovništvo i imovina	17
4.	Ciljevi i principi otkupa zemljišta	27
5.	Kvalificiranost za naknadu i priznata prava	29
5.1.	Pomoć ugroženim osobama	34
6.	Metodologija procjene imovine	35
7.	Konsultacije i učešće	38
8.	Mehanizam za pritužbe	Error! Bookmark not defined.
9.	Institucionalna rješenja i Tim za provedbu	44
9.1.	Odgovornost za provedbu	44
9.2.	Institucionalni kapaciteti	45
10.	Raspored implementacije APP-a	46
11.	Monitoring, ocjenjivanje i izvještavanje	47
12.	Troškovi i budžet	48
	Aneks 1 – Detaljan opis ključnih odredbi Zakona o eksproprijaciji FBiH	49
	Aneks 2 – Usporedba relevantnih zakona FBiH sa zahtjevima OP 4.12	52
	Aneks 3 – Sažetak baze podataka Popisa	57
	Aneks 4 – Socio-ekonomski upitnik.....	63
	Aneks 5 – Javni poziv za socio-ekonomsko anketiranje (objavljeno u lokalnim novinama, putem radija, web stranici JP Cesta FBiH i oglasnim pločama općina Neum i Stolac)	67
	Aneks 6 – Sažetak baze podataka socio-ekonomskog anketiranja	68
	Aneks 7 – Obrazac za formalni zahtjev pristupu informacijama	71
	Aneks 8 – Dijagram toka za obradu pritužbi	72
	Aneks 9 – Obrazac za pritužbe	73
	Aneks 10 – Konsultativni sastanci, ključna pitanja i zaključci.....	74

Lista tabela

Tabela 1: Ukupan broj pogođenog stanovništva i broj pogođenih osoba sa kojima je obavljeno anketiranje	18
Tabela 2: Pregled pogođenih zemljišnih parcela po vrsti vlasništva po katastarskoj općini	18
Tabela 3: Pregled pogođenih zemljišnih parcela po vrsti zemljišta po katastarskoj općini	20
Tabela 4: Pregled pogođenog područja po vrsti zemljišta po katastarskoj općini	21
Tabela 5: Tipovi i frekvencije ranjivosti	26
Tabela 6: Matrica prava	30
Tabela 7: Organizacione obaveze i rješenja	44
Tabela 8: Okvirni raspored implementacije APP-a za dionice Broćanac – Hutovo – Cerovica i Cerovica – Drenovac	46

Lista slika

Slika 1: Administrativna organizacija BiH	8
Slika 2: Karta područja Projekta	9
Slika 3: Karta područja Projekta sa zemljišnim parcelama po vrsti vlasništva	19
Slika 4: Karta područja Projekta sa naseljima	20
Slika 5: Karta područja Projekta zasnovana prema CORINE zemljišom pokrivaču	21
Slika 6: Karta područja Projekta zasnovana na karti prema bonitetnim kategorijama zemljišta	22
Slika 7: Mjesto stanovanja prema odgovorima ispitanika	23
Slika 8: Način korištenja pogođenih zemljišnih parcela prema odgovorima ispitanika	24
Slika 9: Prosječni mjesečni prihodi prijavljeni od strane ispitanika	24
Slika 10: Radni status ispitanika	25
Slika 11: Zadovoljstvo ispitanika za njihovom socio-ekonomskom situacijom	25
Slika 12: Organizacija JP Ceste FBiH	45

SPISAK DEFINICIJA

NAKNADA	Isplata u gotovini ili u stvarima za imovinu ili resurse koji su predmet otkupa ili pogođeni Projektom. Naknada će biti isplaćena prije ulaska u posjed u zemljište ili imovinu u svim slučajevima, uključujući i slučaj gdje to nije moguće zbog odsustva vlasnika. U slučaju odsustva vlasnika novac će se deponovati na poseban račun na period od 3 godine.
GRANIČNI (ISKLJUČNI) DATUM	Datum zatvaranja javnog oglasa koji objavljuje korisnik eksproprijacije u lokalnim novinama, a u kojem obavještava sve vlasnike i korisnike o pokretanju postupka eksproprijacije, graničnom datumu i kontakt osobama kojima se osobe pogođene projektom mogu obratiti za dodatne informacije. Osobe koje se neovlašteno nastane na području Projekta nakon graničnog datuma nemaju pravo na naknadu niti bilo kakvu vrstu pomoći za preseljenje. Slično tome, neće biti isplaćena naknada za nepokretnosti (kao što su izgrađeni objekti, usjevi, voćke i zemljište pod šumom) nakon graničnog datuma.
EKONOMSKO RASELJAVANJE	Gubitak dotoka prihoda ili sredstava za život, koji je nastao kao posljedica otkupa zemljišta ili sprečavanja pristupa prirodnim resursima (zemljište, voda ili šuma) do kojeg je došlo zbog izgradnje ili izvedbe projekta ili objekata povezanih sa projektom.
EKSPPROPRIJACIJA	Znači lišavanje ili ograničavanje vlasničkih prava na imovini uz naknadu u tržišnoj vrijednosti te imovine.
NEDOBROVOLJNO PRESELJENJE	Preseljenje je nedobrovoljno kad se zemljište otkupljuje primjenom ovlasti države. Radnje se mogu preduzimati bez saglasnosti ili mogućnosti izbora preseljenih osoba.
PONOVO USPOSTAVLJANJE IZVORA IZDRŽAVANJA	Mjere koje će biti preduzete kako bi se osobama pogođenim projektom koje su fizički i ekonomski raseljene da poboljšaju izvore izdržavanja i životni standard ili da, u praktičnom smislu, uspostave najmanje isti nivo koji su imali prije raseljavanja ili nivo istih koji su imali prije početka provedbe projekta, pri čemu se bira viši od ova dva nivoa. Pomoć se mora nastaviti i nakon raseljavanja, tokom perioda tranzicije, na osnovu prihvatljive procjene vremena koje će vjerovatno biti potrebno za ponovnu uspostavu izvora izdržavanja i životnog standarda.
TRŽIŠNA VRIJEDNOST	Tržišna vrijednost se obračunava na osnovu cijena imovine u području na kojem se provodi eksproprijacija imovine, koja se može postići za konkretnu imovinu na tržištu, u zavisnosti od ponude i potražnje u trenutku utvrđivanja cijene.
DODATAK ZA PRESELJENJE	Dodatak za preseljenje je naknada u novcu za troškove koji su neposredno vezani za preseljenje/premještanje domaćinstva.
PAP	“Osobe pogođene projektom” (na engleskom „Project Affected Persons/PAP) koje zbog provedbe projekta izgube pravo vlasništva, korištenja ili druge koristi od izgrađenog objekta, zemljišta (stambenog, poljoprivrednog, ili pašnjaka), jednogodišnjih ili višegodišnjih kultura i stabala, ili neke druge nepokretne i pokretne

Projekt modernizacije cestovnog sektora FBiH
Akcijski plan preseljenja Neum – Stolac

imovine, u cijelosti ili djelimično, na privremenoj ili trajnoj osnovi.

**FIZIČKO
PREMJEŠTANJE**

Gubitak skloništa ili imovine prouzrokovan eksproprijacijom zemljišta u vezi sa projektom, koji iziskuje fizičko pomijeranje osoba pogođenih projektom iz boravišta ili prebivališta, radnog mjesta ili poslovnog prostora koji su koristili prije projekta.

**ZAMJENSKA
VRIJEDNOST**

Za *poljoprivredno zemljište*, zamjenska vrijednost je tržišna vrijednost zemljišta jednakog proizvodnog potencijala ili upotrebe koje se nalazi u blizini pogođenog zemljišta, prije projekta ili prije premještanja, pri čemu se bira viša vrijednost, sa troškovima pripreme zemljišta kako bi se dovelo na nivo sličan onome koje je imalo pogođeno zemljišta, i troškovima uknjižbe i naknade za prenos. Za *zemljište u urbanom području*, to je tržišna vrijednost zemljišta jednake veličine i upotrebe, sa sličnim ili boljim resursima i uslugama javne infrastrukture i koje se nalazi u blizini pogođenog zemljišta, prije premještanja, sa troškovima uknjižbe i naknade za prenos. Za *kuće i druge objekte*, to je tržišna vrijednost materijala za izgradnju zamjenskog objekta u sličnom ili boljem području i približnog ili boljeg kvaliteta od pogođenog objekta, ili za popravku djelimično pogođenog objekta, sa troškovima prevoza građevinskog materijala do gradilišta, i troškovima radne snage i naknada za izvođača, te troškovima uknjižbe i prenosa. Pri utvrđivanju zamjenske vrijednosti, ne uzimaju se u obzir amortizacija nekretnina i vrijednost odnesenog materijala, niti se od vrijednosti pogođene imovine ne oduzima vrijednost eventualne koristi koja će proizići iz projekta. Također uključuje troškove niveliranja ili drugih priprema za novu građevinu ili upotrebu. Troškovi se obračunavaju u vrijeme kad se vrši zamjena imovine, a ako nije tako, u obračunu troškova se uzima u obzir inflacija.

**AKCIJSKI PLAN
PRESELJENJA (APP)**

Dokument u kojem sponzor projekta ili neki drugi odgovorni subjekat utvrđuje procedure koje će slijediti i radnje koje će preduzeti u cilju ublažavanja negativnog utjecaja, naknade gubitaka i osiguranja razvojne koristi za osobe i zajednice pogođene investicijskim projektom. Akcijski plan preseljenja treba biti u skladu sa principima i ciljevima OP 4.12 i Okvirnom politikom preseljenja.

**OKVIRNA POLITIKA
PRESELJENJA (OPP)**

Svrha Okvirne politike preseljenja jeste da se pojasne principi preseljenja, organizaciona rješenja, osmisle kriterije koji će se primjenjivati na podprojekte koji će se pripremati tokom provedbe projekta. Sadrži jasne definicije uslova pod kojima će preseljenje (za konkretni projekat, sektorski program ili u okviru političkog entiteta kao što su država ili pokrajina) biti planirano i provedeno. Ovom politikom se uređuju pitanja kao što su priznata prava, principi davanja naknada, žalbeni postupak i druge pravne procedure. Ova politika je potrebna za projekte sa podprojektima ili višestrukim komponentama koje se ne mogu utvrditi prije odobrenja projekta. OPP treba biti u skladu sa principima i ciljevima OP 4.12.

**ZAINTERESIRANE
STRANE**

Svi pojedinci, grupe, organizacije i institucije koji mogu biti pogođeni projektom ili imaju mogućnost utjecaja na projekat.

**DODATAK ZA
PRELAZNI PERIOD**

Dodatak za prelazni period je jednokratna naknada u vidu dodatne finansijske pomoći s ciljem osiguranja da će biti pokriven period prilagođavanja na novo područje.

Projekt modernizacije cestovnog sektora FBiH
Akcijski plan preseljenja Neum – Stolac

UGROŽENE GRUPE

Stanovništvo, naročito osobe koji žive u siromaštvu, koje nemaju zemljište, starije osobe, žene i djeca, i druge raseljene osobe koje mogu biti izostavljene iz zaštite domaćim zakonima o naknadi za zemljište, koji mogu biti teže pogođene preseljenjem zbog rodne pripadnosti, etničke pripadnosti, fizičke ili mentalne poteškoće ili socijalnog statusa, mogu imati ograničenu mogućnost podnošenja zahtjeva za naknadu ili korištenja pomoći za preseljenje i srodnih razvojnih povlastica.

1. Uvod

1.1. Opis i kontekst Projekta

Vlada Federacije Bosne i Hercegovine (FBiH) je pokrenula sveobuhvatni Program modernizacije magistralnih cesta u FBiH kako bi se do 2020. osigurala adekvatna cestovna infrastruktura.

U okviru gore pomenutog sveobuhvatnog Programa, Javno preduzeće „Ceste FBiH“ (JP Ceste FBiH), društvo sa ograničenom odgovornošću u punom vlasništvu Vlade FBiH, pokrenulo je **Projekt modernizacije cestovnog sektora FBiH** (Projekt). U tu svrhu, zatražilo je od Vlade FBiH da osigura kreditna sredstva kod međunarodnih finansijskih institucija (MFI). Vlada FBiH je podržala inicijativu za osiguranje kreditnih sredstava kod MFI u iznosu od €150 miliona za Program, uključujući €103,38 miliona ukupno od Svjetske Banke (SB) i Evropske Investicione Banke (EIB).

Zajmoprimac će biti Ministarstvo finansija i trezora Bosne i Hercegovine (BiH), dok će agencija odgovorna za implementaciju projekta u ime FBiH biti JP Ceste FBiH.

Projekt se sastoji od nekoliko manjih i srednjih investicijskih programa uključujući:

- izgradnju novih cestovnih dionica
- poboljšanje cestovnih elemenata u okviru postojećeg koridora
- izgradnju trećih traka za spora vozila
- rekonstrukciju kolovozne konstrukcije i korekciju osovina
- eliminaciju crnih tačaka i opasnih mjesta
- poboljšanje mostova i tunela

Očekuje se da će se Projektom smanjiti broj prometnih nesreća, lokalno zagađenje generisano transportnim sektorom i operativni troškovi vozila, kao i poboljšati povezanost i bezbjednost, te da će Projekt olakšati trgovinu, omogućiti razvoj turizma, pružiti lokalnim zajednicama bolji pristup društvenoj infrastrukturi kao što su bolnice, pružiti podršku razvoju privatnog sektora, promovirati regionalni i nacionalni ekonomski rast i pridonijeti privrednoj i društvenoj koheziji regije.

Administrativna struktura u BiH

BiH se sastoji od dva entiteta: Federacije BiH i Republike Srpske, te zasebne administrativne jedinice pod isključivim suverenitetom države (Brčko Distrikt). FBiH se sastoji od deset kantona koji su dalje podijeljeni na općine (Slika 1). U FBiH se nalazi 79 općina.

Administrativna struktura BiH je prikazana na slici ispod.

*Slika 1: Administrativna organizacija BiH
(izvor: SOER)¹*

Opis pod-projekata

Dio Projekta je i **izgradnja nove ceste Neum - Stolac (M 17.3) u Hercegovačko-Neretvanskom Kantonu sa cjelokupnom dužinom od 38.5 km**, a koja se sastoji od sljedećih dionica:

1. **Dionica Stari Neum – Kisevo – Babin Do (Tunel Oštrovac)** (dužina = 5,6 km), čija je izgradnja završena, te preostaje da se stavi završni sloj asfalta;
2. **Dionica Babin Do (Tunel Oštrovac) – Broćanac** (dužina = 6,4 km), za koju je u velikoj mjeri završen proces otkupa zemljišta i koji će uskoro biti finaliziran, a izgradnja još nije počela;
3. **Dionica Broćanac – Hutovo – Cerovica** (dužina = 11,2 km), koja počinje na kraju dionice Kiševo – Broćanac, završavajući se ispred naselja Broćanac. Trasa dalje izlazi iz male doline Broćanac i stiže do krivine Hadžibegov grad, koju prevazilazi tunelom i dalje se spušta u dolinu naselja Hutovo;
4. **Dionica Cerovica – Drenovac** (dužina = 15,3 km), koja počinje od Cerovice, odakle se cesta penje na plato Kadica, Dubrava – Cerovica, nakon čega se spušta do krajnje tačke postojeće ceste koja vodi prema gradu

¹ Ministarstvo vanjske trgovine i ekonomskih odnosa (2012). Izvještaj o stanju okoliša u BiH 2012. Sarajevo.

Projekt modernizacije cestovnog sektora FBiH
Akcijski plan preseljenja Neum – Stolac

Stolac. Dionica se završava odmah prije Drenovca, na početku dionice Drenovac – Masline magistralne ceste M-17.3.

Ovaj Akcijski plan preseljenja (APP) uključuje dionice gdje otkup zemljišta još nije započet, tj. dionicu Broćanac – Hutovo – Cerovica i dionicu Cerovica – Drenovac.

Izgradnja ove ceste će imati pozitivan socio-ekonomski utjecaj na ovaj dio zemlje, omogućavajući bolju povezanost Neuma sa ostatkom BiH i pozitivan efekat na druga naseljena mjesta duž trase, uključujući Općinu Stolac i Općinu Neum. Populacija Općine Neum je 4,364, sa gustinom naseljenosti od 19.4 osobe po km². Ukupan broj naselja u Općini Neum je 27².

Populacija Općine Stolac je 12,988, sa gustinom naseljenosti od 45.4 osobe po km². Općina Stolac im 26 naselja³.

Područje Projekta predstavlja stabilan kraški teren, sa naizmjeničnom mediteranskom i submediteranskom klimom i visokom solarnom insolacijom. Ima male količine padavina, više prosječne godišnje temperature od kontinentalnih regija, duge periode vegetacija i veću vjetrovitost. Ove osobine imaju direktan utjecaj na razvoj vegetacije specifične za ovo područje - zelene šume i grmlja makije, hrasta crnike, itd.

Karta područja Projekta je prikazana ispod.

Slika 2: Karta područja Projekta

² Izvor: Federalna Institucija za Razvojno Planiranje (2015). Socio-ekonomski indikatori po Općinama u FBiH u 2014. Sarajevo.

³ Isto.

1.2. Obim i svrha Akcijskog plana preseljenja (APP)

JP Ceste FBiH je pripremio ovaj Akcijski plan preseljenja (APP) za gore opisane dionice **ceste Neum – Stolac** u skladu sa:

- **Zakonima i propisima na snazi u Federaciji Bosne i Hercegovine (FBiH),**
- **Operativnom politikom Svjetske Banke (OP) za nedobrovoljno preseljenje (OP 4.12)⁴.**

Ovaj APP je pripremljen na osnovu Okvira politike preseljenja (OPP) za Projekt, kojim se postavljaju ključni principi otkupa zemljišta i preseljenja i ciljevi koji će se ispunjavati, kao i organizacioni aranžmani i kriteriji za podprojekte koji se pripremaju tokom implementacije Projekta kako bi se osiguralo adekvatno upravljanje otkupom zemljišta za potrebe Projekta i pružila pomoć osobama pogođenim Projektom u ponovnoj uspostavi ili poboljšanju njihovih izvora izdržavanja. OPP je u skladu sa lokalnom legislativom i OP 4.12, a jaču snagu imaju zahtjevi koji su strožiji.

Ovaj APP utvrđuje detaljne procedure koje će JP Ceste FBiH pratiti i radnje koje će preduzeti da pravilno preseli i pruži nadoknadu pogođenim ljudima i zajednicama. Dokument također sadrži osnovni popis i socio-ekonomsko istraživanje; specifične stope i standarde naknade; politike prava vezana za sve dodatne utjecaje identifikovane kroz popis ili anketiranje; raspored implementacije aktivnosti preseljenja; i procjene troškova.

Tokom izrade ovog APP-a, korištene su, uz OP 4.12, i *Smjernice Svjetske Banke za nedobrovoljno preseljenje: planiranje i implementacija razvojnih projekata (2004)*.⁵

Status procesa otkupa zemljišta

Odlukom Vlade FBiH je utvrđen javni interes za izgradnju magistralne ceste Neum – Stolac u 2011. (Odluka Vlade FBiH, broj 1099/11 od 13.10.2011).

Glavni projekti za obje dionice (Broćanac – Hutovo – Cerovica i Cerovica – Drenovac) su završeni u oktobru 2015. godine, kao i Idejni elaborat eksproprijacije⁶ za obje dionice (u novembru 2015. godine).

Nije bilo drugih aktivnosti vezanih za proces otkupa zemljišta za gore pomenute dionice do danas.

⁴Dostupno na:

<http://web.worldbank.org/WBSITE/EXTERNAL/PROJECTS/EXTPOLICIES/EXTOPMANUAL/0,,contentMDK:20064610~menuPK:64701637~pagePK:64709096~piPK:64709108~theSitePK:502184~isCURL:Y,00.html>

⁵Dostupno na: <http://documents.worldbank.org/curated/en/2004/01/5159399/involuntary-resettlement-sourcebook-planning-implementation-development-projects-vol-1-2>

⁶ Elaborat eksproprijacije predstavlja osnovni dokument za pripremu i sprovedbu procesa eksproprijacije. Prema Zakonu o eksproprijaciji, Elaborat eksproprijacije sadrži geodetsko-katastarski plan područja eksproprijacije, podatke o nekretninama (uključujući identifikaciju vlasnika), cilj eksproprijacije i druge relevantne podatke.

2. Pravni okvir za otkup zemljišta

2.1. Zakon o eksproprijaciji FBiH

*Zakon o eksproprijaciji FBiH*⁷ definiše uvjete i postupak eksproprijacije za potrebe izgradnje objekata u javnom interesu, prava na naknade i iznose naknada, upravljanje pritužbama i sporovima i druga pitanja u vezi s postupkom eksproprijacije.⁸

Sažetak ključnih odredaba Zakona je dat u ovom poglavlju, dok je detaljniji opis odredaba dat u Aneksu 1 ovog APP-a.

- **Javni interes i svrha eksproprijacije:**

Nekretnina može biti ekspropisana samo u slučaju kada je utvrđen javni interes za projekte koji će proizvesti veću korist za javnost (član 3. i 5.).

Eksproprijacija može biti provedena za potrebe Federacije BiH, kantona, gradova, općina, javnih preduzeća i javnih ustanova, osim ako zakonom nije drugačije određeno.

- **Proces eksproprijacije:**

Uslov za podnošenje prijedloga za eksproprijaciju je i dokaz da su osigurana potrebna sredstva i položena kod banke u visini približno potrebnoj za davanje naknade za nekretnine predložene za eksproprijaciju i troškove postupka eksproprijacije, odnosno dokaz o osiguranoj drugoj odgovarajućoj nekretnini (član 24.).

Postupak eksproprijacije počinje podnošenjem prijedloga za eksproprijaciju koji podnosi Korisnik eksproprijacije relevantnoj Općini (nadležno tijelo za eksproprijaciju). Prijedlog sadrži podatke o imovini čija eksproprijacija se predlaže, vlasnicima takve imovine i svrhu za koju se predlaže eksproprijacija.

Zakon eksplicitno podržava sporazumno rješavanje pitanja sticanja prava vlasništva nad određenom nekretninom (član 23.). Korisnik eksproprijacije je dužan putem javnog oglasa pozvati vlasnike nekretnina radi sporazumnog pribavljanja nekretnine, a sa zainteresovanim vlasnikom nekretnine korisnik eksproprijacije dužan je pokušati sporazumno riješiti sticanje prava vlasništva nad određenom nekretninom. Zaključeni sporazum mora sadržavati oblik i visinu naknade i rok do kojeg je korisnik eksproprijacije dužan ispuniti obavezu u pogledu naknade (član 26.). Ako se ne postigne sporazum o naknadi u roku od dva mjeseca od dana pravomoćnosti rješenja o eksproprijaciji (ili manje ukoliko općinska služba tako odredi), općinska služba za upravu dostavit će, bez odlaganja, pravomoćno rješenje o eksproprijaciji sa svim spisima nadležnom sudu na čijem području se nalazi ekspropisana nekretnina zbog određivanja naknade. Nadležni sud po službenoj dužnosti u vanparničnom postupku odlučuje o visini naknade za ekspropisanu nekretninu.

- **Zahtjevi u vezi s informisanjem i konsultacijama:**

Prije podnošenja prijedloga za eksproprijaciju korisnik eksproprijacije dužan je putem javnog oglasa pozvati vlasnike nekretnina radi sporazumnog pribavljanja nekretnine (član 23.). Pogođeni vlasnici su

⁷ Službene novine FBiH, br. 70/07, 36/10 i 25/12

⁸ Izmjene i dopune Zakona su trenutno u parlamentarnoj proceduri, a opseg i vrijeme usvajanja istih nije poznato. Nakon usvajanja izmjena i dopuna Zakona, ovom APP-u će dodati prilog s obrazloženjem eventualne relevantnosti takvih izmjena i dopuna za Projekte. U zavisnosti od opsega utjecaja izmjena i dopuna, APP može biti predmet novih konsultacija. Izmjene i dopune Zakona neće imati retroaktivnu primjenjivost. Čim iste stupe na snagu, primjenjivat će se strožiji princip (izmijenjeni i dopunjeni Zakon o eksproprijaciji FBiH ili OP 4.12).

informisani tokom cijelog postupka eksproprijacije (tj. da je podnesen prijedlog za eksproprijaciju (član 25.); prije donošenja rješenja o eksproprijaciji, nadležna općinska uprava dužna je saslušati pogođenu osobu o činjenicama koje se tiču eksproprijacije (član 27.).

▪ **Vrste eksproprijacije:**

Eksproprijacija može biti potpuna i nepotpuna.

Potpunom eksproprijacijom nekretnina postaje vlasništvo korisnika eksproprijacije, a prestaju prava vlasništva ranijeg vlasnika i druga prava na toj nekretnini.

Nepotpuna eksproprijacija podrazumijeva ustanovljenje služnosti na zemljištu i zakup na zemljištu na određeno vrijeme.

Međutim, na zahtjev vlasnika ekspropriisat će se i preostali dio nekretnine ako se pri eksproprijaciji jednog dijela nekretnine utvrdi da vlasnik nema privrednog interesa da koristi preostali dio, odnosno ako je usljed toga na preostalom dijelu onemogućena ili bitno pogoršana njegova dotadašnja egzistencija ili mu je onemogućeno normalno korištenje preostalog dijela nekretnine (član 11.), te mora biti obaviješten da može podnijeti takav zahtjev od strane općinske službe. Zahtjev za eksproprijaciju preostalog dijela nekretnine može se podnijeti do donošenja prvostepenog rješenja o eksproprijaciji, kao i u žalbenom postupku, ako nije bio obaviješten o svom pravu na spomenuti zahtjev.

▪ **Naknada**

Opće načelo Zakona o eksproprijaciji je da naknada treba biti pružena u visini tržišne vrijednosti (član 12.). Tržišna vrijednost se izračunava na osnovu cijene na području u kojem se nekretnina ekspropriše, koja može biti postignuta za određenu nekretninu na tržištu, a koja zavisi od ponude i potražnje u trenutku njenog određivanja (član 46.).

Zakon definiše u detalje kako se naknada određuje za objekte, voćnjake, šumsko zemljište i stabla, te poljoprivredno, građevinsko i gradsko zemljište.

Prema Zakonu, naknada za ekspropriisanu nekretninu određuje se, u pravilu, davanjem druge odgovarajuće nekretnine (član 45.). Međutim, naknada se može odrediti i u novcu, ako vlasnik ekspropriisane nekretnine ne prihvati kao ekvivalent nekretninu kao naknadu ili ako korisnik eksproprijacije ne može osigurati takvu nekretninu (član 46.). Vlasnici imovine u postupku eksproprijacije imaju pravo na naknadu za gubitke bilo kakve koristi koju bi imali od imovine (član 54.).

Lične i porodične prilike ranijeg vlasnika ekspropriisane nekretnine uzimaju se u obzir, kao i okolnosti koje mogu imati nepovoljan ekonomski učinak, kao korektiv uvećanja visine utvrđene naknade (član 47.). Ova odredba ima za cilj omogućavanje ponovne uspostave izvora izdržavanja iznad puke naknade za izgubljenu imovinu, pružajući fleksibilnost zasnovanu na procjeni ličnih prilika u svakom zasebnom slučaju.

Troškove eksproprijacije snosi Korisnik eksproprijacije. Naknada se mora obezbijediti prije formalnog prijenosa prava vlasništva nad ekspropriisanom nekretninom (član 31.).

▪ **Mehanizam za pritužbe**

Zakon predviđa pravo pogođenih građana da ulože pritužbe u mnogim fazama procesa eksproprijacije, počev od upravnih i sudskih žalbi (tj. protiv akta o utvrđivanju javnog interesa (član 16.), rješenja o eksproprijaciji (član 30.), u vezi s naknadom (član 60.).

2.2. Drugi relevantni propisi u FBiH

- *Zakonom o stvarnim pravima*⁹ uređena su pitanja sticanja, korištenja, raspolaganja, zaštite i prestanka vlasničkih prava i drugih stvarnih prava i posjeda, kao i pitanja ograničavanja tih prava, pravo služnosti, pravo suvlasništva i zajedničkog vlasništva, način sticanja imovinskih prava na zemlji, odnosno objektima podignutim na tuđem zemljištu. Zakon propisuje da vlasnička i druga stvarna prava mogu biti ograničena ili oduzeta samo u javnom interesu i pod uslovima utvrđenim Zakonom u skladu sa principima međunarodnog prava.
Značajna odredba Zakona je to što korisnici imovine stiču vlasnička prava nakon perioda od 10 godina savjesnog i zakonitog korištenja, ili nakon 20 godina savjesnog korištenja.
Pored toga, Zakonom je propisano da savjesni graditelj objekta na zemljištu koje je u vlasništvu druge osobe ima pravo sticanja takvog zemljišta ako se vlasnik nije protivio izgradnji. Vlasnik zemljišta u ovom slučaju ima pravo da traži naknadu u tržišnoj vrijednosti zemljišta.
- *Zakon o poljoprivrednom zemljištu FBiH*¹⁰ sadrži osnovne definicije i principe koji se tiču upravljanja, zaštite, uređenja, raspolaganja i evidencije koja se odnosi na poljoprivredno zemljište. Zakonom je propisano da se na poljoprivrednom zemljištu može ustanoviti pravo služnosti u skladu sa odlukom gradskog ili općinskog vijeća. Vlasnici takvog zemljišta polažu pravo na naknadu u skladu sa Zakonom o eksproprijaciji.
- *Zakon o građevinskom zemljištu FBiH*¹¹ dozvoljava legalizaciju bespravno izgrađenih objekata na građevinskom zemljištu u državnom vlasništvu, na kojem je izgrađen objekat. Ovaj Zakon omogućava naknadno izdavanje građevinske dozvole od strane općinskog vijeća u skladu sa Zakonom o prostornom planiranju i korištenju zemljišta na nivou Federacije BiH. Legalizacija bespravno izgrađenih objekata je dalje regulirana odlukama na kantonalnom nivou, a sprovodi se na općinskom nivou.
- *Zakonom o vanparničnom postupku FBiH*¹² utvrđuju se pravila po kojima sudovi postupaju i odlučuju o ličnim, porodičnim, imovinskim i drugim pravima i pravnim interesima, koji se po zakonu rješavaju u vanparničnom postupku. Sudovi utvrđuju iznos naknade za ekspropisanu imovinu u vanparničnom postupku. Sudionici mogu zaključiti sporazum o obliku i obimu naknade, tj. visini naknade, a sud donosi rješenje koje se temelji na njihovom sporazumu, ukoliko nađe da sporazum nije u suprotnosti sa propisima kojima su uređeni vlasnički odnosi na nekretninama.
- *Zakonom o upravnom postupku FBiH*¹³ propisuje način postupanja organa uprave kada u upravnim postupcima odlučuju o pravima i obavezama građana. Stranke imaju pravo da podnose žalbe protiv odluka koje se donose na prvom stepenu. Samo se Zakonom može propisati da žalbe nisu dozvoljene u određenim upravnim pitanjima, ukoliko su zaštita prava i zakonitosti osigurane na neki drugi način. U členu 54. Zakon daje mogućnost postavljanja privremenog zastupnika ukoliko stranka nema zakonskog zastupnika ili se neka radnja ima preduzeti protiv osobe čije je boravište nepoznato, a koja nema opunomoćenika. Privremenog zastupnika imenuje organ koji vodi postupak, ako to traži hitnost

⁹ Službene novine FBiH, br. 66/13, 100/13

¹⁰ Službene novine FBiH, br. 52/09

¹¹ Službene novine FBiH, br. 67/05

¹² Službene novine FBiH, br. 2/98, 39/04

¹³ Službene novine FBiH, br. 2/98, 48/99

predmeta. Organ koji vodi postupak odmah će izvijestiti o tome organ starateljstva, a ako je privremeni zastupnik postavljen osobi čije je boravište nepoznato, objavit će svoj zaključak na oglasnoj tabli ili na drugi uobičajeni način (putem novina ili drugih medija). Privremeni zastupnik može biti postavljen privrednom društvu, instituciji ili pravnoj osobi. Imenovana osoba je u obavezi da prihvati zastupanje i može odbiti samo iz razloga predviđenih posebnim propisima.

- *Zakonom o zemljišnim knjigama FBiH¹⁴* uređuje se vođenje, održavanje i uspostava zemljišnih knjiga, kao i upis nekretnina i prava na nekretninama u zemljišnim knjigama u FBiH. Stvarna i druga prava stupaju na snagu tek po upisu u zemljišne knjige. U postupku eksproprijacije, donesena Odluka o eksproprijaciji predstavlja pravni osnov za uknjižbu. Pored toga, eksproprijacija se može upisati u vidu pribilježbe.
- *Zakonom o premjeru i katastru nepokretnosti u FBiH¹⁵* uređuje se premjer zemljišta, zgrada i drugih objekata, izrada i održavanje katastra zemljišta, zgrada i drugih objekata, evidencija i upis prava na nekretninu. Evidencija o vlasnicima imovine vodi se u zemljišnim knjigama.
- *Zakon o ravnopravnosti polova u BiH¹⁶* promovira i štiti ravnopravnost polova i jednake mogućnosti za sve i ravnopravan tretman svih osoba bez obzira na pol u javnoj i privatnoj sferi života i uređuje zaštitu od diskriminacija na osnovu pola.

2.3. Primjenjiva politika Svjetske banke

Svi projekti koje finansira SB koji uključuju preseljenje podliježu OP-u 4.12, koji opisuju instrumente i postupke koji za cilj imaju izbjegavanje ili ublažavanje negativnih ekonomskih, socijalnih i ekoloških problema koji se mogu pojaviti. OP 4.12 aktivira ne samo fizičko preseljenje, već i gubitak zemljišta koji rezultira preseljenjem ili gubitak skloništa, gubitak imovine ili pristupa imovini i gubitak izvora prihoda i izvora egzistencije. Opći ciljevi OP 4.12 su sljedeći:

- Prisilno preseljenje treba izbjegavati ili smanjiti ako je moguće, istražujući sve alternative projekta.
- Gdje se ne može izbjeći preseljenje, aktivnosti preseljenja trebaju biti organizirane i izvršene kao održivi razvojni programi, koji pružaju dovoljno investicijskih resursa kako bi se osobama raseljenim projektom omogućilo da učestvuju u projektnim koristima. Raseljene osobe trebaju biti smisleno konsultirane i treba ih poticati da učestvuju u planiranju i implementaciji programa preseljenja.
- Raseljene osobe treba pomoći u poboljšanju njihovog ranije životnog standarda i izvora egzistencije (kapacitet zarade i nivoa proizvodnje), ili barem u obnavljanju istih.

OP 4.12 razlikuje sljedeće tri kategorije osoba za kvalificiranost za naknadu i pomoć:

- a. Osobe s formalnim pravom na zemljište (uključujući običajna i tradicionalna prava priznata u skladu sa zakonima zemlje).
- b. Osobe koje nemaju formalna prava na zemlju u vrijeme početka popisa već polažu pravo na zemljišta i imovinu - pod uslovom da su takva prava¹⁷ priznata prema zakonima zemlje ili postanu priznata kroz proces identificiran u specifičnim planovima preseljenja.

¹⁴ Službene novine FBiH, br. 19/03, 54/04

¹⁵ Službeni list SRBH, br. 22/84, 12/87, 26/90 i 36/90 i Službeni list SRBH, br. 4/93 and 13/94

¹⁶ Službeni glasnik BH 16/03, 102/09

¹⁷ Takva prava mogu biti zasnovana na održaju, kontinuiranom posjedu javnog zemljišta za koji vlada nije poduzela bilo kakve radnje iseljenja (tj. uz implicitno dopuštenje vlade) ili na običajnom i tradicionalnom pravu i korištenju, i slično.

- c. Osobe bez prepoznatljivog zakonskog prava ili drugog prava na zemlju koju nastanjuju.

2.4. Razlike i predložena rješenja

Općenito uzevši, gore opisani zakoni u FBiH pružaju odgovarajući okvir za vođenje aktivnosti preseljavanja i isplate naknade u skladu sa zahtjevima Svjetske banke. Glavne razlike između lokalnog zakonodavstva i zahtjeva SB i rješenja koja se daju putem ovog Akcionog plana preseljenja su:

- *Naknada za neformalne korisnike zemljišta*: jedina kategorija za koju je predviđana isplata naknade prema Zakonu o eksproprijaciji u FBiH su formalni vlasnici imovine. Slučajeve koji uključuju neformalne korisnike koji su definirani u kategoriji (b) OP 4.12 (tj. slučajeve u kojima postoji razlika između zemljišnih knjiga i stvarnog stanja vlasništva, na primjer iz razloga što zemljišne knjige nisu ažurirane nakon smrti uknjiženog vlasnika ili iz drugih razloga) utvrđuje i na odgovarajući način rješava općina u skladu sa Zakonom o eksproprijaciji, koji propisuje obavezu općina da riješe pitanja vlasništva prije preduzimanja daljnjih koraka kao prethodno pitanje. Neformalni korisnici tako dobivaju status formalnih vlasnika. Nisu identificirani neformalni vlasnici po kategoriji (c) OP 4.12 (tj. osobe bez prepoznatljivih zakonskih prava ili prava potraživanja na zemljištu koje koriste).
Korektivna mjera: Naknada za sve kategorije pogođenih osoba (formalni i neformalni vlasnici i korisnici zemljišta) bit će osigurana u skladu sa Matricom prava, Tabela 6 ovog APP-a).
- *Pomoć u ponovnom uspostavljanju izvora izdržavanja osobama koje mogu izgubiti dohodak usljed utjecaja Projekta*: Zakon o eksproprijaciji ne sadrži konkretne odredbe u pogledu obnavljanja izvora izdržavanja. Međutim, Zakon ostavlja određenu fleksibilnost u osmišljavanju konkretnih mjera za isplatu naknade “ ako su te prilike od bitne važnosti za materijalnu egzistenciju ranijeg vlasnika, a naročito u slučaju ako je zbog eksproprijacije većeg dijela ili čitavog zemljišta ili poslovne prostorije u kojoj je raniji vlasnik obavljao dozvoljenu poslovnu djelatnost ugrožena njegova materijalna egzistencija, kao i u slučaju kad se zbog eksproprijacije članovi poljoprivrednog domaćinstva moraju seliti iz područja gdje su prebivali ili boravili”. Time je osiguran odgovarajući pravni okvir za rješavanje pitanja ponovnog uspostavljanja izvora izdržavanja u korist ekonomski raseljenih osoba, poslovnih subjekata i poljoprivrednih radnika.
Korektivna mjera: Sve vrste pomoći za ponovno uspostavljanje izvora izdržavanja bit će pružene u skladu sa Matricom prava, Tabela 6 ovog APP-a).
- *Davanje naknade*: u FBiH, naknada za izgublenu imovinu daje su u naturi (odgovarajuća zamjenska nekretnina) ili u novcu po tržišnoj vrijednosti nekretnine ukoliko korisnik eksproprijacije ne može naći takvu zamjensku nekretninu ili ukoliko pogođeni vlasnik odabere takav vid naknade.
Korektivna mjera: Naknada za pogođene zemljišne parcele i sve druge gubitke daje se u zamjenskoj vrijednosti ¹⁸, u skladu sa Matricom prava, Tabela 6 ovog APP-a).

Detaljnije poređenje odredbi zakona FBiH sa odredbama OP 4.12 dato je u Aneksu 2 ovog Akcijskog plana.

¹⁸ Za detaljan opis zamjenske vrijednosti vidi dio sa definicijama prema OP 4.12

3. Utjecaji Projekta i pogođene populacije

3.1. Popis i Socio-ekonomska anketa

Popis/spisak

Popis/spisak svih osoba pogođenih Projektom izrađen je s ciljem prikupljanja i analize podataka i informacija koje su potrebne radi identifikacije svih kategorija utjecaja, osoba koje su direktno pogođene zauzimanjem zemljišta (vlasnici/korisnici zemljišnih parcela) i očekivanih gubitaka imovine u okviru područja Projekta (dionica cesta). Popis je pripremljen na osnovu do sada poznatih podataka.

Popis sadrži podatke o sljedećim stavkama:

- (i) lokacija (dionica puta) i katastarska općina,
- (ii) broj zemljišne parcele,
- (iii) vrsta utjecaja,
- (iv) ime osobe pogođene Projektom (vlasnik ili korisnik),
- (v) ukupna površina zemljišne parcele (m²).

Kratki pregled baze podataka o popisu dat je u Aneksu 3 ovog APP-a (cjelokupna baza podataka je dostupna u posebnom dokumentu u excelu). JP Ceste, uključene općine i Svjetska banka neće javno objavljivati povjerljive informacije o pojedincima i imovini.

Napomena: Katastarski planovi za ovo područje su izrađeni u starom katastarskom premjeru, dok je trenutno dostupan idejni elaborat eksproprijacije pripremljen u skladu sa novim premjerom. Usljed toga nema jasnog razgraničenja ovih parcela na terenu, te nije mogla biti provedena procjena imovine¹⁹.

Socio-ekonomska anketa

Za potrebe provedbe Socio-ekonomske ankete, tim obučeni anketara je obišao lokacije na planiranom putnom pravcu, ali nisu uspjeli naći vlasnike/korisnike parcela na lokacijama koje su posjetili s obzirom na to da većina lokalnog stanovništva ne stanuje u području Projekta. Stoga je JP Ceste Federacije pozvalo vlasnike i korisnike zemljišta koje će biti obuhvaćeno Projektom radi provedbe Socio-ekonomske ankete u Općini Neum (sala za sastanke Hotela Neum) i Općini Stolac (sala za sastanke Općine Stolac) 28. i 29. decembra oglasivši poziv na sljedeći način:

1. javni poziv je objavljen u lokalnim novinama "Večernji List" 24. decembra 2015.;
2. javni oglas je objavljen na lokalnoj radio stanici (Radio stanica "Dobre vibracije") 24. i 25. decembra 2015.;
3. javni poziv je objavljen na internetu na web stranici JP Ceste FBiH 24. decembra 2015. uz dodatnu informaciju o obuhvaćenim zemljišnim parcelama i kartama obuhvaćenih područja (dostupno na: http://www.jpdcfbh.ba/ba/novosti/saopcenja_za_javnost/0073_24.12.2015.shtml);
4. poster sa javnim pozivom postavljeni su na oglasne table Općine Neum i Općine Stolac 24. decembra 2015.;
5. javni poziv je objavljen na web portalu sa vijestima "Bljesak Info" 27. decembra 2015. i novinskom portalu "Poskok Info" 28. decembra 2015.

¹⁹ Procjenu zemljišta i imovine na zemljištu provest će nezavisni sudski vještaci za procjenu imovine (vještak za poljoprivredu i građevinski vještak) u periodu od januara do marta 2016.

U svim navedenim javnim pozivima, pogođenom stanovništvu su stavljeni na raspolaganje podaci za kontakt sa osobama od kojih mogu dobiti više informacija o pojedinačnim pogođenim zemljišnim parcelama kao i mogućnost organizacije telefonskog razgovora sa osobama koje nisu mogle doći na mjesta određena za sastanak, uz naznaku da troškove tih telefonskih poziva pokriva JP Ceste FBiH.

Socio-ekonomska anketa provedena je kako bi se pribavila mišljenja pogođenog stanovništva o utjecajima Projekta i isplati naknada kao i konkretni podaci o sadašnjim sredstvima za život i uslovima u kojima živi pogođeno stanovništvo, te utvrdile ugrožene kategorije pogođenog stanovništva. Ispitivanje je proveo tim obučanih anketara na osnovu upitnika koji su pripremili eksperti za otkup zemljišta. Obrazac upitnika koji je korišten prilikom Socio-ekonomskog anketiranja dat je u Aneksu 4 ovog APP-a.

Javni oglas objavljen putem navedenih kanala dat je u Aneksu 5 ovog APP-a.

Skup podataka prikupljenih tokom Socio-ekonomske ankete predstavlja osnovicu detaljnih demografskih podataka o domaćinstvima za stanovništvo pogođeno Projektom. Ovaj skup podataka je od ključnog značaja za planiranje odgovarajućih mjera ublažavanja koje će biti uključene kao dio projektne dokumentacije i za određivanje graničnog datuma za prihvatljivost zahtjeva za naknadu.

Kratak pregled ključnih podataka prikupljenih putem Socio-ekonomskog anketiranja dat je u Aneksu 6 ovog APP-a (cjelokupna baza podataka je u obliku zasebnog dokumenta u excelu). JP Ceste, uključene općine, odnosno Svjetska banka neće javno objavljivati povjerljive informacije o pojedinim osobama ili nekretninama.

Napomena: Pogođeno stanovništvo koje nije obuhvaćeno anketnim ispitivanjem provedenim u decembru 2015. (usljed nedostupnosti podataka o mjestu na kojem se nalaze ili informacija za kontakt) bit će anketirane u dvije predstojeće faze pripreme postupka otkupa zemljišta: (i) tokom javnih skupova u februaru 2016. koji će biti održani kako je opisano u Poglavlju 7: *Konsultacije i učešće*; i (ii) tokom pojedinačnih sastanaka koje će organizirati relevantne općinske vlasti kad JP Ceste Federacije zvanično pokrenu postupak otkupa.

3.2. Pogođeno stanovništvo i imovina

Pregled utjecaja Projekta

- **Potpuna eksproprijacija:** za potrebe Projekta, bit će potrebno provesti potpunu eksproprijaciju²⁰ (trajni otkup) zemljišnih parcela koje se nalaze na lokaciji planiranih dionica puteva; stambeni objekti i poslovni objekti nisu identificirani ni u elaboratu eksproprijacije ni tokom terenskih posjeta.
- **Privremeno zauzimanje zemljišta tokom građevinskih radova:** jedan broj privatnih i državnih zemljišnih parcela mogao bi biti privremeno zauzet za potrebe izgradnje pristupnih puteva i smještaj osoblja, mašina i materijala tokom građevinskih radova. Tačne lokacije tih zemljišnih parcela utvrdit će izvođači koji budu angažirani za građevinske radove²¹, u skladu sa Planom uređenja gradilišta koji će

²⁰U skladu sa Zakonom o eksproprijaciji, *potpuna eksproprijacija* omogućava korisniku da dobije pravo na ekspropiranoj imovini, dok prava ranijih vlasnika na imovini kao i druga prava na toj nepokretnosti prestaju. Nepotpunom eksproprijacijom, s druge strane, se ustanovljava pravo služnosti na zemljištu i objektima kao i pravo zakupa na određeno vrijeme. Na kraju ovog zakupa, pravo služnosti na zemljištu se vraća ranijem vlasniku.

²¹Ukoliko se radi državnom zemljištu, pravo na korištenje takvog zemljišta od strane JP Ceste FBiH uređuje se ugovorom sa općinama ili Vladom FBiH. Ukoliko je riječ o zemljištu u privatnom vlasništvu, izvođač zaključuje zasebne ugovore sa vlasnicima takvih parcela (ugovor o zakupu, ugovor o kupoprodaji ili druga vrsta prenosa vlasništva ili prava na korištenje u skladu sa Zakonom o stvarnim pravima FBiH) i plaća odgovarajuću naknadu. Ovaj postupak nadgleda JP Ceste FBiH putem stalnog prisustva predstavnika JP Ceste FBiH na području izvedbe Projekta tokom građevinskih aktivnosti i putem dostavljanja mjesečnih izvještaja od strane izvođača.

Projekt modernizacije cestovnog sektora FBiH
Akcijski plan preseljenja Neum – Stolac

izraditi izvođač. Zemljišne parcele koje se identificiraju za potrebe privremenog zauzimanja bit će uključene u elaborat eksproprijacije. Izvođač građevinskih radova će pokriti troškove privremenog zauzimanja zemljišta. JP Ceste FBiH će pratiti proces i izvještavati u vezi sa privremenim zauzimanjem zemljišta nakon početka izgradnje.

Podaci o broju vlasnika/korisnika koji će biti pogođeni Projektom i podaci o broju domaćinstava sa kojima je obavljen razgovor tokom Socio-ekonomskog anketiranja dati su u tabeli u daljem tekstu.

Tabela 1: Ukupan broj pogođenog stanovništva i broj pogođenih osoba sa kojima je obavljeno anketiranje²²

Osobe pogođene Projektom	Potpuna eksproprijacija	Fizičko preseljenje
Ukupan broj vlasnika	99 ²³	0
Broj vlasnika sa kojima je obavljeno anketiranje	40	0
Ukupan broj korisnika	257	0
Broj korisnika sa kojima je obavljeno anketiranje	11	0

Samo 6 zemljišnih parcela (2.2%) koje će se eksproprijisati su u državnom vlasništvu. Podaci o zemljišnim parcelama koji će se eksproprijisati prikazan je u tabeli koja slijedi u nastavku.

Tabela 2: Pregled pogođenih zemljišnih parcela po vrsti vlasništva po katastarskoj općini

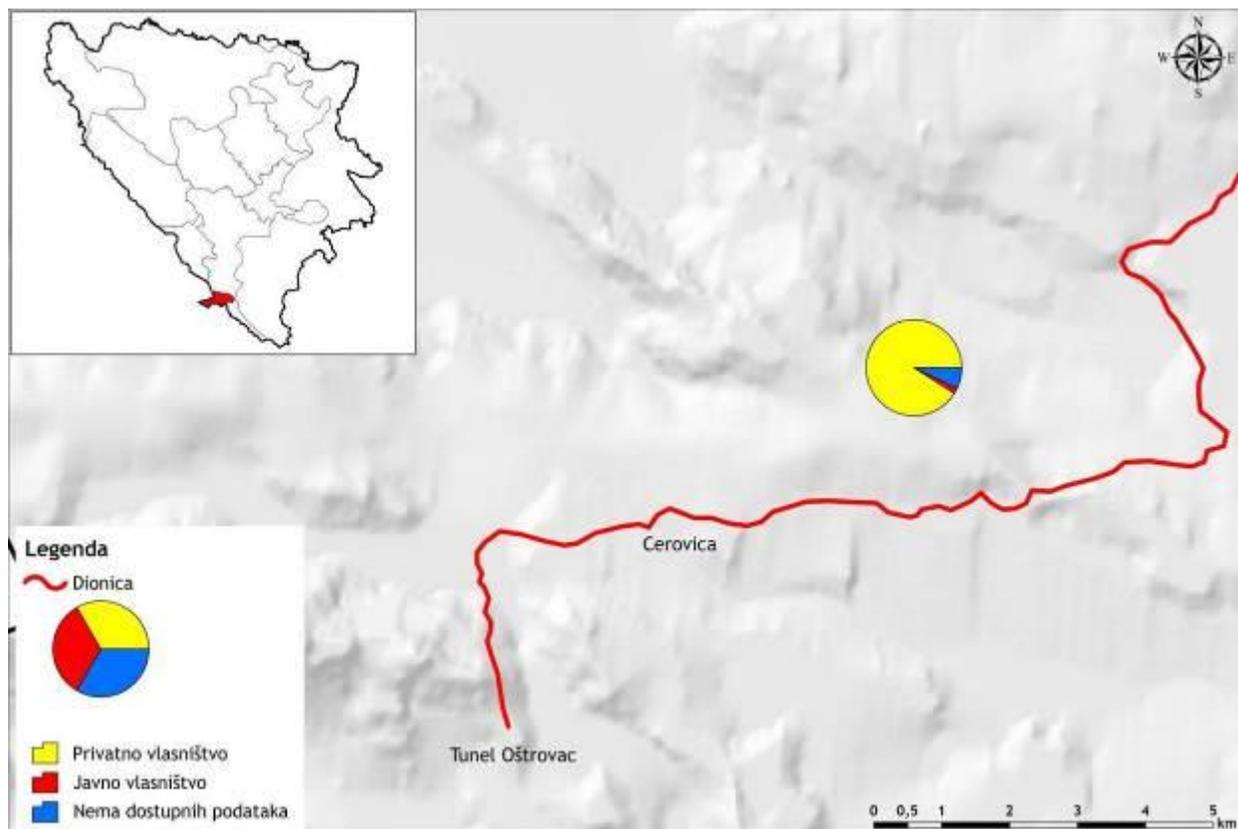
Vlasništvo	Katastarska općina					Ukupno
	Bjelovic	Burmazi	Carici	Donje Hrasno	Hutovo	
Privatno	11	37	116	37	45	246
Državno	2	2	1	1	0	6
Nepoznato	0	0	7	21	1	29
Ukupno	13	39	124	59	46	281

²²Ovi podaci su rezultat popisa i Socio-ekonomske ankete, u kojem su razrađeni ključni aspekti utjecaja Projekta na stanovništvo.

²³ Prosječan broj vlasnika po parceli je visok zbog činjenice da zemljišne knjige u FBiH nisu ažurirane tokom dužeg vremenskog perioda.

Projekt modernizacije cestovnog sektora FBiH
Akcijski plan preseljenja Neum – Stolac

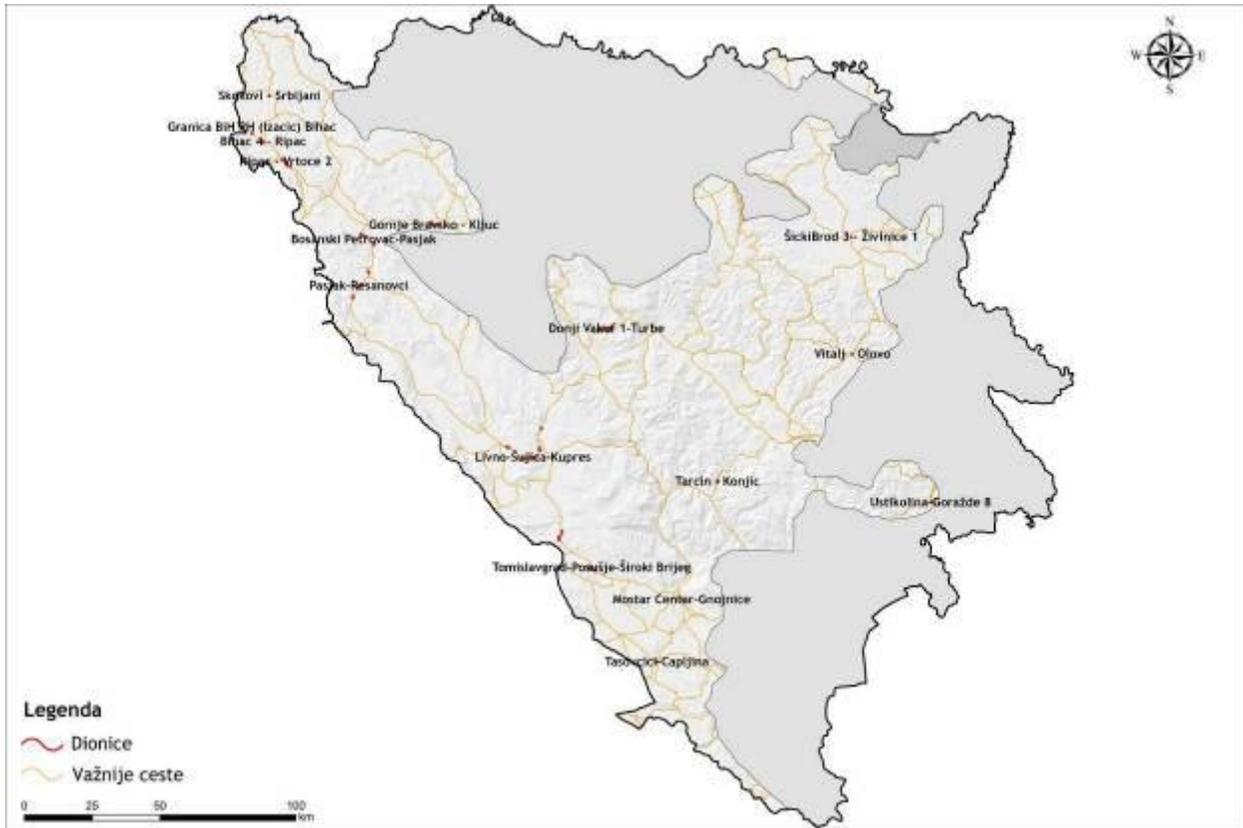
Karta područja izvedbe Projekta sa zemljišnim parcelama po vrsti vlasništva.

Slika 3: Karta područja Projekta sa zemljišnim parcelama po vrsti vlasništva

U nastavku slijedi karta područja izvedbe Projekta sa naseljima. Zbog debljine linije koja označava poziciju puta, čini se da se neke kuće preklapaju sa cestom. Ova naselja neće biti obuhvaćena eksproprijacijom u okviru Projekta.

Projekt modernizacije cestovnog sektora FBiH
Akcijski plan preseljenja Neum – Stolac

Slika 4: Karta područja Projekta sa naseljima

Prema katastru, većina zemljišnih parcela koje će se eksproprisati uknjižene su kao šuma (61,7%), pašnjaci (18,6%) i poljoprivredno zemljište (6,2%). Zemljišne parcele obuhvaćene otkupom razvrstane po načinu korištenja zemljišta prikazane su u tabeli koja slijedi u nastavku.

Tabela 3: Pregled pogodnih zemljišnih parcela po vrsti zemljišta po katastarskoj općini

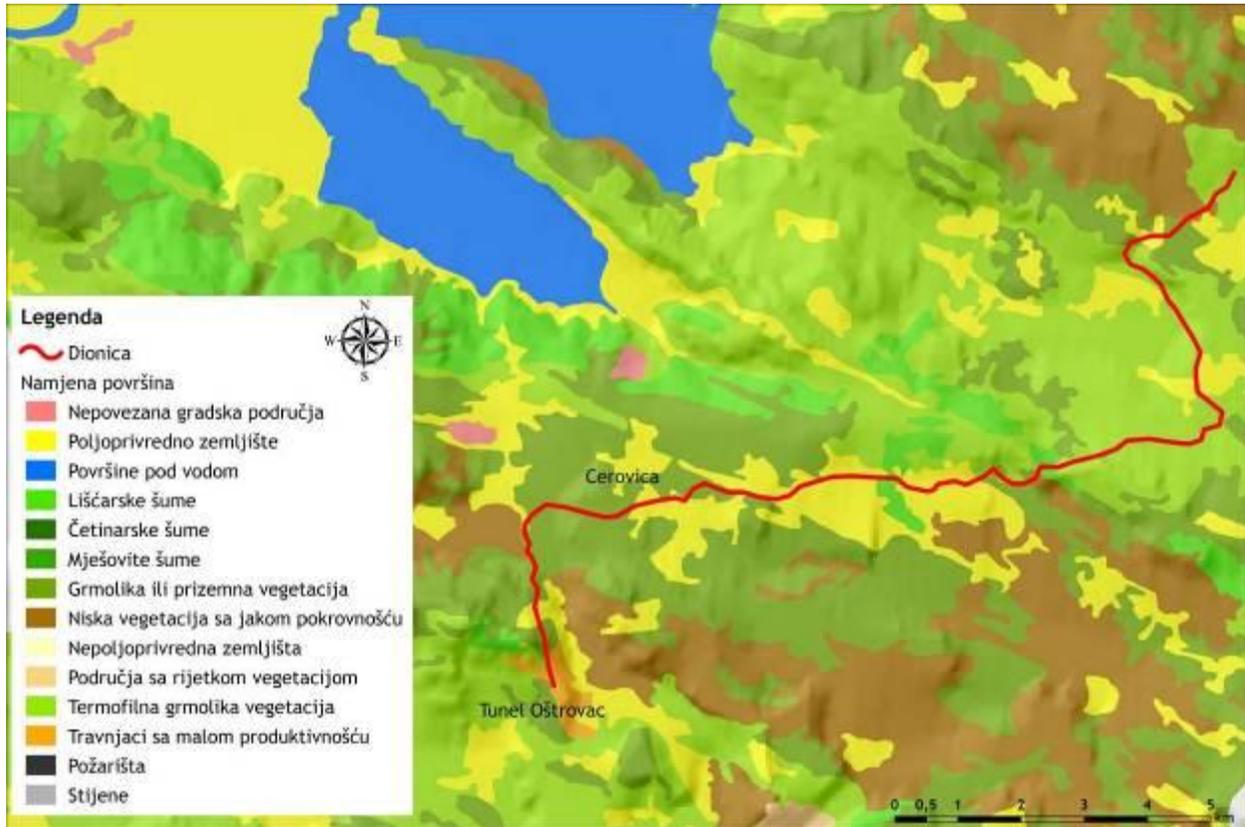
Vrsta zemljišta prema katastru ²⁴	Katastarska općina					Ukupno
	Bjelovic	Burmazi	Carici	Donje Hrasno	Hutovo	
Poljoprivredno zemljište	0	1	12	4	0	17
Neplodno zemljište	1	1	0	1	0	3
Građevinsko zemljište	0	0	3	0	0	3
Makadamska cesta	0	0	1	0	0	1
Šuma	7	35	40	37	28	147
Bašta	0	0	0	1	0	1
Livada	0	0	2	0	2	4
Voćnjak	0	0	25	0	0	25
Pašnjak	4	2	29	16	16	67
Vinograd	0	0	12	0	0	12

²⁴ U praksi, vlasnici ili korisnici zemljišnih ne prijavljuju promjene u kulturi ili klasi parcela nadležnim općinskim organima. Stoga, činjenična situacija u pogledu korištenja zemljišta ne odgovara uknjiženom korištenju zemljišta. Tokom terenskih posjeta nije zabilježeno obrađeno zemljište.

Projekt modernizacije cestovnog sektora FBiH
Akcijski plan preseljenja Neum – Stolac

Nepoznato	1	0	0	0	0	1
Ukupno	13	39	124	59	46	281²⁵

U nastavku slijedi karta područja izvedbe Projekta zasnovana prema CORINE²⁶ zemljišom pokrivaču sa inventarom prirodnog pokrivača.

Slika 5: Karta područja Projekta zasnovana prema CORINE zemljišom pokrivaču²⁷

Ukupna površina obuhvaćena otkupom zemljišta iznosi 511.972 m² kako je prikazano u tabeli koja slijedi.

Tabela 4: Pregled pogođenog područja po vrsti zemljišta po katastarskoj općini

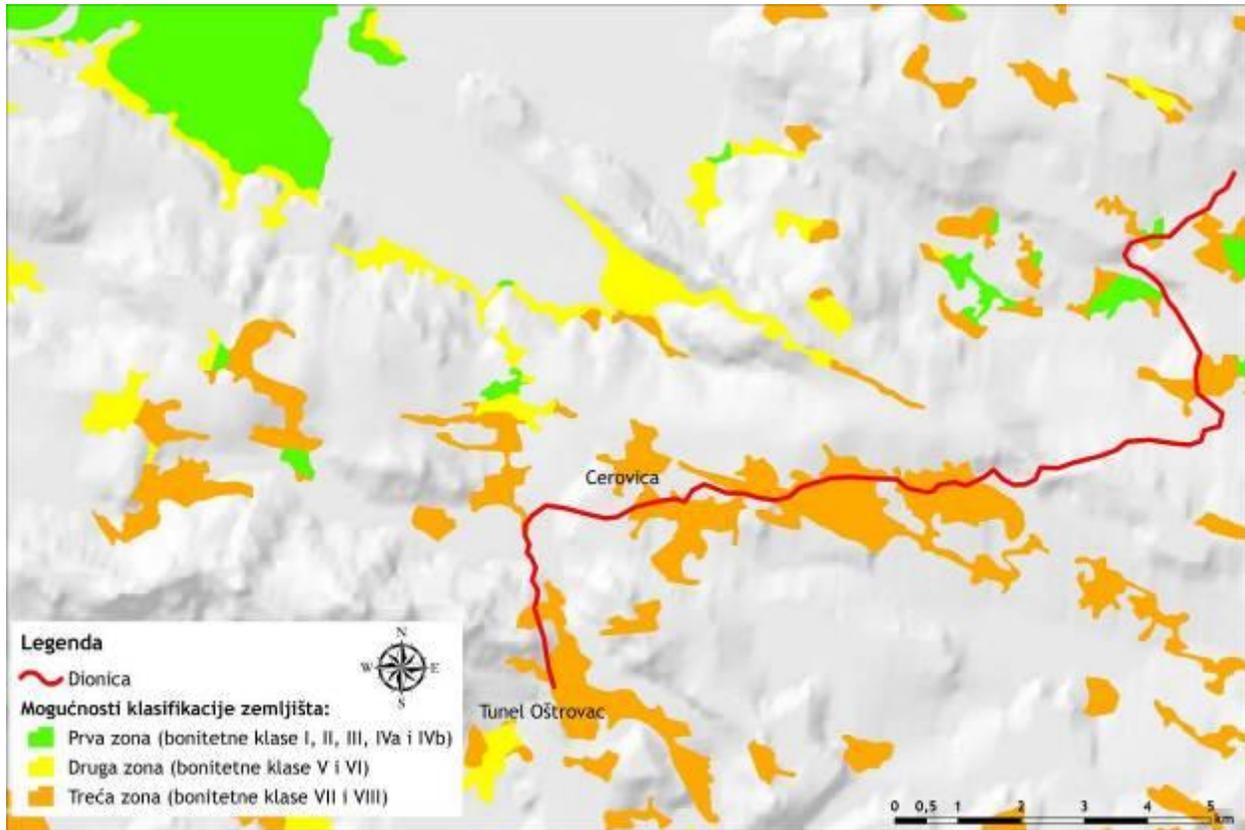
Vrsta zemljišta	Katastarska općina				Ukupno (m ²)
	Bjelovici / Burmazi	Donje Hrasno	Hutovo	Carici	
Šuma (m ²)	198.514	57.724	64.499	86.405	407.142
Poljoprivredno zemljište (m ²)	28.284	17.821	34.725	19.705	100.535
Nepodno zemljište (m ²)	4.045	82	0	168	4.295
Ukupna površina (m²)	230.843	75.627	99.224	106.278	511.972

²⁵ Ovaj broj uključuje 29 zemljišnih parcela gdje vrsta vlasništva nije poznata.

²⁶ Koordinacija informacija o okolišu (eng. *Coordination of Information on the Environment*)

²⁷ Posljednji dostupni podaci CORINE zemljišnog pokrivača prema Federalnom ministarstvu prostornog planiranja. Federalno ministarstvo prostornog planiranja (2012). Nacrt Prostornog plana FBiH. Sarajevo.

Karta područja Projekta zasnovana na karti sa označenim bonitetnim kategorijama je data u nastavku.

Slika 6: Karta područja Projekta zasnovana na karti prema bonitetnim kategorijama zemljišta²⁸

Pogođeni vlasnici/korisnici zemljišnih parcela

Ukupno je anketiran 51 vlasnik/korisnik zemljišnih parcela, od čega 35 vlasnika/korisnika iz Općine Neum i 16 vlasnika/korisnika iz Općine Stolac. Ukupno 80 zemljišnih parcela je u posjedu ili se koristi od strane 51 ispitanika obuhvaćenih anketom (u prosjeku na jedno pogođeno domaćinstvo dolazi 1,5 pogođena zemljišna parcela). U 45 slučajeva (88,2 %), pogođen je samo dio parcele, dok u dva slučaja (3,9 %) je pogođena cjelokupna zemljišna parcela (za četiri slučaja nisu dostupne informacije o površini pogođene parcele).

Vlasnici/korisnici

40 ispitanika (78,4 %) su vlasnici zemljišnih parcela, dok su 11 (21,6 %) ispitanika korisnici zemljišnih parcela (ne posjeduju zemljište).

²⁸ Prema klasifikaciji zemljišta (kategorija I do kategorija VIII) utvrđenoj Zakonom o poljoprivrednom zemljištu FBiH (Službene novine FBiH, br. 52/09), postoje tri osnovne zone (A, B, C), a to su:

A – Visoko kvalitetno tlo I, II i III bonitetne kategorije pogodno za intenzivnu poljoprivrednu proizvodnju i umjerene kvalitetno tlo IVa i IV b kategorije koje se može koristiti i u druge svrhe ;

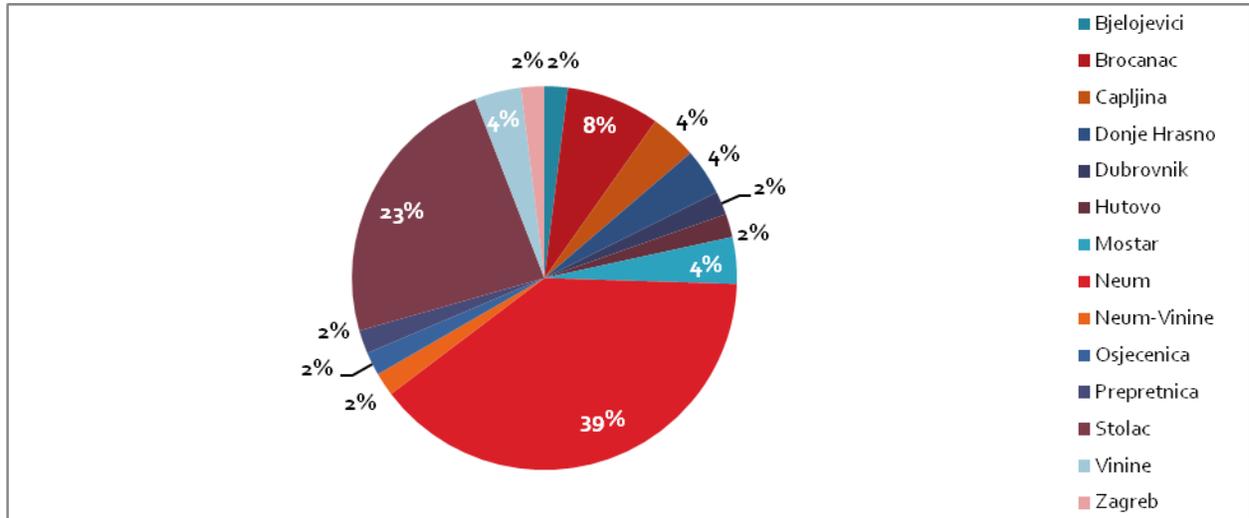
B – Tlo lošeg kvaliteta kategorije V i VI koje se može koristiti za opsežnu poljoprivrednu proizvodnju ili se koristi za druge svrhe osim poljoprivredne proizvodnje ili šumarstvo;

C – Tlo veoma lošeg kvaliteta kategorije VII i VIII koje se može koristiti za različite potrebe, ali sa velikim ograničenjima.

Projekt modernizacije cestovnog sektora FBiH
Akcijski plan preseljenja Neum – Stolac

Mjesto stanovanja

Većina ispitanika živi u Neumu (39 %), zatim Hutovu (23 %) te Broćancu (8 %). Informacije o mjestu stanovanja ispitanika prikazane su na grafikonu ispod.

Slika 7: Mjesto stanovanja prema odgovorima ispitanika

Etnička pripadnost

S obzirom da je pitanje o nacionalnoj ili etničkoj pripadnosti osjetljivo političko pitanje, ispitanici su odgovarali na ovo pitanje u formi otvorenog pitanja. 98% ispitanika (N=50) se izjasnilo kao Hrvati dok se 1 ispitanik izjašnjava kao Bošnjak.

Demografski podaci o domaćinstvima

Ukupan broj osoba (članova domaćinstva) koji žive u 51 intervjuisanom domaćinstvu iznosi 221. Najmanje domaćinstvo ima jednog člana, dok najveće domaćinstvo ima 10 članova. U prosjeku, domaćinstvo ima 4,3 člana. U 49 domaćinstava (96,1 %), glava domaćinstava je muškarac dok su žene glava u 2 domaćinstva (3,9%).

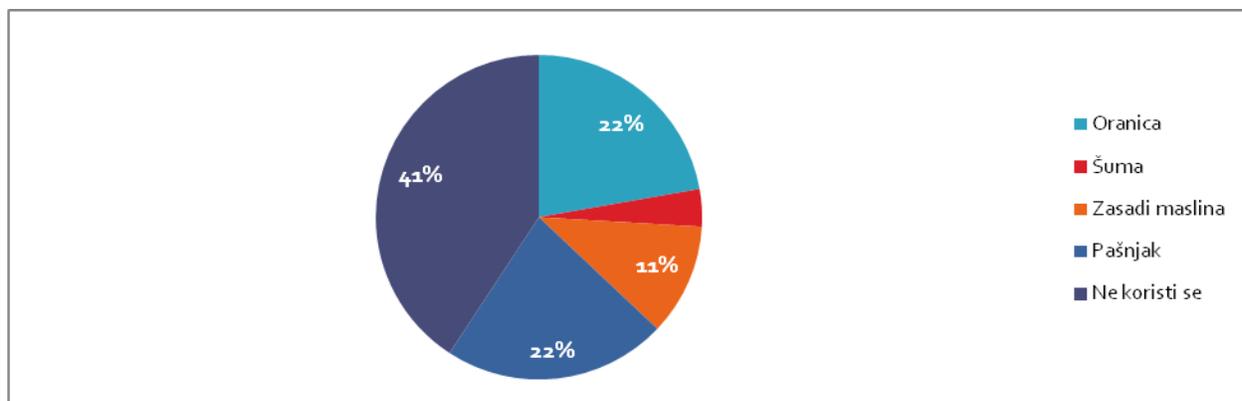
Legalnost zemljišta

49 (96,1 %) ispitanika prijavilo je registrovane (legalne) zemljišne parcele dok su 2 ispitanika (3,9 %) prijavila neformalno korištenje zemljišnih parcela (koriste zemljište u posjedu porodice). 20 ispitanika je prijavilo zajedničko vlasništvo.

Način korištenja zemljišnih parcela

Većina ispitanika (43,1 %) je prijavila da ne koriste pogodne zemljišne parcele. 12 ispitanika (23,5 %) je izjavilo da koriste zemljišne parcele za ratarstvo i 12 ispitanika (23,5 %) je izjavilo da koriste zemljišne parcele za ispašu stoke (kao pašnjak). Informacije o načinu korištenja pogodnih zemljišnih parcela prikazane su na slici ispod.

Projekt modernizacije cestovnog sektora FBiH
 Akcijski plan preseljenja Neum – Stolac

Slika 8: Način korištenja pogodjenih zemljišnih parcela prema odgovorima ispitanika

Pomoćni objekti

27 (52,9 %) ispitanik je izjavio da postoje suhozidi na pogodjenim zemljišnim parcelama. 1 ispitanik je prijavio da postoji štala a 1 da postoje 3 stare kuće (ruševine) na pogodjenim zemljišnim parcelama. 22 ispitanika su izjavila da ne postoje pomoćni objekti na njihovim zemljišnim parcelama.

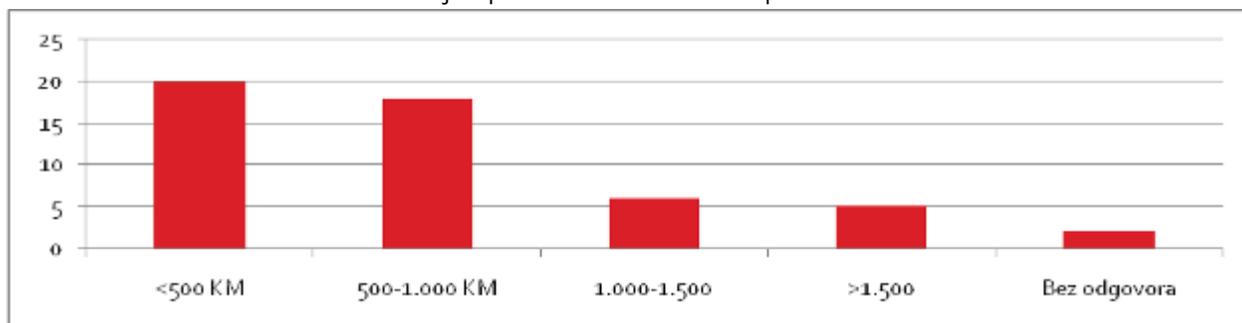
Poljoprivredna proizvodnja

9 ispitanika je prijavilo godišnje zasade (smilja, krompira, luka i mrkve). 6 ispitanika je izjavilo da ima višegodišnje zasade masline (maslinjake). 36 ispitanika nema nikakvih zasada.

10 ispitanika je prijavilo da prodaje usjeve ili proizvode vezane za poljoprivrednu proizvodnju. Minimalni godišnji profit od prodaje poljoprivrednih proizvoda u uzorku iznosi 2.000 KM (1.022,16 eura) dok maksimalni godišnji profit prijavljen od strane ispitanika iznosi 25.000 KM (12.777,06 eura). U prosjeku, domaćinstva zarađuju oko 7.062 KM (3.609,26 eura) godišnje.

Prihodi domaćinstava

20 domaćinstava prijavilo je da ima manje od 500 KM (255,71 eura) mjesečnog prihoda, 18 domaćinstava ima prihoda u rasponu od 500 do 1000 KM (255,71 – 511, eura), dok 11 domaćinstava ima mjesečne prihode veće od 1.000 KM (511.42 eura). 2 ispitanika nisu odgovorila na pitanje. Uzimajući u obzir da je linija siromaštva u FBiH u 2011. godini iznosila 416.40 KM mjesečno po ekvivalentu odrasle osobe²⁹, svako treće domaćinstvo u uzorku može se smatrati siromašnim. Informacije o prihodima domaćinstava prikazane su na slici u nastavku teksta.

Slika 9: Prosječni mjesečni prihodi prijavljeni od strane ispitanika

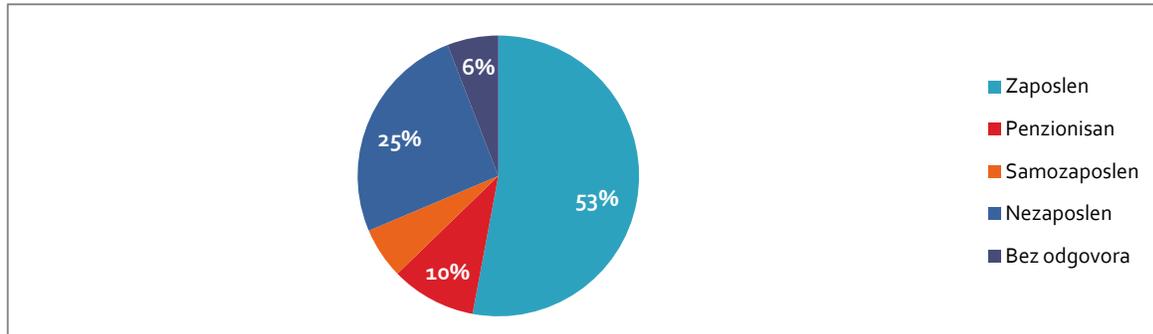
²⁹ Federalni zavod za statistiku (2012). Priopćenje, br 21.3. Sarajevo. Agencija za statistiku BiH publikuje Set pokazatelja siromaštva, u skladu sa EU standardima, u okviru publikacije- izvještaja "Anketa o potrošnji domaćinstava". Zadnji izvještaj je publikovan u 2011. godini.

Nivo obrazovanja ispitanika

Većina ispitanika imaju diplome srednje škole (N=25, 49 %) te univerzitetske diplome (N=14, 27 %). 6 ispitanika su kvalificirani radnici. 1 ispitanik ima osnovno obrazovanje i 1 ispitanik ima višu stručnu spremu. 4 ispitanika nisu željela da odgovore na ovo pitanje.

Radni status ispitanika

25 % ispitanika (N=13) je nezaposleno. Informacije o radnom statusu ispitanika prikazane su na slici ispod.

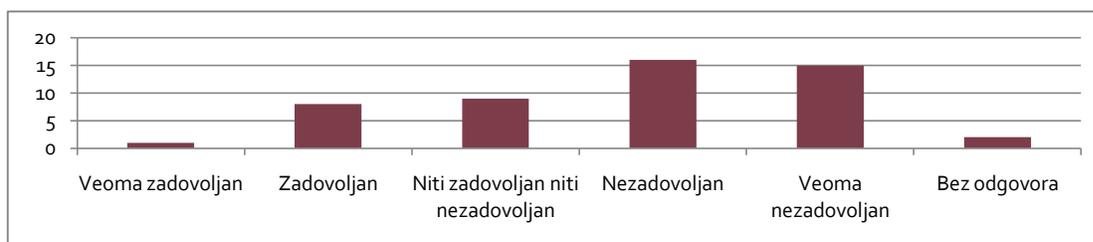
Slika 10: Radni status ispitanika

Izvori prihoda i izdržavanje

Plate su primarni izvor primanja za 27 domaćinstava (52,9 %), dok su penzije izvor prihoda za 12 domaćinstava (23,5 %). Privatni posao (preduzeće) je osnovni izvor prihoda za 3 porodice (5,8 %). Poljoprivredna proizvodnja donosi prihode za 4 porodice, od čega dvije porodice nemaju drugu vrstu prihoda (ekonomski zavise od poljoprivredne proizvodnje), dok druge dvije porodice imaju platu kao osnovni izvor prihoda (poljoprivredna proizvodnja im je sporedni izvor prihoda). 5 ispitanika nisu odgovorili na ovo pitanje.

Za ove dvije porodice koje su u potpunosti zavisne od poljoprivredne proizvodnje za izdržavanje, bit će potrebna pomoć za obnovu sredstava za život (izdržavanja). Ove dvije porodice nisu prijavile posjedovanje drugog zemljišta. Jedan ispitanik je samozaposlenik u poljoprivredi i njegova poljoprivredna proizvodnja je primarni i jedini izvor prihoda njegove porodice (zarađuju do 15.000 KM ili 7.670,74 eura). Jedan ispitanik je prijavio poljoprivrednu proizvodnju i prodaju poljoprivrednih proizvoda ali nije prijavio iznos koji zarađuje (prijavio je mjesečni prihod porodice u iznosu od 500 KM ili 255,71 eura).

Svaki drugi ispitanik je nezadovoljan sa svojom socio-ekonomskom situacijom. Stepenn zadovoljstva ispitanika sa njihovom socio-ekonomskom situacijom prikazan je na slici ispod.

Slika 11: Zadovoljstvo ispitanika za njihovom socio-ekonomskom situacijom

Ranjivost

Ispitanici su imali opciju da navedu više od jedne kategorije ranjivosti prisutne u domaćinstvu. Frekvencija ranjivosti u domaćinstvima prikazana je u tabeli u nastavku teksta.

Tabela 5: Tipovi i frekvencije ranjivosti

Tip ranjivosti	Frekvencija
Fizički invaliditet	8
Mentalni invaliditet	0
Hronična bolest	2
Nezaposlenost	0
Domaćinstva sa starijim i jednim članom	0

Preferirana naknada

48 ispitanika se izjasnilo da žele novčanu naknadu, 1 ispitanik želi zamjensko zemljište, te dva ispitanika nisu odgovorila na ovo pitanje.

Samo 4 ispitanika su izjavila da bi kupila drugo zemljište od pružene novčane nadoknade.

4. Ciljevi i principi otkupa zemljišta

Sljedeći principi preseljenja i otkupa zemljišta će se primjenjivati tokom implementacije Projekta:

1. Usklađenost sa lokalnom legislativom i zahtjevima SB

Bilo kakav nedobrovoljni otkup imovine, ograničenje pristupa imovini ili preseljenje će se provoditi u skladu s važećim zakonima u FBiH (posebno Zakonom o eksproprijaciji FBiH), zahtjevima koje postavlja OP 4.12 za nedobrovoljno preseljenje, Okvirom politike preseljenja i dobrom međunarodnom praksom.

2. Izbjegavanje ili smanjenje preseljenja

Prisilno preseljenje će se izbjeći, ili smanjiti, ako je to moguće, istražujući sve alternative projekta. U mjeri u kojoj je to moguće, treba tražiti prijateljske pregovore i sporazume s osobama pogođenim projektom da se izbjegne ili smanji obim prisilnog preseljenja.

3. Granični / isključni datum (eng. *cut-off date*)

Granični datum za uspostavu prava na naknade će biti datum završetka (isteka) javne obavijesti o početku procesa eksproprijacije koju će objaviti JP Ceste FBiH (kao korisnik eksproprijacije) u lokalnim novinama, a kojim će se obavijestiti svi vlasnici i korisnici o započinjanju postupka eksproprijacije, graničnom datumu i kontakt osobama koje mogu kontaktirati osobe pogođene Projektom za dodatne informacije. Granični datum će također biti javno objavljen na oglasnim pločama u lokalnim zajednicama i općinama, kao i na konsultativnim sastancima, s pratećim obrazloženjem. Javna obavijest će se postaviti po potrebi i na frekventno posjećenim lokacijama u pogođenim područjima.

Osobe koje su se naselile na području Projekta nakon graničnog datuma neće imati pravo na bilo kakvu naknadu, ali će o tome biti pravovremeno unaprijed obaviještene, i zatražit će se da napuste prostor i demontiraju eventualne objekte prije implementacije Projekta. Materijali njihovih demontiranih objekata neće biti oduzeti i oni neće platiti bilo kakvu kaznu ili trpjeti bilo kakve sankcije.

4. Poboljšanje životnih uslova i standarda življenja

Životni uslovi i kvaliteta života pogođenih osoba će se poboljšati, ili barem vratiti na nivo prije preseljenja, ili na nivo prije početka implementacije Projekta, zavisno o tome koji je veći i to u što kraćem roku.

5. Objavljivanje informacija i konsultacije

Sve pogođene osobe će biti obaviještene, smisleno konsultirane i ohrabrene da učestvuju u cjelokupnom procesu otkupa zemljišta, u skladu sa zahtjevima za informisanje i konsultacije definisanim u Poglavlju 7 ovog APP-a (*Konsultacije i učešće*).

6. Naknada

Svi vlasnici, stanari i korisnici zahvaćene imovine u vrijeme graničnog datuma, sa ili bez potpuno priznatih prava vlasništva, imaju pravo na određenu vrstu naknade ili pomoć kao što je navedeno u Matrici prava (Tabela 6 ovog dokumenta).

Naknada će se uvijek biti pružiti prije ulaska na zemljište ili uzimanja u posjed imovine od strane korisnika eksproprijacije. Zemljište se ne može fizički uzeti (tj. bilo kakvi građevinski radovi ne mogu početi) prije

nego što se isplate naknade pogođenim osobama. Odsutni vlasnici (npr. ljudi koji imaju legalna prava na zemljište ali žive drugdje) imaju pravo na naknadu, te će se poduzeti (i dokumentovati) sve mjere da se isti pronađu i obavijeste o procesu. Takve mjere mogu uključivati pokušaj da ih se kontaktira putem susjeda, objavljivanje oglasa u novinama sa informacijama o procesu, itd. Ukoliko se takve osobe ne pronađu, a u skladu sa lokalnim zakonodavstvom, iznos naknade će se uplatiti na zaseban račun na period od 3 godine i biti dostupan ukoliko se pojavi odsutni vlasnik.

Slično tome, U slučaju pojave bilo kakvih pravnih pitanja u vezi sa vlasništvom nad imovinom, iznos naknade će se uplatiti na zaseban račun i biti dostupan nakon što se riješi pitanje u vezi sa vlasništvom.

U skladu sa zahtjevima Svjetske banke i principima Zakona o eksproprijaciji FBiH, za bilo kakve raseljene osobe čija je egzistencija (izvor izdržavanja) zavisna od zemlje, prednost će se dati strategiji preseljenja na drugo zemljište u najvećoj mogućoj mjeri. Kad god se nudi zamjena zemljišta, pogođenim osobama treba ponuditi zemljište za koje je kombinacija produktivnog potencijala, specifičnih prednosti lokacije i drugih karakteristika barem jednaka onima kod zemljišta koje treba oduzeti za projekt. Međutim, isplata novčane kompenzacije za izgubljenu imovinu može biti odgovarajuća: gdje su egzistencije zasnovane na zemljištu, ali zemlja koja će biti kupljena za projekt predstavlja mali dio pogođenog zemljište i preostali dio je i dalje ekonomski održiv; gdje postoji aktivno tržište za zemljište ili stanovanje i postoji dovoljna ponuda zemljišta i stanova; ili u slučaju egzistencije koja se ne zasniva na zemljištu. Novčana kompenzacija će se dati u visini troška zamjene. Trošak zamjene uključuje iznos dovoljan za zamjenu izgubljene imovine i pokrivanje troškova transakcije (npr. troškovi administracije, registracije, transakcije, prijenosa, legalizacije itd). U određivanju troška zamjena, neće se uzeti u obzir amortizacija imovine.

7. Privremeno zauzimanje zemljišta

Kratkoročni efekti koji se odnose na privremeno zauzimanje zemljišta za svrhe gradnje će se nadoknaditi u skladu sa Zakonom o eksproprijaciji FBiH, kao i u skladu sa zahtjevima OP 4.12 za sve eventualne neformalne vlasnike/korisnike pogođene takvim privremenim zauzimanjem zemljišta, kao što je navedeno u Matrici prava (Tabela 6 ovog dokumenta).

8. Pomoć ranjivim osobama

Posebna pažnja i podrška će se pružiti ranjivim grupama, u skladu sa zahtjevima definisanim u potpoglavlju 5.1 ovog APP-a (*Pomoć ranjivim grupama*).

9. Mehanizam za pritužbe

Efektivan mehanizam za pritužbe će se uspostaviti u svrhu primanja i pravovremenog rješavanja specifičnih pritužbi o naknadi i relokaciji preseljenih osoba, na način koji je detaljnije opisan u Poglavlju 8 ovog APP-a (*Mehanizam za pritužbe*).

10. Monitoring i evaluacija

Jedinica za implementaciju Projekta će vršiti monitoring i ocjenjivanje implementacije APP-a kako kroz interne, službene institucionalne aranžmane opisane detaljnije u Poglavlju 11 ovog APP-a (*Monitoring, evaluacija i izvještavanje*), tako i kroz nezavisnog, vanjskog konsultanta.

5. Kvalificiranost za naknadu i priznata prava

Sve osobe pogođene Projektom polažu pravo na naknadu, u skladu sa principima davanja naknade iz Zakona o eksproprijaciji FBiH i zahtjevima OP 4.12.

Prema OP 4.12, postoje tri kategorije osoba u smislu kvalificiranosti za naknadu:

- Osobe koje imaju formalna prava na zemlji (uključujući običajna i tradicionalna prava priznata prema zakonima države);
- Osobe koje nemaju formalna prava na zemlji ali imaju pravo potraživanja na tu zemlju i nekretnine, pod uslovom da su priznata prema zakonima koji su na snazi u FBiH ili da postanu priznata u okviru postupka utvrđenog u planu preseljenja;
- d. Osobe koje nemaju prepoznatljivih zakonskih prava niti polažu pravo na zemlju koju koriste.

Neće doći do otkupa imovine ili početka građevinskih radova dok se ne osiguraju sve vrste potrebnih naknada pogođenim osobama – naknade će biti osigurane prije otkupa zemljišta ili ograničavanja pristupa. Pitanja vezana za način isplate naknada u novcu (tj. naznačavanje bankovnih računa) bit će predmet pregovora i dogovora sa vlasnicima i svim pogođenim članovima domaćinstava. Naknada u novcu bit će isplaćena u cijelosti ili u ratama prema dogovoru sa vlasnicima i pogođenim članovima domaćinstava i, kako je utvrđeno ugovorom, prebačena na račune koje naznače vlasnici u dogovoru sa svim pogođenim članovima domaćinstva. U ovim slučajevima vlasnici/korisnici imaju pravo da odluče da li novčana naknada ide samo jednom vlasniku/korisniku ili će biti ravnopravno podijeljena između vlasnika/korisnika. Suvlasnik/sukorisnik ima pravo da se odrekne njegovog/njenog dijela naknade u korist drugog suvlasnika/sukorisnika. U slučaju da suvlasnik/sukorisnik želi da koristi ovo pravo, isti mora pripremiti formalnu izjavu i ovlaštenje drugom suvlasniku/sukorisniku kako bi drugi suvlasnik/sukorisnik dobio naknadu u njegovo ime. U slučaju postojanja više vlasnika imovine (tj. suvlasništva između bračnog para), iznos naknade dijeli se i uplaćuje na naznačene bankovne račune.

Priznata prava na naknadu za različite kategorije kvalificiranih osoba i nekretnina koja su obuhvaćene važećim zakonima FBiH ili ovim Akcijskim planom radi prevazilaženja različitih odredbi i ispunjavanja konkretnih zahtjeva SB opisana su u Tabeli 5 koja slijedi nastavku.

Projekt modernizacije cestovnog sektora FBiH
Akcijski plan preseljenja Neum – Stolac

Tabela 6: Matrica prava

Vrsta gubitka	Primjena	Nosilac prava	Politika davanja naknade
EKONOMSKO RASELJAVANJE			
Gubitak zemljišta	Svi gubici nezavisno od težine gubitka (nazavisno od toga da li se radi o djelimičnom ili potpunom gubitku)	a) Vlasnik sa formalnim pravom	Odgovarajuće zemljište jednake ili veće vrijednosti sličnog prinosa u neposrednoj blizini ili okolini ekspropiriranog zemljišta zajedno sa svim troškovima preseljenja i administrativnim naknadama koje su potrebne za prenos vlasničkih prava ili Naknada u novcu u odgovarajućoj vrijednosti troškova.
		b) Zakupac sa važećim dokumentima o pravu zakupa koji obrađuje zemljište u skladu sa ugovorom	Naknada za sva poboljšanja na parceli zemljišta (kao što je navodnjavanje ili izgradnja objekata/zgrada) koji su podignuti na zemljištu- Naknada se isplaćuje u zamjenskoj vrijednosti + Troškovi premještanja opreme i instalacija + Naknada za tranziciju
		c) Pogođene osobe bez formalnog vlasništva	Pogođene osobe bez formalnog vlasništva koje su bile u posjedu zemljišta na granični datum neće dobiti naknadu za zemljište ali će dobiti naknadu za svako ulaganje, kao što je ulaganje u infrastrukturu, usjeve i sl. + Naknada za tranziciju Osobe koje neovlašteno uđu u područje nakon graničnog datuma nemaju pravo na naknadu ili bilo kakvu vrstu pomoći za preseljenje.
Neplodno zemljište	Neplodno zemljište	Vlasnik zemljišta	Ukoliko preostala površina zemljišta nije korisna, ³⁰ eksproprijacija se može provesti po zahtjevu pogođene osobe. Naknada će biti isplaćena u skladu sa ovom matricom.
Služnost	Služnost	a) Vlasnik zemljišta	Novčana naknada koja je jednaka vrijednosti štete određene od strane akreditovanog stručnjaka. Novčana naknada u visini naknade o uspostavi prava služnosti jednaka iznosu umanjene vrijednosti imovine zbog uspostavljanja prava služnosti.
		b) Zakupac sa formalnim zakupom obradivog zemljišta	Novčana naknada koja je jednaka vrijednosti štete određene od strane akreditovanog stručnjaka
		c) PAP bez formalnog zakupa obradivog zemljišta	Novčana naknada koja je jednaka vrijednosti štete određene od strane akreditovanog stručnjaka
Gubitak godišnjih usjeva	Prispjeli usjevi koji nisu mogli biti ubrani ³¹	a) Vlasnici pogođenih usjeva	Naknada u novcu u jednakoj vrijednosti ekspropiriranih usjeva uključujući vrijednost vremena koje je bilo potrebno za uzgoj tih usjeva, kao i troškove mogućih ulaganja (doprinos u radu)

³⁰ Ekonomsku isplativost će ocijeniti akreditovani ekspert u svakom pojedinačnom slučaju.

³¹ Ukoliko je moguće, datum eksproprijacije zemljišta I stupanja u posjed se može odrediti tako da se postojeći usjevi mogu prikupiti prije početka građevinskih radova bez obzira na zrelost .

Projekt modernizacije cestovnog sektora FBiH
Akcijski plan preseljenja Neum – Stolac

Vrsta gubitka	Primjena	Nosilac prava	Politika davanja naknade
		b) Zakupac sa formalnim naslovom koji obrađuje zemlju	Naknada u novcu u jednakoj vrijednosti ekspropriranih usjeva uključujući vrijednost vremena koje je potrebno za uzgoj tih usjeva, kao i troškove mogućeg ulaganja (rad i radna snaga), ukoliko dokaže da je snosio troškove kupovine sadnica i sadnje višegodišnjih biljaka i vinograda.
		c) Pogođene osobe bez formalnog prava koje obrađuju zemlju	Naknada u novcu u jednakoj vrijednosti ekspropriranih usjeva uključujući vrijednost vremena koje je potrebno za uzgoj tih usjeva, kao i troškove mogućeg ulaganja (rad i radna snaga) ukoliko dokaže da je snosio troškove kupovine sadnica i sadnje višegodišnjih biljaka i vinograda.
Gubitak višegodišnjih kultura i stabala (stabala voćki, vinove loze i voćnih kultura)	Pogođene kulture i stabla	a) Vlasnici pogođenih kultura i stabala	Pravo na ubiranje plodova i tehničko drvo + Naknada u jednakom iznosu zamjenske vrijednosti na osnovu vrste, godine i produktivne vrijednosti, uključujući vrijednost vremena koje je potrebno za uzgoj date kulture, kao i troškova mogućeg ulaganja (rad i radna snaga) za zasad novog vinograda, voćnjaka i slično, do trenutka kada postigne puni plodonosni potencijal.
		b) Zakupac sa formalnim pravom koji obrađuje zemlju	Pravo na ubiranje plodova i tehničko drvo + Naknada u novcu jednaka zamjenskoj vrijednosti na osnovu vrste, godine i produktivne vrijednosti, uključujući vrijednost vremena potrebnog za uzgoj te kulture, kao i troškova mogućih ulaganja (rad i radna snaga) za zasad novog vinograda, voćnjaka i slično, do trenutka kad postigne puni plodonosni potencijal, ukoliko dokaže da je snosio troškove kupovine sadnica i reproduktivnih višegodišnjih biljaka i vinograda.
		c) Osobe pogođene Projektom bez formalnih prava koje obrađuju zemlju	Pravo na biranje plodova i tehničko drvo + Naknada u novcu jednaka zamjenskoj vrijednosti na osnovu vrste, godine i produktivne vrijednosti, uključujući vrijednost vremena potrebnog za uzgoj te kulture, kao i troškova mogućih ulaganja (rad i radna snaga) za zasad novog vinograda, voćnjaka i slično, do trenutka kad postigne puni plodonosni potencijal, ukoliko dokaže da je snosio troškove kupovine sadnica i reproduktivnih višegodišnjih biljaka i vinograda.
Pogođeni vinogradi i voćnjaci koji još nemaju uroda	Mali vinogradi i voćnjaci koji još nemaju uroda	Formalni vlasnik, zakupac, neformalni vlasnik	Naknada u novcu za ulaganje u zasad novog vinograda ili voćnjaka, uključujući vrijednost vremena potrebnog za uzgoj mladog vinograda ili voćnjaka.
Drvena masa (zrela ili gotovo zrela)	Zemljište sa šumom/drvnom masom različitih vrsta	Formalni vlasnik, zakupac, neformalni vlasnik	Zamjenska vrijednost obračunava se na osnovu vrijednosti „šume na panju“ po tržišnoj cijeni

Projekt modernizacije cestovnog sektora FBiH
Akcijski plan preseljenja Neum – Stolac

Vrsta gubitka	Primjena	Nosilac prava	Politika davanja naknade
Šume bez zrele drvene mase	Zemljište sa šumom/šumskom vegetacijom bez zrelosti različitih vrsta	Formalni vlasnik, zakupac, neformalni vlasnik	Naknada u novcu za ulaganje u zasad nove šume, uključujući vrijednost vremena potrebnog za uzgoj mlade šume
Gubitak rasadnika	Rasadnik koji još nema uroda	Formalni vlasnik, zakupac, neformalni vlasnik	Naknada u novcu za ulaganje u sadni materijal (rasadni i drugi reproduktivni materijal).
Gubitak nepoljoprivredne djelatnosti	Poslovna djelatnost	Vlasnik	Naknada u novcu za premještanje djelatnosti uključujući naknadu za inventar i odgovarajući trošak ulaganja. + Naknada u novcu na jednokratnoj osnovi u iznosu od tri prosječna mjesečna primanja. + Troškovi premještanja. + Sve naknade za registraciju. + Odgovarajući nivo podrške za unapređenje vještina koji će biti određen prilikom analize socijalnog stanja, ukoliko je neophodan radi obnavljanja sredstava za život
Gubitak javne infrastrukture	Infrastruktura (ceste, vodosnabdijevanje, kanalizacioni sistem i sl.)	Relevantna tijela	Javna infrastruktura bit će zamijenjena prije uništavanja infrastrukturom istih ili boljih specifikacija.
Gubitak poslovne djelatnosti, prihoda ili zanimanja	Utjecaj na poljoprivrednu ili privrednu platu ili zaposlenje	Radnici, poljoprivredni posjednici, poljoprivredni proizvođači na imovini	U slučaju privremenog poremećaja izvora prihoda bit će isplaćena jednokratna naknada u iznosu od tri prosječna mjesečna primanja na nivou pogođene općine. Ako privremeni poremećaj izvora prihoda traje duže od 3 mjeseca, naknada treba obuhvatiti period ometanja (u zavisnosti od slučaja do slučaja), ali ne duži period od 6 mjeseci. + Obuka za alternativne poslove ukoliko je moguće. + Prioritet u zapošljavanju na projektu ukoliko je moguće i na osnovu pojedinačnih slučajeva
Gubitak pristupa uobičajenim resursima i objektima	Gubitak pristupa uobičajenim resursima u selu i objektima javne namjene u domaćinstvu	Zajednice ili domaćinstva	Zamjena javnog vlasništva ili objekta javne namjene (puteva i sl.) Pristup jednakim objektima javne namjene ili uslugama .
Privremeni utjecaj izazvan privremenim zauzimanjem zemljišta i svaka šteta na imovini	Pogođeno zemljište	Pogođene osobe	Tržišna vrijednost tokom trajanja zakupa. Zemljište se mora vratiti u prvobitno stanje. Bolji kvalitet zemljište koji je postignut stavljanjem humusa ne treba uklanjati, osim ukoliko je drugačije dogovoreno sa pogođenom osobom. + Odgovarajući trošak u skladu sa ovom matricom za pogođene kulture, voćnjake, rasadnike i sl. + Naknada za svaku štetu na imovini
Utjecaj projekta na	Utjecaj na ugrožene grupe	Ugrožene pogođene osobe: osobe	Uz sva prava koja su utvrđena u ovoj matrici, ugrožena pogođena populacija dobit će

Projekt modernizacije cestovnog sektora FBiH
 Akcijski plan preseljenja Neum – Stolac

Vrsta gubitka	Primjena	Nosilac prava	Politika davanja naknade
ugrožene grupe		koje žive u siromaštvu prema domaćim zakonima, domaćinstva čija je glava žena, samohrani roditelj, starija osoba, osoba sa invaliditetom ili dugotrajnim zdravstvenim problemom.	<p> dodatnu pomoć u smislu dodatka u iznosu tromjesečnog primanja na nivou prosječne plate u FBiH, uključujući pravnu pomoć tokom fizičkog premještanja. Ove pogođene osobe imaju prednost pri zapošljavanju na Projektu ukoliko je to moguće. </p>
NEODREĐENI UTJECAJ			
Neodređeni utjecaj	Trajni ili privremeni gubitak	Vlasnik ili formalni korisnik	Svaki neodređeni utjecaj bit će ublažen u skladu sa principima i ciljevima Okvirne politike preseljenja.

5.1. Pomoć ugroženim osobama

Posebna pažnja i podrška bit će usmjerena na potrebe ugroženih grupa³² na osnovu lične situacije takvih osoba te će se poduzeti odgovarajuće mjere za pružanje podrške takvim osobama. Ovu pomoć će pružati JP Ceste FBiH, po potrebi u saradnji sa općinskim službama za socijalnu skrb.

Kategorije ugroženih osoba u okviru Projekta, između ostalog, mogu biti:

- siromašne, odnosno nezaposlene osobe
- osobe sa invaliditetom ili hroničnim oboljenjem
- izbjeglice i interno raseljene osobe
- starije osobe i penzioneri
- domaćinstva čija su glava žene
- etničke manjine
- osobe bez zemljišta ili prava korištenja prema domaćim zakonima

Sa svakom ugroženom osobom pojedinačno bit će održani sastanci kako bi im se objasnili kriteriji za traženje pomoći i priznata prava, te utvrdile njihove potrebe u vezi sa otkupom zemljišta kao i načinom na koji se mogu zadovoljiti utvrđene potrebe. Sa ugroženim osobama će se obaviti konsultacije u pogledu pomoći koja im je potrebna i bit će im pružena pomoć u skladu sa njihovim potrebama.

Takva pomoć će uključivati, sljedeće stavke, u skladu sa potrebama utvrđenim za svaku pojedinačnu osobu/domaćinstvo:

- **neposredne posjete domovima ugroženih osoba/domaćinstava** (naročito u slučaju osoba sa invaliditetom ili hroničnim oboljenjem, ili starijih osoba)
- **pomoć tokom postupka isplate, kako bi se osiguralo da dobro razumiju dokumente potrebne za isplatu naknade kao i postupak isplate** (naročito kada se radi o starijim ljudima)
- **pomoć u pronalaženju i kupovini nove imovine**
- **pomoću u legalizaciji imovine, kada je potrebno**, za osobe bez zemljišta ili prava korištenja u skladu sa domaćim zakonima
- **pomoć u periodu nakon isplate** (tj. pomoć u pronalaženju kurseva za obuku s ciljem bolje mogućnosti zapošljavanja i davanja prednosti u zapošljavanju gdje je moguće – naročito za siromašne, odnosno nezaposlene osobe, pomoć u osiguranju novca od naknade i smanjenju rizika od zloupotrebe ili pljačke; provjera ponovnog uspostavljanja mreža solidarnosti na koje se ugrožena osoba oslanjala)

³² Ugrožene osobe su osobe koje na osnovu rodne ili etničke pripadnosti, starosne dobi, fizičke ili mentalne nesposobnosti ili socijalnog statusa, mogu biti teže pogođene preseljenjem nego drugi i koje mogu imati ograničenu sposobnost da traže ili iskoriste pomoć za preseljenje i ostale vrste pomoći za razvoj (vidi definiciju u ovom Akcionom planu)

6. Metodologija procjene imovine

Procjenu zemljišta provest će nezavisni sudski vještaci za procjenu imovine (vještak za poljoprivredu i vještak za građevinu) koje će sa liste sudskih vještaka odabrati JP Ceste FBiH ili općina. Procjena zemljišta i imovine bit će provedena u periodu od januara do marta 2016.g.

Poljoprivredno i šumsko zemljište

Kako je propisano Zakonom o eksproprijaciji FBiH, naknada za zemljište određuje se kad god je to moguće u vidu druge odgovarajuće nekretnine čime se ranijem vlasniku omogućavaju približno isti uslovi korištenja.³³ *Isti uslovi korištenja* su zadovoljeni ukoliko su ispunjeni sljedeći kriteriji:

- prihvatljivo za pogođenog vlasnika /poljoprivrednog proizvođača,
- približno iste veličine,
- sličan ili bolji poljoprivredni potencijal, tj. plodnost, nagib, oblik parcele, izloženosti suncu, i
- nalazi se na razumnoj udaljenosti.

U slučaju kad se pogođenom vlasniku ne može ponuditi odgovarajuća nekretnina zato što se na prihvatljivoj udaljenosti ne može naći odgovarajuće poljoprivredno zemljište ili zemljište koje je na raspolaganju nije prihvatljivo vlasniku, organ koji provodi eksproprijaciju osigurat će pisani dokaz o neuspješnim nastojanjima da pronađe slično zemljište i isplatiti naknadu za takvo zemljište po punoj zamjenskoj vrijednosti.

Za poljoprivredno zemljište, zamjenska vrijednost predstavlja tržišnu vrijednost zemljišta jednakog produktivnog potencijala ili korištenja koje se nalazi u blizini pogođenog zemljišta, u periodu prije projekta ili prije raseljavanja, pri čemu se bira veća vrijednost, uz troškove pripreme zemljišta kako bi se dovelo na nivo sličan nivou pogođenog zemljišta, uključujući i troškove uknjižbe i naknade za prenos.

Zakonom o eksproprijaciji nije izričito uređena situacija kada se u zamjenu može ponuditi samo parcela manje površine ili slabijeg poljoprivrednog potencijala, te da li bi bilo prihvatljivo isplatiti razliku u novcu uz naknadu u naturi kako bi se namirila ta razlika u veličini ili potencijalu. U situacijama kada se ne može pronaći i ponuditi parcela jednake veličine ili potencijala, dok se mogu ponuditi manje parcele slabijeg potencijala, vlasniku će biti ponuđena mogućnost da dobije jedan dio naknade u naturi (zamjenska nekretnina – parcela) i dio u novcu. U tom slučaju treba izvršiti procjenu obje parcele, pogođene i zamjenske, kako bi se mogla izračunati razlika. U pravilu, ukoliko je razlika između utvrđenih vrijednosti manja od 10%, parcele se smatraju približno jednake i neće biti isplaćena naknada u novcu s ciljem namirenja razlike. U svakom slučaju, primjenjuju se zahtjevi postavljeni u Matrici prava (Tabela 6 ovog APP-a).

U situacijama djelimične eksproprijacije poljoprivrednog zemljišta u kojima bi vlasnik zemljišta ocijenio da preostali dio parcele nije odgovarajući za daljnju upotrebu u poljoprivredne svrhe ili u svakom slučaju kada bi zemljišna parcela ostala bez pristupnog puta, vlasnik može podnijeti zahtjev za eksproprijaciju cijele parcele u skladu sa odredbama člana 11. Zakona o eksproprijaciji. Takve situacije organi koji provode eksproprijaciju trebaju procjenjivati zasebno u svakom pojedinačnom slučaju, koristeći sljedeće kriterije za ocjenu podobnosti zemljišta za nastavak poljoprivredne djelatnosti:

³³Prema članu 45. Zakona o eksproprijaciji naknada za eksproprijiranu nekretninu određuje se, u pravilu, davanjem druge odgovarajuće nekretnine koja odgovara visini tržišne vrijednosti nekretnine koja se ekspropirira u istoj općini ili gradu, kojom se vlasniku nekretnine koja se ekspropirira omogućavaju približno isti uslovi korištenja kakve je imao koristeći tu nekretninu.

Projekt modernizacije cestovnog sektora FBiH
Akcijski plan preseljenja Neum – Stolac

- veličina preostalog dijela parcele,
- poljoprivredni potencijal preostalog dijela parcele u poređenju sa dijelom koji je ekspropiriran i
- mogućnost upotrebe mehanizovane poljoprivredne opreme na preostalom dijelu (mogućnost pristupa).

Kulture i stabla

Za višegodišnje kulture i stabla bit će osigurana naknada po zamjenskoj vrijednosti. Određivanje pune zamjenske vrijednosti zahtijeva uzimanje u obzir samo jednogodišnjeg prinosa plodova, nego i trošak ponovne uspostave nasada (sadnice, priprema tla, đubrivo, itd), kao i prihod izgubljen u toku perioda potrebnog da se ponovno postigne prinos.

U mjeri u kojoj je to moguće, otkup zemljišta i stupanje u posjed bit će raspoređeni tako da sve preostale jednogodišnje kulture, nezavisno od stadija razvoja, mogu biti ubrane prije početka građevinskih radova. Za jednogodišnje kulture ubrane prije ulaska u posjed neće biti isplaćena naknada. Za jednogodišnje kulture koje se ne mogu ubrati prije ulaska u posjed ili kulture koje su oštećene građevinskim radovima bit će pružena naknada prema punoj tržišnoj

Za jednogodišnje kulture koje se ne mogu ubrati prije stupanja u posjed zemljišta ili koje su oštećene građevinskim radovima bit će isplaćena naknada po punoj tržišnoj zamjenskoj vrijednosti, u skladu sa odredbama Matrice prava (Tabela 6 ovog APP-a).

Za utvrđivanje pune zamjenske vrijednost treba uzeti u obzir ne samo prinos usjeva tokom jedne godine, nego i troškove ponovnog uspostavljanja zasada (sadnice, priprema tla, đubrivo, itd), kao i prihod izgubljen u toku perioda potrebnog da se ponovno postigne prinos.

Iznos naknada treba računati u skladu sa principom pune zamjenske vrijednosti, pri čemu se stopa naknade C za stablo određuje primjenom sljedeće formule:

$$C = V \times D + C_P + C_L$$

V – prosječna tržišna vrijednost uzgoja jednog stabla za jednu godinu

D – prosječno vrijeme potrebno za ponovni uzgoj stabla do produktivnog nivoa odraslog stabla, u godinama

C_P – trošak sadnje (sadnica, priprema tla, početno đubrenje)

C_L – troškovi rada potrebni za održavanje kulture tokom perioda koji je potreban za ponovni uzgoj na prethodni produktivni nivo

Obračunati jedinični iznos C se zatim primjenjuje na cijelu parcelu pod pretpostavkom prosječne gustoće ili na osnovu preciznog brojanja svih stabala.

Iznos naknade bit će ostvaren za sljedeće faze razvoja biljke (stabla):

- sadnica,
- mlada biljka, nije produktivna,
- mlada biljka, produktivna i
- zrela biljka.

Za razliku od višegodišnjih zasada voćki, na kojima se plodovi mogu ubirati tokom dužeg perioda, većina komercijalnih vrsta stabala daju prinos samo jednom, kao što je slučaj i sa jednogodišnjim kulturama. Zamjenska vrijednost bi stoga trebala biti u skladu sa odredbama Matrice prava. Ukoliko se pogođena komercijalna šuma ne

Projekt modernizacije cestovnog sektora FBiH
Akcijski plan preseljenja Neum – Stolac

može posjeći prije stupanja u posjed zemljišta, princip naknade će biti sličan onome koji smo opisali za jednogodišnje kulture, uzimajući u obzir tržišnu vrijednost izgubljene drvene građe.

7. Konsultacije i učešće

Jedinica za provedbu projekta (JPP), zajedno sa predstavnicima općinskih organa nadležnih za eksproprijaciju, odgovorna je za komunikaciju sa pogođenim zajednicama, osobama pogođenim Projektom i predstavnicima Mjesnih zajednica. JPP će pomagati općinama u tumačenju zahtjeva postavljenih u OPP-u i APP-u.

JPP će, zajedno sa uključenim općinama, provoditi javne konsultacije i pružati informacije koje će sadržati glavna pitanja bitna za Projekat. Odmah nakon zvaničnog početka Projekta, sve zainteresirane strane će biti blagovremeno obaviještene o opsegu Projekta i kontaktima za dodatne upite, raspoloživim mehanizmima za pritužbe i objavljivanju javno dostupnih dokumenata Projekta putem:

- oglašavanja u lokalnim dnevnim medijima,
- web stranice JP Ceste FBiH (<http://www.jpfbih.ba>),
- web stranica uključenih općina.

APP će biti objavljen na lokalnim jezicima i engleskom jeziku na navedenim web stranicama, i dostupan u štampanom obliku u prostorijama uključenih općina, te prostorijama JP Ceste FBiH, na sljedećoj adresi:

SJEDIŠTE JAVNOG PREDUZEĆA "CESTE FBiH"

Adresa: Terezija 54, 71000 Sarajevo

URED U MOSTARU JAVNOG PREDUZEĆA "CESTE FBiH"

Adresa: Ulica Ante Starčevića bb, Mostar

Pored toga, nakon zvaničnog početka postupka otkupa zemljišta, a u skladu sa Programom provedbe Akcionog plana preseljenja iz poglavlja 10. ovog APP-a, predstavnici općina, JP Ceste FBiH i ovlašteni sudski vještaci za procjenu imovine običi će pogođene vlasnike/korisnike imovine kojima će objasniti utjecaje Projekta na njihovu imovinu i sa kojima će provesti konsultacije o utjecajima, naročito u pogledu preciznog putnog pravca u odnosu na svaku zemljišnu parcelu. Pristup informacijama za ugrožene grupe omogućit će JPP, na odgovarajući način za svaku osobu/domaćinstvo u skladu sa konkretnim potrebama odnosno situacijom, u saradnji sa općinskom službom za socijalna pitanja.

Pretpostavke objavljivanja informacija i konsultacije tokom pripreme nacrtu konačnog APP-a:

Nacrt APP-a bit će objavljen u januaru 2016. na prethodno opisani način, a javne konsultativne sastanke će organizirati JPP u februaru 2016. u području Projekta. Sve zainteresirane strane imat će mogućnosti da dostave pitanja od interesa i mišljenja u pogledu APP-a kako usmeno tako i u pisanoj formi. Sva pitanja će biti pažljivo razmotrena. Zapisnici sa javnih konsultativnih sastanaka bit će objavljeni na web stranici JP Ceste FBiH. Zapisnik sa sastanka, kao i datum i spisak učesnika bit će priloženi uz APP u vidu aneksa. Konačni APP bit će javno objavljen u februaru 2016.

Sva dodatna projektna dokumentacije i nove informacije bit će redovno javno objavljivane na web stranici JP Ceste FBiH.

Javni konsultativni sastanci

JPP će, zajedno sa relevantnim općinama, zakazivati i održavati redovne sastanka sa predstavnicima različitih interesnih grupa, na sljedeći način:

Projekt modernizacije cestovnog sektora FBiH
Akcijski plan preseljenja Neum – Stolac

- Javni konsultativni sastanci imaju za cilj da se osiguraju redovna okupljanja svih interesnih grupa i otvoreni su za sve zainteresirane strane. Tokom ovih sastanaka, JPP će predstaviti područje pokrivanja Projekta, očekivane utjecaje i planirane mjere ublažavanja. Učesnici će imati priliku da iznesu svoja mišljenja i primjedbe u pogledu Projekta, kao i da predlože moguća rješenja za probleme koji se pojave, što će biti dokumentirano i rješavano na odgovarajući način u izvještajima o monitoringu za pritužbe koje se prime i aktivnostima koje se preduzmu a koje priprema JPP. Ukoliko bude neophodno, bit će održani zasebni sastanci kako bi se osiguralo da uključivanje interesnih grupa bude pravičan po pitanju rodne ravnopravnosti. Javni sastanci će biti održavani u općinskim salama Općine Neum i Općine Stolac. Prvi javni sastanak bit će organiziran u februaru 2016. i održavat će se najmanje svaka tri mjeseca tokom provedbe projekta.
- Konsultativni sastanci na nivou lokalne zajednice imaju za cilj uključivanje pojedinaca, domaćinstava i privrednih subjekata koji su pogođeni građevinskim aktivnostima u procesu konsultacija, i bit će organizirani po potrebi u lokalnim zajednicama.
- Individualni konsultativni sastanci imaju za cilj uključivanje pojedinih zainteresiranih strana u pogledu konkretnih pitanja, i bit će organizirani po potrebi.

Sve zainteresirane strane bit će obaviještene o tačnom datumu, vremenu i mjestu održavanja konsultativnih sastanaka najmanje 7 dana unaprijed, objavljivanjem putem web stranica JP Ceste FBiH i uključenih općina, kao i u lokalnim novinama, putem radio i TV stanica.

Sažeci zaključaka sa tih konsultativnih sastanaka i održanih javnih rasprava objavit će JPP na svojoj web stranici.

Formalni zahtjev pristupu informacijama

Kao javno preduzeće, JP Ceste FBiH je također obavezno, u skladu sa *Zakonom o slobodi pristupa informacijama u FBiH*³⁴ ("ZOSPI"), obezbijediti pravo pristupa informacijama interesnim grupama, uključujući svako fizičko ili pravno lice. U okviru svojih mogućnosti, JP Ceste FBiH je dužno poduzimati sve potrebne mjere pružanja pomoći fizičkoj ili pravnoj osobi koja traži da ostvari svoje pravo. JP Ceste FBiH može, izuzetno, ograničiti utvrđivanjem izuzetka u svakom pojedinačnom slučaju, samo na način, pod uslovima i u situacijama utvrđenim ZOSPI-jem (kao što su, na primjer, zaštita postupka donošenja odluka u javnom organu ili zaštita privatnosti treće osobe i slično).

U slučaju prijema formalnog zahtjeva za pristup informacijama, JP Ceste FBiH će primjenjivati odredbe i procedure predviđene ZOSPI-jem. Formalni zahtjev se dostavlja u pismenom obliku na jednom od službenih jezika FBiH. Zahtjev se može dostaviti lično, poštom, telefaksom, elektronskom poštom ili putem online obrasca za upite.

U slučaju kada JP Ceste FBiH ne raspolaže informacijama traženih zahtjevom, kao i u slučaju da da nema pristup traženoj informaciji, obavezno je, najkasnije 8 dana po prijemu, zahtjev proslijediti onoj instituciji ili pravnom licu koje može po tom zahtjevu postupiti, te o tome obavijestiti podnositelja zahtjeva. U roku od 15 dana po prijemu zahtjeva, JP Ceste FBiH je dužno obavijestiti podnositelja zahtjeva o tome je li mu pristup informacijama odobren ili odbijen³⁵.

Ukoliko JP Ceste FBiH odobri pristup traženim informacijama u cijelosti ili djelomično, o tome obavještava podnositelja zahtjeva.

³⁴ Službene novine FBiH, br. 32/01

³⁵ U slučaju izuzetaka i potrebe ispitivanja povjerljivih komercijalnih informacija i ispitivanja javnog interesa, rok se može, u skladu sa ZOSPI-jem, produžiti. Podnositelj zahtjeva mora se obavještavati o svim radnjama i razlozima produženja roka.

Projekt modernizacije cestovnog sektora FBiH
Akcijski plan preseljenja Neum – Stolac

Obrazac za upućivanje formalnog zahtjeva za pristup informacijama je dat u Aneksu 7 ovog APP-a.

8. Mehanizam za pritužbe

Organizaciona rješenja za upravljanje pritužbama

Uspostavljena je Komisija za registar pritužbi korisnika (KPK) kao tijelo koje će primati pritužbe i komentare u vezi s Projektnim aktivnostima u Općinama Neum i Stolac. Komisija ima pet članova, od kojih su dva predstavnici stanovništva pogođenog Projektom (najmanje jedna ženska osoba) i jedan predstavnik JP Ceste FBiH koji nije neposredno uključen u postupak eksproprijacije kako bi se osigurala potpuna nepristrasnost. Općine će osigurati da pogođeno stanovništvo izabere svoje predstavnike na najadekvatniji mogući način. Komisija će se sastajati po potrebi, u zavisnosti od opsega i prirode pritužbi.

Komisija je odgovorna za prijem pritužbi/komentara i odgovor na iste, za pritužbe i komentare koje dostave sljedeće dvije grupe:

- Osobe direktno pogođene Projektom, uključujući one pogođene utjecajima u vezi sa otkupom zemljišta,
- Stanovnici koji žive u području izvedbe Projekta koji imaju interesa u Projektu, odnosno koji su pogođeni Projektom.

Komisiji pruža podršku Centralna komisija za registar pritužbi (CKP) u okviru JP Ceste FBiH, čiji je zadatak da komentare/ pritužbe primljene putem Komisije vodi u Centralnoj evidenciji pritužbi. Sva mjesta na kojima se primaju pritužbe će u svakom trenutku biti u vezi sa JP Ceste FBiH i dostavljati evidenciju o pritužbama kako bi se JP Ceste FBiH omogućilo ažuriranje Centralne evidencije pritužbi.

JP Ceste FBiH će osigurati da osobe pogođene Projektom budu u potpunosti informirane o mehanizmima za pritužbe tako što će objaviti podatke o postojanju Komisija, dostupnosti Centralne evidencije pritužbi, njenoj namjeni, podatke o osobama za kontakt, načinu podnošenja pritužbe u pogođenim područjima, te o KPK-u i CKP-u na:

- web stranici JP Ceste FBiH (www.jpfbih.ba),
- oglasnoj tabli i web stranici Općine Neum (www.neum.ba),
- oglasnoj tabli i web stranici Općine Stolac (www.stolac.gov.ba).

Pored toga, JP Ceste FBiH će u Općini Neum i Općini Stolac distribuirati brošuru koja će sadržati informacije o ulozi Komisije za pritužbe i kontakt podatke za dostavljanje pritužbi/komentara,

Obrazac za pritužbe (priložen u Aneksu 9 ovog APP-a) bit će dostupan za preuzimanje na web stranici JP Ceste FBiH i web stranicama općina, kao i štampanom obliku u prostorijama JP Ceste FBiH i Općinama Neum i Stolac.

Postupak podnošenja pritužbi

Svi komentari ili pitanja od interesa mogu se dostaviti KPK-u usmeno (lično ili putem telefona) ili u pisanoj formi popunjavanjem obrasca za pritužbe (poštom, faksom ili ličnom dostavom na adrese, odnosno brojeve koji su navedeni u daljem tekstu ili putem elektronske pošte na adresu zalbena@jpfbih.ba), bez troškova za podnositelja pritužbe. Pritužbe se mogu dostaviti i anonimno.

Sve pritužbe bit će evidentirane i bit će im dodijeljen broj, kao i izdata potvrda o prijemu u roku od 3 radna dana. Centralna evidencija pritužbi bit će vođena zasebno od evidencije o pritužbama koje su podnesene u pogledu

Projekt modernizacije cestovnog sektora FBiH
Akcijski plan preseljenja Neum – Stolac

postupka raseljavanja i za registrirane pripadnike zajednice koji su pod utjecajem neke aktivnosti vezane za građevinske radove u svim sekvencama. Evidencija će sadržati sve neophodne elemente za razvrstavanje pritužbi po rodnoj pripadnosti osoba koje ih ulože kao i po vrsti pritužbe. Svaka pritužba će biti evidentirana u registar sa sljedećim informacijama:

- opis pritužbe,
- datum potvrde o prijemu koja se šalje podnositelju pritužbe,
- opis radnji koje su preduzete (istraga, korektivne mjere) i
- datum rješavanja i završetka predmeta / dostavljanja povratnih informacija podnositelju pritužbe.

KPK će preduzeti sve opravdane napore da riješi predmet pritužbe/komentara po njenom prijemu. Ukoliko je pritužba/komentar neodređena ili nije dovoljno jasna, KPK je u obavezi dati savjet kako da se preformulira podnesak, kako bi pritužba/komentar bila jasna, s ciljem da se KPK-u omogući kompetentno odlučivanje, a u najboljem interesu osoba pogođenih Projektom. Ukoliko KPK ne može riješiti probleme koji su predmet pritužbe neposrednim korektivnim mjerama, bit će utvrđena dugoročna korektivna mjera. Odluka KPK sadržat će jasnu procjenu pritužbe/komentara, jasnu preporuku za pravičan pravni lijek i prijedlog mjera za promjenu daljnjeg postupanja koje je dovelo do pritužbe, kao i prijedlog mjera koje bi nadomjestile nemogućnost mjera ublažavanja da poprave štetu ili povredu. Odluka će biti donesena u pisanoj formi i dostavljena osobi koja je podnijela pritužbu kao i svakoj drugoj osobi ili subjektu na koje se odnose preporuka i mjere ili u skladu sa zakonskom obavezom. Osoba koja je podnijela pritužbu može izraziti lično zadovoljstvo ishodom postupka rješavanja pritužbi.

Podnositelj će biti obaviješten o predloženim korektivnim mjerama i korektivnim radnjama koje se preduzimaju u nastavku u roku od 14 radnih dana po izdavanju potvrde o prijemu pritužbi/komnetara.

Ukoliko se određeno pitanje pokrenuto u okviru mehanizma za pritužbe ne može riješiti i ukoliko nije potrebno preduzimanje radnji, podnositelju će biti dostavljeno detaljno objašnjenje/obrazloženje o tome zašto pitanje nije rješavano. Odgovor će također sadržati pojašnjenje o tome kako osoba / organizacija koja je podnijela pritužbu može nastaviti postupak u slučaju da nije zadovoljna ishodom.

Svako ponavljanje okolnosti koje su već dovele do određene pritužbe, uprkos tome što je o njima već odlučeno, neće biti prepreka pogođenim osobama ili osobama pod utjecajem takvih okolnosti da ponovo podnesu pritužbu.

U svakom trenutku, podnositelji pritužbe mogu tražiti druga pravna sredstva u skladu sa važeći zakonima u FBiH.

KPK će na tromjesečnoj osnovi objavljivati izvještaje o broju i vrsti pritužbi/komentara koje je rješavala i riješila, razvrstane po rodnoj pripadnosti podnositelja i vrsti pritužbe /komentara. Pored toga će biti održavani sastanci na tromjesečnoj osnovi radi rasprave o ishodima pritužbi i izvještaju o pritužbama/komnetarima, kako bi se lokalne zajednice informirale o trenutnim projektnim aktivnostima.

Dijagram toka za obradu pritužbi dat je u Aneksu 8, a obrazac za pritužbe u Aneksu 9 APP-a.

Projekt modernizacije cestovnog sektora FBiH
Akcijski plan preseljenja Neum – Stolac

Kontakt podaci za pritužbe:

JP Ceste FBiH

N/p: Rukovoditelj JPP-a

Javno preduzeće "Ceste FBiH"

Adresa: Terezija 54, 71000 Sarajevo

T: +387 33 250 370, F: +387 33 250 400

Općina Neum

Adresa: Kralja Tomislava bb, Neum

T: +387 36 880 214

F: +387 36 880 248

Općina Stolac

Adresa: Kralja Tomislava bb, Stolac

T: +387 36 853 101

F: +387 36 853 229

9. Institucionalna rješenja i Tim za provedbu

9.1. Odgovornost za provedbu

Akcijski plan preseljenja provodit će JP Ceste FBiH, odnosno njegova Jedinica za provedbu projekta (JPP). JPP će nadgledati cjelokupnu provedbu projekta, sarađivati sa općinama, izvođačem koji bude angažiran za građevinske radove, i nezavisnim sudskim vještacima za procjenu imovine (vještak za poljoprivredu i vještak za građevinu po potrebi) koje sa liste ovlaštenih sudskih vještaka odaberu JP Ceste FBiH ili općine.

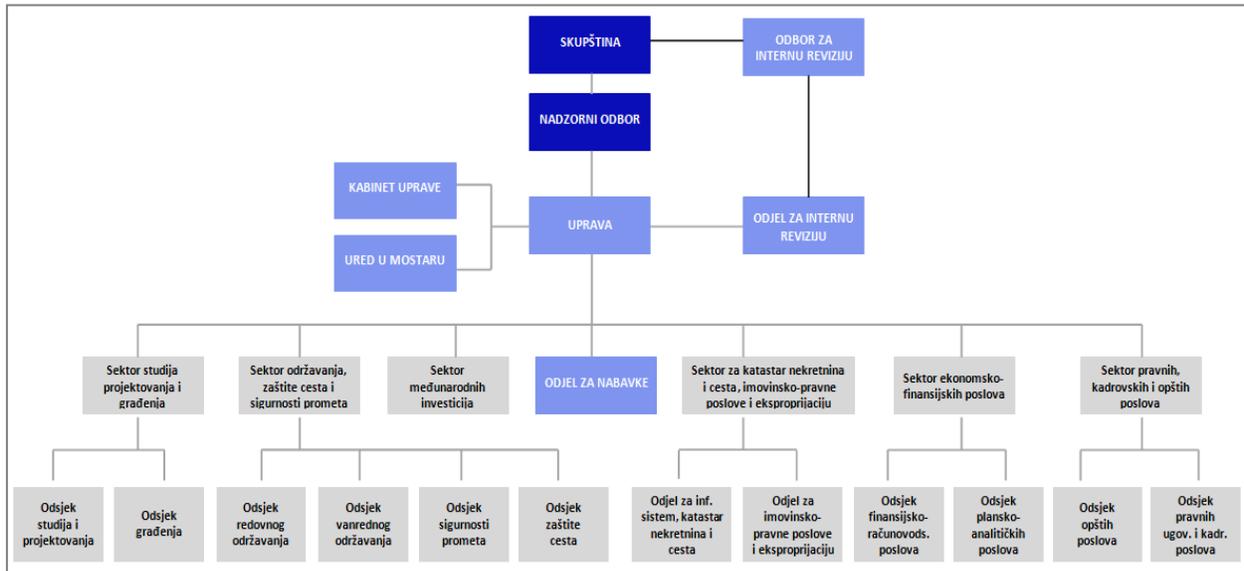
U tabeli koja slijedi dat je pregled obaveza i rješenja za provedbu zahtjeva iz APP-a.

Tabela 7: Organizacione obaveze i rješenja

Zadatak	Odgovorni subjekat
Pružanje informacija i dokumenata svim osobama pogođenim projektom zajednicama i organizacija javnih sastanaka	JP Ceste FBiH
Vođenje evidencije o konsultativnim aktivnostima	JP Ceste FBiH
Neposredna komunikacija sa vlasnicima i korisnicima i posjete istima	JP Ceste FBiH i uključene općine kao organi nadležni za eksproprijaciju
Procjena imovine za otkup	Nezavisni sudski vještaci za procjenu imovine
Zaključivanje sporazuma prije eksproprijacije	JP Ceste FBiH
Eksproprijacija imovine u slučaju da nisu zaključeni sporazumi	Općina
Pružanje pomoći ugroženim osobama / domaćinstvima	JP Ceste FBiH u saradnji sa općinskim odjelima nadležnim za socijalnu skrb, raseljene osobe i izbjeglice
Isplata / obezbjeđivanje naknade	JP Ceste FBiH
Pružanje pomoći za preseljenje	JP Ceste FBiH
Praćenje i izvještavanje u pogledu otkupa zemljišta	JP Ceste FBiH /Nezavisni stručnjak za praćenje postupka otkupa
Praćenje i izvještavanje u pogledu privremenog korištenja zemljišta koje se provodi nakon početka građevinskih radova	Izvođač
Upravljanje pritužbama	JP Ceste FBiH/KPK

9.2. Institucionalni kapaciteti

Institucionalni kapaciteti JP Ceste FBiH su dovoljni za izvođenje svih zadataka koji se odnose na provedbu APP-a. Organizaciona struktura JP Ceste prikazana je na Slici 7 u nastavku.

Slika 12: Organizacija JP Ceste FBiH

JPP koja će biti zadužena za provedbu APP-a trenutno ima 7 članova, a to su:

- Uposlenici Odjela za međunarodna ulaganja,
- Uposlenici Odjela studija, projektovanja i građenja,
- Uposlenici Odjela za katastar nekretnina i cesta i Odjela za imovinsko pravne poslove i eksproprijaciju,
- Međunarodni konsultant angažiran za pružanje podrške JPP-u.

Projekt modernizacije cestovnog sektora FBiH
Akcijski plan preseljenja Neum – Stolac

10. Raspored implementacije APP-a

Tabela 8: Okvirni raspored implementacije APP-a za dionice Broćanac – Hutovo – Cerovica i Cerovica – Drenovac

Br°	Aktivnost	Odgovornost	2015	2016												2017
			Dec	Jan	Feb	Mar	Apr	Maj	Jun	Jul	Aug	Sep	Okt	Nov	Dec	Jan
APP završetak i javna rasprava																
1.	Objava nacrtu APP-a	JP Ceste FBiH														
2.	Javna rasprava	JP Ceste FBiH														
3.	Objava finalnog APP-a	JP Ceste FBiH														
Pripremne aktivnosti za otkup zemljišta																
4.	Priprema i podnošenje zahtjeva za eksproprijaciju (uključujući i Elaborat eksproprijacije)	JP Ceste FBiH														
5.	Izlazak na teren (posjeta svim pogodnim parcelama i imovinama)	JP Ceste FBiH / Općina / Sudski vještaci za procjenu imovine														
6.	Procjena imovine	Sudski vještaci za procjenu imovine														
7.	Javna rasprava	JP Ceste FBiH														
8.	Individualna saslušanja sa pogodnim vlasnicima/korisnicima	Općina														
9.	Izdavanje odluka o eksproprijaciji	Općina														
10.	Pregovori oko iznosa naknade i isplata naknade	JP Ceste FBiH / Općina														
11.	Javna rasprava	JP Ceste FBiH														
Završetak otkupa zemljišta																
12.	Prenos vlasništva (upis prava vlasništva i drugih stvarnih prava u vezi stečene imovine)	JP Ceste FBiH / Zemljišne knjige														

11. Monitoring, ocjenjivanje i izvještavanje

Monitoring otkupa zemljišta i procesa preseljenja provodit će JPP s ciljem:

- provjere da sve aktivnosti napreduju prema planu i da se poštuju zacrtani rokovi;
- osiguranja da se standard života osoba pogođenih Projektom vrati na isti nivo ili poboljša;
- procjene da su mjere naknade / obnove dovoljne;
- identificiranja svakog problema /(uključujući praćenje upravljanja pritužbama u smislu evidentiranja i odgovaranja na pritužbe u okviru utvrđenih rokova);
- utvrđivanja načina za ublažavanje svakog identificiranog problema.

JPP će voditi bazu podataka o otkupu zemljišta u pogledu vlasnika/ korisnika nekretnina koje su pogođene. Ovi podaci/informacije će se povremeno ažurirati kako bi se pratio napredak tih vlasnika/korisnika.

Pokazatelji koji će se koristiti za monitoring uključivat će naročito sljedeće stavke:

- Ukupna potrošnja na eksproprijaciju i isplatu naknada
- Broj osoba pogođenih Projektom po kategorijama i broj domaćinstava pogođenih Projektom po kategorijama
- Broj javnih sastanaka i konsultacija sa pogođenim osobama
- Broj i postotak pojedinačnih sporazuma o naknadi koji su potpisani prije početka građevinskih radova
- Broj osoba koje su zatražile specijalnu pomoć i vrsta pomoći koja je blagovremeno pružena ugroženim pojedincima/domaćinstvima
- Broj osoba koje su dobili naknadu u novcu tokom perioda monitoringa razvrstanih po vrsti naknade i klasi iznosa
- Broj i iznos isplata za vraćanje izgubljenog prihoda
- Broj i vrsta pritužbi koje je primila KPK koje se odnose na otkup zemljišta (broj podnesenih pritužbi, broj i postotak pritužbi riješenih u postavljenom roku, broj i postotak osoba koje su zadovoljne ishodom, tj. odgovorom koje su dobile na svoju pritužbu/komentar, razvrstanih po rodnoj pripadnosti podnosioca.), te broj sudskih postupaka koje su pokrenute u vezi sa otkupom zemljišta.

JPP će pripremiti i SB dostaviti godišnji Izvještaj o napretku Projekta uključujući napredak postignut u provedbi APP-ova.

12. Troškovi i budžet

Troškove postupka otkupa zemljišta finansirat će isključivo JP Ceste FBiH kao korisnik eksproprijacije. Sredstva potrebna za otkup zemljišta rezervirana su i izdvojena u Poslovnom planu JP Ceste Federacije za 2016.g., koji usvaja Vlada FBiH.

r

Dionica	Broj zemljišnih parcela	Ukupna površina zemljišta (m ²)	Vrsta troškova	Predviđeni troškovi za otkup zemljišta
Broćanac – Hutovo – Cerovica (11,2 km)	275	510.301 m ²	Naknada za zemljišne parcele (uključujući pripadajuće pomoćne objekte i usjeve)	600.000 EUR
Cerovica – Drenovac (15,3 km)			Naknada za zemljišne parcele (uključujući pripadajuće pomoćne objekte i usjeve)	500.000 EUR
Ukupni troškovi:				1.100.000,00 EUR

Napomena: Troškovi su obračunati u skladu sa idejnim elaboratom eksproprijacije, a ovlašteni sudski vještaci još nisu proveli procjenu imovine; stoga u ovoj fazi projekta nije dostupan detaljni pregled naknada razvrstan po kategorijama zemljišta ili imovini.

Aneks 1 – Detaljan opis ključnih odredbi Zakona o eksproprijaciji FBiH

Javni interes i svrha eksproprijacije

Nekretnina može biti eksproprisana samo u slučaju kad je utvrđen javni interes za izgradnju objekata odnosno izvođenje drugih radova na toj nepokretnosti. Nekretnina se može eksproprisati, ako je to potrebno, za izgradnju saobraćajne infrastrukture, privrednih, komunalnih, zdravstvenih, obrazovnih i objekata kulture, objekata odbrane, administrativnih i drugih objekata u javnom interesu, kada se ocijeni da će korištenje nekretnine u svrhu radi koje se predlaže eksproprijacija proizvesti veću korist od one koja se postiže ako se nekretnina nastavi koristiti na prethodan način.

Eksproprijacija može biti provedena za potrebe Federacije BiH, kantona, gradova, općina, javnih preduzeća i javnih ustanova, osim ako zakonom nije drugačije određeno.

Izuzetno, eksproprijacijom se može ustanoviti služnost za dobrobit građana radi postavljanja vodovodnih i kanalizacionih cjevovoda, električnih i telefonskih kablova, plinovoda i u drugim slučajevima predviđenim zakonom.

Javni interes može biti utvrđen Odlukom a u određenim slučajevima može se utvrditi i zakonom.

Javni interes će se smatrati utvrđenim, za određeno područje, ako je donesen regulacioni plan ili urbanistički projekat za to područje.

Odluku o utvrđivanju javnog interesa, nakon što korisnik eksproprijacije podnese prijedlog za eksproprijaciju zajedno sa elaboratom, donosi: Vlada FBiH prilikom gradnje ili izvođenja radova koji će se provesti na području dvaju ili više kantona (na temelju prethodnog mišljenja kantonalne vlade), Vlada kantona kada se građenje ili radovi obavljaju na području dviju ili više općina (nakon prethodno pribavljenog mišljenja općinskih vijeća), ili Općina kada se građenje ili drugi radovi obavljaju na području jedne općine.

Postupak eksproprijacije

Postupak eksproprijacije se sastoji od sljedećih koraka:

1. Pripremne radnje za eksproprijaciju. Korisnik eksproprijacije koji namjerava predložiti eksproprijaciju može zahtijevati da mu se, zbog izrade investicionog elaborata, podnošenja prijedloga za utvrđivanje javnog interesa ili podnošenja prijedloga za eksproprijaciju, dozvoli da na određenoj nekretnini izvrši potrebne pripremne radnje kao što su ispitivanje stabilnosti tla, premjeravanje zemljišta i drugo. Prijedlog se podnosi općinskoj službi za upravu za imovinsko-pravne poslove.
2. Nadležan organ donosi Odluku o utvrđivanju javnog interesa, kao što je naprijed navedeno.
3. Korisnik eksproprijacije je dužan dokazati da je prethodno sa vlasnikom nekretnine pokušao sporazumno riješiti pitanje sticanja prava vlasništva nad određenom nekretninom.
4. Korisnik eksproprijacije podnosi prijedlog, zajedno sa dokumentacijom navedenom u članu 24. Zakona, za eksproprijaciju općinskoj službi za upravu.

Ako je potrebno, prijedlog može sadržavati i zahtjev za privremeno zauzimanje drugog zemljišta potrebnog za izgradnju objekta ili obavljanje radova u javnom interesu. Ovaj zahtjev se može također podnijeti posebno.

5. Općinska služba za upravu je dužna, bez odlaganja, obavijestiti vlasnika nekretnine o podnesenom prijedlogu za eksproprijacije. Nakon podnošenja prijedloga za eksproprijaciju korisnik eksproprijacije i vlasnik nekretnine mogu do pravomoćnosti rješenja o eksproprijaciji sporazumno riješiti pitanje prijenosa prava vlasništva kao i naknade na određenoj nekretnini u kojem slučaju se postupak eksproprijacije obustavlja.

6. Na zahtjev predlagača eksproprijacije izvršit će se zabilježba eksproprijacije u zemljišnim i drugim javnim knjigama u kojima se vode podaci o nekretnini.
7. Općinska služba za upravu je dužna saslušati vlasnika nekretnine o činjenicama u vezi sa eksproprijacijom.
8. Općinska služba za upravu donosi rješenje o eksproprijaciji, nakon završetka postupka po hitnoj osnovi. Pritužba protiv ovog rješenja može biti dostavljena Federalnoj upravi za geodetske i imovinsko-pravne poslove (u Zakonu spomenuta samo kao "Federalna uprava"). U slučaju da postoji neslaganje zemljišnoknjižnog i faktičkog stanja na nekretnini (što se često dešava), općinska služba za upravu raspravit će pravo vlasništva kao prethodno pitanje (član 27).
9. Poslije pravomoćnosti rješenja o eksproprijaciji, općinska služba za upravu dužna je bez odlaganja zakazati i održati usmenu raspravu za sporazumno određivanje naknade za ekspropriisanu nekretninu.
10. Ako se ne postigne sporazum o naknadi u roku od dva mjeseca (ili manje ako općinska služba za upravu odluči tako) od dana pravomoćnosti rješenja o eksproprijaciji, općinska služba za upravu dostavit će, bez odlaganja, pravomoćno rješenje o eksproprijaciji sa svim spisima nadležnom sudu na čijem području se nalazi ekspropriisana nekretnina zbog određivanja naknade. Nadležni sud po službenoj dužnosti u vanparničnom postupku rješava o visini naknade za ekspropriisanu nekretninu.
11. Korisnik eksproprijacije stiče pravo na posjed ekspropriisane nekretnine danom pravomoćnosti rješenja o eksproprijaciji ukoliko je do tada ranijem vlasniku isplatio naknadu za ekspropriisanu nekretninu, odnosno predao u posjed drugu odgovarajuću nekretninu. Iznimke su hitni slučajevi ili izbjegavanje znatnije štete, kada Vlada FBiH može na zahtjev korisnika eksproprijacije koji je iznio valjane razloge za potrebu hitnog stupanja u posjed nekretnine riješiti da mu se ta nekretnina preda u posjed prije pravomoćnosti, odnosno konačnosti rješenja o eksproprijaciji. Ako se u kasnijoj proceduri prijedlog odbaci, korisnik eksproprijacije je dužan nadoknaditi štetu koju je vlasniku prouzrokovao stupanjem u posjed nekretnine.
12. Uknjižba prava vlasništva izvršit će se na osnovu pravomoćnosti rješenja o eksproprijaciji i dokaza o isplaćenju naknadi ukoliko je tim rješenjem određena naknada u novcu, odnosno dokaza o sticanju prava vlasništva ranijeg vlasnika na drugoj odgovarajućoj nekretnini.

Potpuna i nepotpuna eksproprijacija

Potpuna eksproprijacija omogućava korisniku da dobije vlasništvo nad ekspropriisanom nekretninom, dok prethodnom vlasniku prestaju pored prava vlasništva ranijeg vlasnika i druga prava na toj nekretnini.

Nepotpunom eksproprijacijom se ustanovljava služnost na zemljištu i zgradi kao i zakup zemljišta i zgrade na određeno vrijeme. Zakup se može ustanoviti samo u slučaju kada se zemljište, s obzirom na svrhu za koju se zakup predlaže, ima koristiti samo na ograničeno vrijeme, a najviše do pet godina.

U slučaju kada bi se nepotpunom eksproprijacijom pogoršala ekonomska situacija vlasnika nekretnine ili ukoliko od korištenja ostatka nekretnine ne bi bilo koristi, raniji vlasnici, koji su pogođeni nepotpunom eksproprijacijom njihove nekretnine, imaju pravo zahtijevati potpunu eksproprijaciju i odgovarajuću naknadu. Nadležna služba mora po službenoj dužnosti informisati ovakve vlasnike zemljišta o njihovim pravima.

Poništenje Odluke o eksproprijaciji i odustajanje od prijedloga za eksproprijaciju

Korisnik eksproprijacije može do pravomoćnosti rješenja o eksproprijaciji potpuno ili djelimično odustati od prijedloga za eksproprijaciju, a djelimično odustajanje neće biti dopušteno ako bi time bila povrijeđena prava vlasnika nekretnine i ako vlasnik istakne takav prigovor.

Zahtjev za poništenje odluke o eksproprijaciji raniji vlasnik može podnijeti nakon isteka tri godine od dana važenja odluke ako korisnik eksproprijacije nije izvršio znatnije radove na tom objektu.

Po zahtjevu za poništenje odluke (rješenja) o eksproprijaciji i po odustanku od prijedloga za eksproprijaciju rješava općinska služba za upravu.

Naknada

Član 31. Zakona propisuje da se naknada mora dati prije formalnog prijenosa vlasništva nad eksproprianom nekretninom. Naknadu nastalih troškova u postupku eksproprijacije snosi korisnik eksproprijacije. Opće načelo Zakona o eksproprijaciji je da naknada treba biti pružena u visini tržišne vrijednosti (član 12.). Prema zakonu, tržišna vrijednost se izračunava na osnovu cijene na području u kojem se nekretnina ekspropriše, koja može biti postignuta za određenu nekretninu na tržištu, a koja zavisi od ponude i potražnje u trenutku njenog određivanja (član 46.).

Naknada za zemljište se daje na osnovu vrste zemljišta (poljoprivredno zemljište, šumsko, voćnjaci, itd.) i koristi koje vlasnik može imati ako zemljište ne bi bilo ekspropriano.

U Zakonu o eksproprijaciji FBiH (član 45.) propisano je da za eksproprijaciju bespravno izgrađenih objekata nema naknade, te da osobe koje su izgradile te objekte mogu iste ukloniti u roku koji odredi zaduženi općinski odjel, ili će općina organizovati postupak uklanjanja objekta ali o trošku graditelja.

Lične i porodične prilike ranijeg vlasnika ekspropriane nekretnine uzet će se u obzir, kao i okolnosti koje mogu imati nepovoljan ekonomski učinak, kao korektiv uvećanja visine utvrđene naknade (član 47). Ovaj član reguliše ponovnu uspostavu životnog standarda ne uzimajući u obzir samo punu naknadu za izgubljenu imovinu već obezbjeđujući fleksibilnost da se naknada određuje od slučaja do slučaja u zavisnosti od ličnih okolnosti. Obavljanje poslovne aktivnosti je eksplicitno navedeno u članu 47. Zakona o eksproprijaciji, kao i zahtjevi po pitanju uticaja na materijalnu egzistenciju.

Projekt modernizacije cestovnog sektora FBiH
 Akcijski plan preseljenja Neum – Stolac

Aneks 2 – Usporedba relevantnih zakona FBiH sa zahtjevima OP 4.12

Pitanje	Zahtjevi Zakona o eksproprijaciji FBiH	Zahtjevi OP 4.12 Svjetske banke	Razlike i mjere za prevazilaženje razlika
Izbjegavanje ili svođenje preseljenja/otkupa zemljišta na najmanju mjeru	U Zakonu o eksproprijaciji nema konkretnih odredbi; međutim, u praksi se preseljenje i eksproprijacija izbjegavaju ili svode na najmanju mjeru tokom planiranja projekata, u kontekstu nastojanja da se smanje troškovi.	Nedobrovoljno preseljenje treba izbjegavati ili svesti na najmanju mjeru kad je izvodivo, ispitivanjem svih mogućih alternativnih planova projekta.	U obzir se moraju uzeti sve alternative projekta kako bi se preseljenje/otkup zemljišta izbjegli i smanjili na najmanju mjeru.
Popis i Socio-ekonomska analiza i Akcijski plan preseljenja - APP)	Nema izričitih zahtjeva koji se odnose na provedbu ove analize socio-ekonomskog stanja ili izrade planova preseljenja. Međutim, u cilju lakšeg provođenja eksproprijacije u ranoj fazi, Zakonom FBiH je propisana izrada elaborata eksproprijacije kojim su u obuhvaćeni geodetsko-katastarski plan područja eksproprijacije, spiskovi pogođenih vlasnika i nekretnina, procjena vrijednosti imovine, i druga srodne informacije (član 16.)	Popis i analiza socio-ekonomskog stanja koja se provodi za potrebe izrade APP-a provodi se u ranoj fazi izrade projekta i uz učešće osoba koje bi mogle biti obuhvaćene preseljenjem. Analiza treba uključivati informacije o (i) trenutnim korisnicima u pogođenom području (ii) karakteristike domaćinstava predviđenih za preseljenje i njihov standard života i izvor egzistencije, (iii) opseg očekivanih gubitaka i preseljenja i (iv) podatke o ugroženim grupama ili osobama	Popis i Socio-ekonomska analiza provedeni su za potrebe ovog APP-a u skladu sa zahtjevima SB (uz elaborat eksproprijacije koji je propisan lokalnim zakonom).
Granični datum	Zakon predviđa da je granični datum na dan podnošenja prijedloga za eksproprijaciju od strane korisnika eksproprijacije nadležnoj općini.	U pravilu, granični datum je datum početka popisa. Granični datum bi također moga biti datum označavanja područja izvedbe projekta, prije popisa, pod uslovom da je provedeno efikasno javno objavljivanje informacija u području koje se označava kao i uz uslov provođenja javnog objavljivanja nakon označavanja kako bi se spriječio dalji priliv stanovništva. Osobe koje neovlašteno stupe na područje nakon graničnog datuma nemaju pravo na naknadu niti bilo kakvu vrstu pomoći za preseljenje.	Granični datum je datum zatvaranja javnog oglasa koji objavljuje JP Ceste FBiH (kao korisnik eksproprijacije) u lokalnim novinama, u kojem se svi vlasnici i korisnici obavještavaju o početku postupka eksproprijacije, graničnom datumu i kontakt osobama kojima se osobe pogođene projektom mogu obratiti za dodatne informacije. Granični datum bit će također javno objavljen na oglasnim tablama u lokalnim zajednicama i općinama te na konsultativnim sastancima uz prateće obrazloženje. Po potrebi će javni oglas biti postavljen na sva prometna mjesta u pogođenom području

Projekt modernizacije cestovnog sektora FBiH
Akcijnski plan preseljenja Neum – Stolac

Pitanje	Zahtjevi Zakona o eksproprijaciji FBiH	Zahtjevi OP 4.12 Svjetske banke	Razlike i mjere za prevazilaženje razlika
Učešće javnosti/konsultacije sa pogođenim osobama	U nekoliko članova Zakona FBiH je propisano obavještanje/konsultacije sa vlasnicima i zainteresiranim stranama: 1) čl. 6o. – poslije pravomoćnosti rješenja o eksproprijaciji, općinska služba za upravu dužna je bez odlaganja zakazati usmenu raspravu radi sporazumnog određivanja naknada za eksproprijaciju; 2) čl. 25. – poslije prijema prijedloga za eksproprijaciju općinska služba za upravu je dužna bez odlaganja obavijestiti vlasnika; 3) čl. 27. – općinska služba uprave je dužna saslušati vlasnika o činjenicama o eksproprijaciji prije donošenja rješenja o eksproprijaciji; 4) čl. 11. – u slučaju djelimične eksproprijacije općinska služba za upravu dužna je obavijestiti vlasnika o pravu da podnese zahtjev za potpunu eksproprijaciju.	Raseljene osobe treba u značajnoj mjeri konsultirati i podstaći na učešće u planiranju i provedbi preseljenja.	Moraju biti ispunjeni zahtjevi prema lokalnim zakonima, ali JP Ceste FBiH će se pored toga obratiti svim vlasnicima i korisnicima imovine radi informiranja i konsultacija, u svim fazama postupka eksproprijacije. Nacrt APP-a JP Ceste FBiH će objaviti u januaru 2016.g. a javne rasprave će biti organizirane u februaru 2016. u području izvedbe Projekta. Sve zainteresirane strane će imati priliku da dostave pitanja od interesa i mišljenja na nacrt APP-a u usmenoj i pisanoj formi. Sve pitanja koja se postave bit će pažljivo razmotrena. Zapisnici sa javnih konsultativnih sastanaka bit će objavljeni na web stranici JP Ceste FBiH. Zapisnik sa sastanka, zajedno sa datumom i spiskom učesnika bit priložen uz konačni APP u vidu aneksa. Konačni APP bit će javno objavljen u februaru 2016.g.
Ispunjavanje uslova za naknadu (klasifikacija)	Jedina kategorija kojoj Zakon garantira naknadu je kategorija zakonitih vlasnika nekretnina, koji polažu pravo na naknadu za eksproprijaciju stambene jedinice, poslovnog objekta ili zemljišta, voćnjaka, zemljišta sa usjevima ili čak šume. Za osobe koje nemaju formalna prava na zemljište, nije predviđena naknada, osim prava da uklone objekte i odnesu materijal.	OP 4.12 SB razlikuje tri kategorije osoba koje mogu tražiti naknadu : a) Osobe koje imaju formalna prava na zemljište b) Osobe koje nemaju formalna prava na zemljište u vrijeme početka popisa, ali imaju potraživanje na to zemljište ili imovinu, pod uslovom da je to potraživanje priznato po zakonima Bosne i Hercegovine ili postane priznato putem postupka utvrđenog u APP-u c) Osobe koje nemaju prepoznatljivih zakonskih prava ili potraživanja na zemljište koje koriste	Pored zahtjeva prema lokalnim zakonima, moraju biti ispunjeni zahtjevi SB koji se odnose na druge kategorije.
Vrste i nivoi naknada	Naknada za izgublenu imovinu daje se u naturi (zamjenjuje odgovarajućom nekretninom) ili u novcu ukoliko korisnik eksproprijacije nije u mogućnosti naći odgovarajuću nekretninu za zamjenu ili vlasnik odabere tu mogućnost. Naknada u novcu daje se u visini tržišne vrijednosti	U pogledu raseljenih osoba čija sredstva za život zavise od zemljišta treba dati prednost preseljenju koje uključuje dodjelu zemljišta. Ove strategija mogu uključiti preseljenje na državno zemljište ili privatno zemljište koje	OP 4.12 ima prednost

Projekt modernizacije cestovnog sektora FBiH
Akcijski plan preseljenja Neum – Stolac

Pitanje	Zahtjevi Zakona o eksproprijaciji FBiH	Zahtjevi OP 4.12 Svjetske banke	Razlike i mjere za prevazilaženje razlika
	<p>ekspropirane nekretnine u istoj općini ili gradu.</p> <p>Postupak za određivanje naknade za ekspropiriranu nekretninu je hitan (član 65.).</p> <p>Ako se radi o eksproprijaciji nekretnina tolikog obima da se zbog toga znatan broj stanovnika mora iseliti iz kraja u kojem se ekspropirane nekretnine nalaze posebnim zakonom se mogu propisati oblici i uslovi naknade (član 59.), ukoliko je to povoljnije za vlasnika.</p> <p>Vlasnik nekretnine koja je u postupku eksproprijacije ima pravo na naknadu izgubljene koristi koju bi ostvario dotadašnjim načinom iskorištavanja ekspropirane nekretnine (član 54.).</p> <p>Domaćinstva koja su pretrpjela samo djelimični gubitak imovine pokrivena su članom 11. Stranke koje se imaju preseliti moraju biti obaviještene o pravu da zatraže potpunu eksproprijaciju.</p>	<p>je otkupljeno ili kupljeno za potrebe preseljenja. Kad god se ponudi odgovarajuće zemljište u zamjenu, raseljenom stanovništvu se daje zemljište koje je barem po kombinaciji produktivnog potencijala, pogodnosti lokacije i drugih faktora jednako prednostima koje je imalo oduzeto zemljište. Ukoliko zemljište nije opcija kojoj raseljena osoba daje prednost, te ukoliko bi dodjela zemljišta imala negativan utjecaj na park ili zaštićeno područje, te ukoliko nema dovoljno zemljišta po razumnoj cijeni, treba osigurati opcije koje ne uključuju dodjelu zemljišta i koje su usmjerene na zapošljavanje ili samozapošljavanje uz naknadu u novcu za zemljište i ostalu izgubljenu imovinu. Neraspoloživost odgovarajućeg zemljišta mora se Banci dokumentirati i dokazati na uvjerljiv na način.</p> <p>Isplata naknade u novcu za izgubljenu imovinu može biti odgovarajuće rješenje u slučaju kad su (a) sredstva za život zasnovana na korištenju zemljišta, a zemljište koje je oduzeto u okviru projekta predstavlja mali dio pogođene imovine pri čemu je preostali dio održiv kao takav (b) postoje aktivna tržišta za zemljište, stambeni prostor i radnu snagu i, raseljene osobe koriste ta tržišta, a postoji dovoljna ponuda zemljišta ili stambenog prostora; ili (c) sredstva za život nisu zasnovana na korištenju zemljišta. Naknada u novcu treba biti dovoljna da zamijeni izgubljeno zemljište i drugu imovinu u punoj zamjenskoj vrijednosti na lokalnom tržištu.</p>	
Vrijeme davanja naknade	Naknadu treba isplatiti prije početka građevinskih radova i prije stupanja u posjed imovine.	Naknadu treba isplatiti prije početka građevinskih radova i prije stupanja u posjed imovine	Nema razlika.
Preseljenje formalnih vlasnika	Varijanta 1: Preseljenje Odgovarajuća nekretnina slične veličine i karakteristika u istoj općini ili gradu.	Varijanta 1: Preseljenje Zamjenska nekretnina jednake ili veće vrijednosti i slične produktivnosti	Varijanta 1: Preseljenje Lokalni zakoni ne obuhvataju selidbu i dodatak za prelazni period kao ni administrativne

Projekt modernizacije cestovnog sektora FBiH
Akcijski plan preseljenja Neum – Stolac

Pitanje	Zahtjevi Zakona o eksproprijaciji FBiH	Zahtjevi OP 4.12 Svjetske banke	Razlike i mjere za prevazilaženje razlika
	Varijanta 2: Naknada u novcu Naknada u novcu u tržišnoj vrijednosti.	+ Selidba i dodatak za prelazni period + administrativne takse Varijanta 2: Naknada u novcu Naknada u novcu u zamjenskoj vrijednosti.	takse. OP 4.12 ima prednost. Varijanta 2: Naknada u novcu Zamjenska vrijednost je veće od tržišne vrijednosti. OP 4.12 ima prednost.
Preseljenje neformalnih vlasnika građevina	Graditelj nema pravo ni na kakvu naknadu. Međutim graditelj ima pravo srušiti građevinu i uzeti građevinski materijal, inače se rušenje provodi na njegov trošak.	Osobe pogođene Projektom imaju pravo na naknadu u novcu po zamjenskoj vrijednosti uz dodatne troškove selidbe i dodatak za prelazni period	OP 4.12 ima prednost.
Preseljenje neformalnih vlasnika poljoprivrednog zemljišta	Osobe pogođene Projektom imaju pravo na naknadu u novcu za sva poboljšanja na zemljištu kao što su navodnjavanje, odvod, višegodišnje kulture, objekti i sl.	Osobe pogođene Projektom imaju pravo na naknadu u novcu za svako poboljšanje na zemljištu kao što su navodnjavanje, odvod, višegodišnje kulture, objekti i sl.	Nema razlika
Preseljenje zakupca	Osobe pogođene Projektom imaju pravo na naknadu u novcu za sva poboljšanja na zemljištu; za izgubljene usjeve, biljke, vinograde, stabla po tržišnoj cijeni	Osobe pogođene Projektom imaju pravo na zamjensku vrijednost	OP 4.12 ima prednost.
Jednogodišnje i višegodišnje kulture (vlasnik, zakupac)	Osobe pogođene Projektom imaju pravo na ubiranje plodova ili naknadu u novcu u tržišnoj vrijednosti.	Osobe pogođene Projektom imaju pravo na zamjensku vrijednost, uključujući neformalnog vlasnika	OP 4.12 ima prednost.
Voćnjaci i vinogradi koji već imaju urod (vlasnik, zakupac)	Naknada u novcu u vidu neto prihoda za godine koje su potrebne da stabla porastu uz vrijeme potrebno za uzgoj stabala dok ne počnu davati plodove. + Naknada u novcu za tehničko drvo	Osobe pogođene Projektom imaju pravo na ubiranje plodova i na tehničko drvo i zamjensku vrijednost, uključujući neformalne vlasnike	OP 4.12 ima prednost.
Voćnjaci i vinogradi koji još nemaju urod (vlasnik, zakupac, neformalni vlasnik)	Naknada u novcu za troškove pribavljanja, zasađivanje i uzgoj ovih sadnica.	Naknada u novcu za troškove pribavljanja, zasađivanja i uzgoj ovih sadnica + vrijeme koje je potrebno za uzgoj zamjenskog voćnjaka/vinograda	OP 4.12 ima prednost.
Gubitak poslovne djelatnosti	Zamjenski prostor ili Naknada u novcu u tržišnoj vrijednosti	Zamjenski prostor ili Naknada u novcu za premještaj uz troškove selidbe	OP 4.12 ima prednost.
Izgubljena korist	Naknada u novcu za izgubljeni prihod tokom perioda preseljenja	Naknada u novcu za izgubljeni prihod tokom perioda preseljenja	Nema razlike
Ponovno uspostavljanje izvora izdržavanja /materijalne egzistencije/ i pomoć	U članu 47. se traži da se pri određivanju iznosa naknade uzmu u obzir lične i porodične prilike, kao i druge posebne okolnosti koje mogu podrazumijevati negativan ekonomski utjecaj preseljenja. Ovim se otvara mogućnost pružanja	Raseljenim osobama treba pomoći da poboljšaju prethodni životni standard, kapacitet sticanja prihoda, i nivo produktivnosti, ili da barem dostignu prethodni nivo. U OP-u 4.12 je predviđeno da plan	Nema razlika – JP Ceste FBiH će ispuniti konkretne uslove SB primjenom odredbi iz lokalnih zakona kojima je omogućeno povećanje iznosa naknade na osnovu uzimanja u obzir „ličnih i

Projekt modernizacije cestovnog sektora FBiH
Akcijski plan preseljenja Neum – Stolac

Pitanje	Zahtjevi Zakona o eksproprijaciji FBiH	Zahtjevi OP 4.12 Svjetske banke	Razlike i mjere za prevazilaženje razlika
	konkretne pomoći nekim domaćinstvima . Član 47. glasi: "Lične i porodične prilike ranijeg vlasnika eksproprijirane nekretnine uzet će se u obzir kao korektiv uvećanja visine utvrđene naknade ako su te prilike od bitne važnosti za materijalnu egzistenciju ranijeg vlasnika, a naročito u slučaju ako je zbog eksproprijacije većeg dijela ili čitavog zemljišta ili poslovne prostorije u kojoj je raniji vlasnik obavljao dozvoljenu poslovnu djelatnost ugrožena njegova materijalna egzistencija, kao i u slučaju kad se zbog eksproprijacije članovi poljoprivrednog domaćinstva moraju seliti iz područja gdje su prebivali ili boravili."	preseljenja ili politika uključuju mjere kojima se osigurava da raseljene osobe (i) imaju na raspolaganju pomoć nakon preseljenja za prelazni period, na osnovu osnovane procjene vremena koje će im vjerovatno biti potrebno da ponovo uspostave sredstva za život i životni standard i (ii) i pruža im se razvojna pomoć uz mjere kompenzacije, kao što je priprema zemljišta, obuka i prilika za zapošljavanje.	drugih porodičnih prilika" pogođenih osoba, i dat pravni osnov za pružanje konkretne pomoći takvim osobama u skladu sa zahtjevima OP 4.12 .
Dodatna pomoć osobama pogođenim projektom	Nema posebne zakonske odredbe	Neophodno je pružiti pomoć tokom premještanja, uključujući sve vrste dodatne pomoći, s tim što posebnu pažnju treba posvetiti siromašnim i ugroženim pojedincima i grupama.	Raseljene osobe kao i ugroženi pojedinci i grupe dobit će naknadu troškova za premještanje i bit će im pokriveni svi dodatni troškovi premještanja koji su vezani za ponovno uspostavljanje materijalne egzistencije i premoštavanje perioda nakon preseljenja ili za njihovu ugroženost. OP 4.12 ima prednost.
Ugrožene grupe	Zakonom nisu predviđene nikakve posebne mjere koje se odnose na ugrožene grupe uz izuzetak mogućnosti davanja većeg iznosa naknade na osnovu „ličnih i porodičnih prilika" (član 47.) kako je opisano u prethodnom tekstu pod naslovom „ponovno uspostavljanje sredstava za život i pomoć".	Prema OP 4.12 ugroženim grupama se mora posvetiti posebna pažnja. One imaju pravo na dodatnu naknadu, pravnu pomoć tokom postupka preseljenja i pomoć tokom fizičkog premještanja. Isto tako, ove osobe imaju prednost pri zapošljavanju.	OP 4.12 ima prednost.
Rješavanje pritužbi	Protiv rješenja o eksproprijaciji dozvoljena je žalba Federalnoj upravi za geodeziju i imovinsko pravne poslove (član 30.) Činjenica da se eksproprijirana imovine može koristiti samo za prvobitno predloženu namjenu je od velike važnosti za propisnu primjenu pitanja otkazivanja eksproprijaciji. U Zakonu se ne spominju zajednice domaćini.	Moraju se uspostaviti odgovarajući, dostupni i pristupačni postupci za rješavanje sporova koji nastanu iz pitanja preseljenja uz učešće treće strane; takvi mehanizmi za pritužbe trebaju uzeti u obzir postojanje sudskih sredstava i običajnih i tradicionalnih mehanizama za rješavanje sporova .	Vlasnici imovine, odnosno osobe koje su predmet nedobrovoljnog preseljenja moraju imati pravo na pritužbu tokom i nakon postupka preseljenja, u skladu sa lokalnim zakonima. Pored toga je uspostavljen i mehanizam za pritužbe vezane za Projekat na način utvrđen u OPP-u i APP-u.
Monitoring	Nije propisan konkretan način monitoringa.	Zajmpriramac je odgovoran za adekvatno praćenje i procjenu aktivnosti predviđenih u instrumentima za preseljenje.	Za monitoring će biti odgovorna JPP u skladu sa zahtjevima postavljenim u OPP-u i APP-u.

Projekt modernizacije cestovnog sektora FBiH
Akcijski plan preseljenja Neum – Stolac

Aneks 3 – Sažetak baze podataka Popisa

Napomena: Potpuna baza podataka Popisa nalazi se u posebnom Excel dokumentu.

Br.	Karastarska općina	Broj parcele	Privatno / Javno vlasništvo	Vrsta zemljišta	Površina u m ²
1.	Bjelović	732/11	Privatno	Šuma	16719
2.	Bjelović	732/10	Javno		
3.	Bjelović	746/5	Privatno	Šuma	7951
4.	Bjelović	726/54	Privatno	Pašnjak	1856
5.	Bjelović	726/56	Privatno	Pašnjak	1025
6.	Bjelović	726/58	Privatno	Pašnjak	1864
7.	Bjelović	726/60	Privatno	Pašnjak	2952
8.	Bjelović	726/62	Privatno	Šuma	3001
9.	Bjelović	732/17	Privatno	Šuma	28345
10.	Bjelović	738/9	Privatno	Šuma	3170
11.	Bjelović	666/18	Privatno	Šuma	151
12.	Bjelović	665/2	Javno	Nepolodno	2181
13.	Bjelović	569/14	Privatno	Šuma	5259
14.	Burmazi	357/7	Privatno	Šuma	2263
15.	Burmazi	357/9	Privatno	Šuma	2098
16.	Burmazi	357/11	Privatno	Šuma	2305
17.	Burmazi	358/19	Privatno	Šuma	2858
18.	Burmazi	358/21	Privatno	Šuma	3862
19.	Burmazi	358/23	Privatno	Šuma	5538
20.	Burmazi	361/12	Privatno	Šuma	4875
21.	Burmazi	362/5	Privatno	Šuma	2103
22.	Burmazi	362/7	Privatno	Šuma	2434
23.	Burmazi	401/12	Privatno	Šuma	2860
24.	Burmazi	401/14	Privatno	Šuma	10441
25.	Burmazi	402/4	Privatno	Šuma	325
26.	Burmazi	403/12	Privatno	Šuma	921
27.	Burmazi	403/14	Privatno	Šuma	2269
28.	Burmazi	403/16	Privatno	Šuma	4203
29.	Burmazi	613/12	Privatno	Šuma	1359
30.	Burmazi	403/19	Privatno	Šuma	1462
31.	Burmazi	403/21	Privatno	Šuma	1172
32.	Burmazi	403/23	Privatno	Šuma	1224
33.	Burmazi	385/3	Privatno	Poljoprivedno zemljište	1371
34.	Burmazi	385/4	Privatno	Pašnjak	2705
35.	Burmazi	365/24	Privatno	Šuma	3823
36.	Burmazi	363/2	Javno	Nepolodno land	192
37.	Burmazi	365/28	Privatno	Šuma	1776
38.	Burmazi	339/48; 339/50	Privatno	Šuma	3928
39.	Burmazi	339/51	Privatno	Šuma	2480
40.	Burmazi	339/53	Privatno	Šuma	2627
41.	Burmazi	339/55	Privatno	Šuma	570
42.	Burmazi	339/57	Privatno	Šuma	482
43.	Burmazi	339/59	Privatno	Šuma	10040

Projekt modernizacije cestovnog sektora FBiH
Akcijski plan preseljenja Neum – Stolac

44.	Burmazi	295/13	Privatno	Šuma	18752
45.	Burmazi	569/16	Privatno	Šuma	769
46.	Burmazi	17/2	Javno	Šuma	1290
47.	Burmazi	295/11	Privatno	Šuma	8944
48.	Burmazi	1/7	Privatno	Šuma	1544
49.	Burmazi	293/14	Privatno	Šuma	6168
50.	Burmazi	293/12	Privatno	Šuma	4071
51.	Burmazi	293/9	Privatno	Šuma	4332
52.	Burmazi	229/13	Privatno	Pašnjak	16511
53.	Čarići	538/58	Privatno	Šuma	4598
54.	Čarići	538/59	Privatno	Pašnjak	759
55.	Čarići	538/60	Privatno	Cesta (kaldrma)	108
56.	Čarići	538/61	Privatno	Pašnjak	236
57.	Čarići	538/62	Privatno	Šuma	1082
58.	Čarići	538/63	Privatno	Pašnjak	319
59.	Čarići	538/64	Privatno	Pašnjak	51
60.	Čarići	538/65	Privatno	Pašnjak	16
61.	Čarići	538/66	Privatno	Šuma	1185
62.	Čarići	538/67	Privatno	Šuma	119
63.	Čarići	538/69	Privatno	Šuma	645
64.	Čarići	538/70	Privatno	Šuma	22
65.	Čarići	533/4	Privatno	Poljoprivedno zemljište	32
66.	Čarići	541/5	Privatno	Pašnjak	447
67.	Čarići	541/6	Privatno	Pašnjak	355
68.	Čarići	560/4	Privatno	Pašnjak	283
69.	Čarići	559/1	Privatno	Pašnjak	398
70.	Čarići	558/1	Privatno	Voćnjak	218
71.	Čarići	542/1	Privatno	Voćnjak	360
72.	Čarići	543/1	Privatno	Poljoprivedno zemljište	410
73.	Čarići	555/2	Privatno	Poljoprivedno zemljište	42
74.	Čarići	544/4	Privatno	Voćnjak	793
75.	Čarići	544/2	Privatno	Voćnjak	373
76.	Čarići	544/3	Privatno	Voćnjak	439
77.	Čarići	545/2	Privatno	Voćnjak	385
78.	Čarići	546/1	Privatno	Voćnjak	392
79.	Čarići	547/2	Privatno	Voćnjak	537
80.	Čarići	547/5	Privatno	Voćnjak	17
81.	Čarići	547/3	Privatno	Voćnjak	212
82.	Čarići	547/6	Privatno	Voćnjak	21
83.	Čarići	507/1	Privatno	Poljoprivedno zemljište	296
84.	Čarići	506/2	Privatno	Poljoprivedno zemljište	246
85.	Čarići	505/2	Privatno	Voćnjak	768
86.	Čarići	505/3	Privatno	Voćnjak	111
87.	Čarići	504/2	Privatno	Pašnjak	48
88.	Čarići	503/2	Privatno	Poljoprivedno zemljište	2
89.	Čarići	538/67	Privatno	Šuma	3549
90.	Čarići	538/68	Privatno	Šuma	1893
91.	Čarići	538/69	Privatno	Šuma	1752
92.	Čarići	538/70	Privatno	Šuma	1782
93.	Čarići	538/71	Privatno	Šuma	3430
94.	Čarići	538/72	Privatno	Šuma	974

Projekt modernizacije cestovnog sektora FBiH
Akcijski plan preseljenja Neum – Stolac

95.	Čarići	538/73	Privatno	Šuma	1965
96.	Čarići	538/74	Privatno	Šuma	740
97.	Čarići	396/38	Privatno	Šuma	51
98.	Čarići	396/39	Privatno	Šuma	17351
99.	Čarići	1032/8	Privatno	Šuma	874
100.	Čarići	1032/9	Privatno	Šuma	1028
101.	Čarići	1032/10	Privatno	Šuma	1711
102.	Čarići	1032/11	Privatno	Šuma	121
103.	Čarići	1032/12	Privatno	Šuma	337
104.	Čarići	1032/13	Privatno	Šuma	304
105.	Čarići	1032/15	Privatno	Šuma	807
106.	Čarići	1032/16	Privatno	Šuma	494
107.	Čarići	1032/17	Privatno	Šuma	791
108.	Čarići	1032/18	Privatno	Šuma	314
109.	Čarići	1032/19	Privatno	Šuma	810
110.	Čarići	1032/20	Privatno	Šuma	1183
111.	Čarići	1032/21	Privatno	Šuma	592
112.	Čarići	1032/22	Privatno	Šuma	1490
113.	Čarići	1032/23	Privatno	Šuma	1314
114.	Čarići	1035/2	Privatno	Šuma	574
115.	Čarići	1034/2	Privatno	Šuma	1386
116.	Čarići	1030/2	Privatno	Poljoprivedno zemljište	266
117.	Čarići	1001/2	Privatno	Livada	65
118.	Čarići	1002/2	Privatno	Livada	422
119.	Čarići	1004/8	Privatno	Šuma	1152
120.	Čarići	1004/9	Privatno	Šuma	917
121.	Čarići	1004/10	Privatno	Šuma	285
122.	Čarići	1004/11	Privatno	Šuma	1779
123.	Čarići	1004/12	Privatno	Poljoprivedno zemljište	1177
124.	Čarići	1006/7	Privatno	Šuma	80
125.	Čarići	978/2	Privatno	Šuma	39
126.	Čarići	978/3	Privatno	Šuma	1588
127.	Čarići	973/12	Privatno	Šuma	286
128.	Čarići	973/13	Privatno	Šuma	703
129.	Čarići	974/2	Privatno	Šuma	263
130.	Čarići	973/14	Privatno	Šuma	1055
131.	Čarići	971/2	Privatno	Šuma	96
132.	Čarići	954	Privatno	Građevinsko zemljište	20
133.	Čarići	955	Privatno	Građevinsko zemljište	20
134.	Čarići	956	Privatno	Građevinsko zemljište	20
135.	Čarići	952/2	Privatno	Šuma	1196
136.	Čarići	950/13		Šuma	227
137.	Čarići	950/15	Privatno	Šuma	72
138.	Čarići	947/4	Privatno	Šuma	891
139.	Čarići	950/1	Privatno	Šuma	1295
140.	Čarići	950/15	Privatno	Šuma	316
141.	Čarići	947/5	Privatno	Šuma	367
142.	Čarići	947/6	Privatno	Šuma	690
143.	Čarići	947/7	Privatno	Šuma	91
144.	Čarići	946/4	Privatno	Pašnjak	1213
145.	Čarići	946/8	Privatno	Šuma	1438

Projekt modernizacije cestovnog sektora FBiH
Akcijski plan preseljenja Neum – Stolac

146.	Čarići	946/9	Privatno	Šuma	160
147.	Čarići	946/10	Privatno	Šuma	821
148.	Čarići	946/11	Privatno	Pašnjak	
149.	Čarići	928/27	Privatno	Šuma	5673
150.	Čarići	928/28	Privatno	Šuma	520
151.	Čarići	928/29	Privatno	Šuma	2468
152.	Čarići	773/2	Privatno	Pašnjak	19
153.	Čarići	773/3	Privatno	Pašnjak	39
154.	Čarići	774/2	Privatno	Pašnjak	333
155.	Čarići	775/2	Privatno	Poljoprivedno zemljište	289
156.	Čarići	776/2	Privatno	Poljoprivedno zemljište	770
157.	Čarići	777	Privatno	Poljoprivedno zemljište	1939
158.	Čarići	778	Privatno	Poljoprivedno zemljište	
159.	Čarići	786/2	Privatno	Vinograd	28
160.	Čarići	785	Privatno	Vinograd	1817
161.	Čarići	779/1	Privatno	Vinograd	534
162.	Čarići	779/5	Privatno	Vinograd	56
163.	Čarići	779/6	Privatno	Vinograd	263
164.	Čarići	779/7	Privatno	Vinograd	280
165.	Čarići	782/2	Privatno	Vinograd	303
166.	Čarići	783/2	Privatno	Vinograd	324
167.	Čarići	784/2	Privatno	Vinograd	505
168.	Čarići	790/2	Privatno	Vinograd	87
169.	Čarići	790/3	Privatno	Vinograd	310
170.	Čarići	791/2	Privatno	Vinograd	100
171.	Čarići	787/2	Privatno	Šuma	337
172.	Čarići	789/3	Privatno	Šuma	2149
173.	Čarići	789/4	Privatno	Šuma	1860
174.	Čarići	673/45	Privatno	Šuma	321
175.	Čarići	673/44	Javno	Šuma	896
176.	Čarići	673/43	Privatno	Šuma	1107
177.	Donje Hrasno	781/5	Privatno	Šuma	995
178.	Donje Hrasno	782/25	Privatno	Šuma	5378
179.	Donje Hrasno	782/27	Privatno	Šuma	4839
180.	Donje Hrasno	782/29	Privatno	Šuma	1098
181.	Donje Hrasno	829/141	Privatno	Šuma	5598
182.	Donje Hrasno	829/143	Privatno	Šuma	658
183.	Donje Hrasno	829/145	Privatno	Šuma	2620
184.	Donje Hrasno	829/147	Privatno	Šuma	508
185.	Donje Hrasno	829/149	Privatno	Šuma	660
186.	Donje Hrasno	829/151	Privatno	Šuma	1232
187.	Donje Hrasno	829/153	Privatno	Šuma	69
188.	Donje Hrasno	829/153	Privatno	Šuma	345
189.	Donje Hrasno	829/154	Privatno	Šuma	3030
190.	Donje Hrasno	829/157	Privatno	Šuma	1028
191.	Donje Hrasno	829/158	Privatno	Šuma	1029
192.	Donje Hrasno	829/159	Privatno	Šuma	832
193.	Donje Hrasno	829/160	Privatno	Šuma	1666
194.	Donje Hrasno	829/161		Šuma	24
195.	Donje Hrasno	829/162	Privatno	Šuma	3787
196.	Donje Hrasno	829/165		Šuma	1266

Projekt modernizacije cestovnog sektora FBiH
Akcijski plan preseljenja Neum – Stolac

197.	Donje Hrasno	829/166	Privatno	Nepolodno	49
198.	Donje Hrasno	729/167	Privatno	Šuma	193
199.	Donje Hrasno	910/10	Javno	Pašnjak	89
200.	Donje Hrasno	di0907/1	Privatno	Bašta	33
201.	Donje Hrasno	di0908/6	Privatno	Pašnjak	44
202.	Donje Hrasno	829/168	Privatno	Šuma	3018
203.	Donje Hrasno	913/1	Privatno	Pašnjak	448
204.	Donje Hrasno	829/170	Privatno	Šuma	2239
205.	Donje Hrasno	914/3	Privatno	Šuma	1153
206.	Donje Hrasno	914/4	Privatno	Šuma	249
207.	Donje Hrasno	829/172	Privatno	Pašnjak	461
208.	Donje Hrasno	829/174	Privatno	Šuma	1292
209.	Donje Hrasno	829/175	Privatno	Šuma	3287
210.	Donje Hrasno	1065/26	Privatno	Pašnjak	1849
211.	Donje Hrasno	1065/27	Privatno	Poljoprivedno zemljište	31
212.	Donje Hrasno	1065/22	Privatno	Poljoprivedno zemljište	505
213.	Donje Hrasno	1065/28	Privatno	Šuma	2099
214.	Donje Hrasno	1065/30	Privatno	Šuma	2569
215.	Donje Hrasno	1065/31	Privatno	Pašnjak	1405
216.	Donje Hrasno	1065/34	Privatno	Pašnjak	661
217.	Donje Hrasno	1057	Privatno	Poljoprivedno zemljište	365
218.	Donje Hrasno	1065/32	Privatno	Pašnjak	2123
219.	Donje Hrasno	1065/36	Privatno	Šuma	163
220.	Donje Hrasno	1065/37	Privatno	Šuma	118
221.	Donje Hrasno	1065/35	Privatno	Pašnjak	36
222.	Donje Hrasno	963/21	Privatno	Pašnjak	2081
223.	Donje Hrasno	963/20	Privatno	Pašnjak	452
224.	Donje Hrasno	963/19	Privatno	Pašnjak	1729
225.	Donje Hrasno	963/17	Privatno	Šuma	805
226.	Donje Hrasno	963/23	Privatno	Pašnjak	1021
227.	Donje Hrasno	963/24	Privatno	Pašnjak	1032
228.	Donje Hrasno	963/25	Privatno	Pašnjak	2608
229.	Donje Hrasno	963/27	Privatno	Šuma	242
230.	Donje Hrasno	963/28	Privatno	Šuma	742
231.	Donje Hrasno	1080/1	Privatno	Poljoprivedno zemljište	573
232.	Donje Hrasno	1111/17	Privatno	Šuma	2182
233.	Donje Hrasno	1111/19	Privatno	Šuma	315
234.	Donje Hrasno	1111/20	Privatno	Pašnjak	140
235.	Donje Hrasno	1111/18	Privatno	Šuma	396
236.	Hutovo	103/61	Privatno	Šuma	2117
237.	Hutovo	103/62	Privatno	Pašnjak	1518
238.	Hutovo	103/64	Privatno	Pašnjak	3900
239.	Hutovo	103/66	Privatno	Pašnjak	5448
240.	Hutovo	103/68	Privatno	Pašnjak	4049
241.	Hutovo	103/70	Privatno	Pašnjak	993
242.	Hutovo	103/68	Privatno	Pašnjak	1999
243.	Hutovo	103/74	Privatno	Pašnjak	2063
244.	Hutovo	103/74	Privatno	Pašnjak	1837
245.	Hutovo	1/74	Privatno	Pašnjak	3999
246.	Hutovo	1/76	Privatno	Pašnjak	792
247.	Hutovo	1/76	Privatno	Pašnjak	2630

Projekt modernizacije cestovnog sektora FBiH
Akcijski plan preseljenja Neum – Stolac

248.	Hutovo	1/79	Privatno	Pašnjak	1189
249.	Hutovo	1/80	Privatno	Šuma	3493
250.	Hutovo	1/81	Privatno	Šuma	986
251.	Hutovo	1/82	Privatno	Šuma	168
252.	Hutovo	1/83	Privatno	Pašnjak	28
253.	Hutovo	1/84	Privatno	Šuma	1245
254.	Hutovo	1/86	Privatno	Pašnjak	1018
255.	Hutovo	97/1	Privatno	Livada	960
256.	Hutovo	97/8	Privatno	Pašnjak	534
257.	Hutovo	1/88	Privatno	Šuma	3009
258.	Hutovo	43/232	Privatno	Šuma	249
259.	Hutovo	43/233	Privatno	Šuma	885
260.	Hutovo	43/225	Privatno	Šuma	1775
261.	Hutovo	43/234	Privatno	Šuma	2676
262.	Hutovo	43/235	Privatno	Šuma	367
263.	Hutovo	77/3	Privatno	Šuma	1178
264.	Hutovo	75/2	Privatno	Šuma	1570
265.	Hutovo	43/258	Privatno	Šuma	888
266.	Hutovo	43/237	Privatno	Šuma	844
267.	Hutovo	43/238	Privatno	Šuma	3585
268.	Hutovo	43/239	Privatno	Šuma	570
269.	Hutovo	95/3	Privatno	Pašnjak	1027
270.	Hutovo	43/240	Privatno	Šuma	7495
271.	Hutovo	43/242	Privatno	Šuma	1443
272.	Hutovo	43/244	Privatno	Šuma	7121
273.	Hutovo	43/246	Privatno	Šuma	4905
274.	Hutovo	43/248	Privatno	Šuma	3887
275.	Hutovo	43/250	Privatno	Šuma	42
276.	Hutovo	43/251	Privatno	Šuma	2394
277.	Hutovo	43/253	Privatno	Šuma	1600
278.	Hutovo	43/41	Privatno	Šuma	781
279.	Hutovo	43/254	Privatno	Šuma	3122
280.	Hutovo	43/257	Privatno	Šuma	6104
281.	Hutovo	101/3	Privatno	Livada	741

Aneks 4 – Socio-ekonomski upitnik

UPITNIK ZA ZEMLJOPOSJEDNIKE

Upitnik broj	
--------------	--

Datum anketiranja:

Općina:

Lokalitet:

Adresa:

Katastarske oznake čestice:

Pogođena cijela parcela: Da/ Ne

Ako ne, navesti površinu nepogođenog dijela : m²

1. OPĆI PODACI O ANKETIRANOJ OSOBI

1.1. Ime i prezime anketirane osobe:

1.2. Mjesto stanovanja:

1.3. Vlasnik ili korisnik zemljišnog posjeda?:

1.4. Etnička pripadnost:

1.5. Kontakt telefon:

2. OPŠTI PODACI O POGOĐENOM POSJEDU (ZEMLJIŠTU)

2.1. Lokacija katastarskih parcela, ukupnog broja po lokaciji i katastarskih podataka

Lokacija	Ukupan broj kat. parcela	Broj katastarske parcele	Trenutna upotreba <i>Obilježiti ono što stoji</i>
1.			Obradivo zemljište Šuma Pašnjak Ne koristi se
2.			Obradivo zemljište Šuma Pašnjak Ne koristi se
3.			Obradivo zemljište Šuma Pašnjak Ne koristi se

3. VLASNIŠTVO

3.1. Vlasnik: DA / NE

Projekt modernizacije cestovnog sektora FBiH
 Akcijski plan preseljenja Neum – Stolac

3.2. Korisnik: DA / NE

3.3. Podaci o pomoćnim objektima		3.4. Izgrađeno od čvrstog materijala
Ljetna kuhinja		DA NE
Garaža		DA NE
Ostava		DA NE
Štala		DA NE
Suhozid		DA NE
Drugo (specificirati):		DA NE
Drugo (specificirati):		DA NE
Drugo (specificirati):		DA NE

Obilježiti polje koje stoji

3.4. Podaci o vlasništvu		
Vlasništvo u cijelosti upisano u grunt?		
Proces legalizacije u toku?		U kojoj je fazi legalizacija:
Formalni zakup javne imovine?		Vlasnik:
Formalni zakup privatne imovine?		Vlasnik (kontakt informacije):
Neformalno korištenje?		Vlasnik (kontakt informacije):
U potpunosti neformalno korištenje?		Na koji način je korisnik stupio u posjed navedenog zemljišta?
Zajedničko vlasništvo Da / Ne		Ako da, navesti ostale vlasnike:

Obilježiti polje koje stoji

4. POLJOPRIVEDNE AKTIVNOSTI

4.1. Višegodišnje/godišnje Vrste:

Projekt modernizacije cestovnog sektora FBiH
Akcijski plan preseljenja Neum – Stolac

4.2. Ako višegodišnje: Godina/e sadnje: _____

4.4. Prosječan prinos, prema navodima poljoprivrednika: _____ (navesti jedinicu mjere)

4.5. Ukupan posjed zemljišta, uključujući ovu parcelu i druge: _____ hektara
Uključuje njive, pašnjake, šumu, neobrađivo i nekorišteno zemljište – svo zemljište dostupno poljoprivredniku bez obzira na vlasništvo

4.6. Od čega je obrađivano ove godine: _____ hektara

5. RANJIVOST

5.1. Da li prodajete usjeve: DA / NE

5.2. **Ako da**, koliko godišnje ostvarite prihoda od prodaje usjeva : _____ (KM)
Ako ne, pređite na sljedeće pitanje.

5.3. Da li koristite usjeve za vlastite potrebe (konzumacija): DA / NE

5.4. Da li ste imali planove za pogođeni dio posjeda? DA / NE

5.5. **Ako DA**, šta ste namjeravali raditi? _____
Ako ne, pređite na sljedeću grupu pitanja.

6. OPŠTI PODACI O ČLANOVIMA POGOĐENOG DOMAĆINSTVA

6.1. Informacije o članovima domaćinstva posjednika/korisnika parcele koja je predmet eksproprijacije

	Ime i prezime	Srodstvo sa Glavom domaćinstva	Godinarođenja	Spol		Zanimanje	Obrazovanje (stručna sprema)
				M	Ž		
1		Glava domaćinstva		M	Ž		
2				M	Ž		
3				M	Ž		
4				M	Ž		
5				M	Ž		
6				M	Ž		
7				M	Ž		
8				M	Ž		

Projekt modernizacije cestovnog sektora FBiH
 Akcijski plan preseljenja Neum – Stolac

7. SOCIO-EKONOMSKI PODACI O POGOĐENOM DOMAĆINSTVU

7.1. Ukupni prihod domaćinstva

U koju od navedenih kategorija pripada ukupan mjesečni prihod cijelog vašeg domaćinstva:	
Manje od 500 KM	
Od 500 do 1.000 KM	
Od 1.000 do 1.500 KM	
Više od 1.500 KM	

U slučaju da više članova porodice privređuje u domaćinstvu, molimo Vas da date zbirni pregled

Koji su Vaši osnovni izvori prihoda od ponuđenog:			
Plate		Penzije	
Vlastita poljoprivredna proizvodnja		Vladina ili druga pomoć	
Privatan biznis		Ostalo (navesti):	
Doznake		Ostalo (navesti):	

(1: najviše, 2 sljedeće po važnosti, itd. – 0: zanemarljivo malo ili nije primjenjivo)

7.2. Da li ste zadovoljni sa Vašim ekonomskim prilikama:

Veoma zadovoljan	
Zadovoljan	
Niti zadovoljan niti nezadovoljan	
Nezadovoljan	
Veoma nezadovoljan	

Obilježiti polje koje stoji

8. KOMPENZACIJA

8.1. Kompenzacija u gotovini? DA / NE

8.2. Da li biste preferirali zamjenu zemljište za zemljište? DA / NE

8.3. Da li biste kupili drugu nekretninu umjesto ovog zemljišnog posjeda? DA / NE

Aneks 5 – Javni poziv za socio-ekonomsko anketiranje (objavljeno u lokalnim novinama, putem radija, web stranici JP Cesta FBiH i oglasnim pločama općina Neum i Stolac)

JAVNI POZIV NA ANKETIRANJE VLASNIKA/KORISNIKA PARCELA KOJE ĆE BITI PREDMET EKSPROPRIJACIJE U SKLOPU PROJEKTA IZGRADNJE MAGISTRALNE CESTE M_{17.3} (NEUM- STOLAC)

Javno preduzeće Ceste Federacije Bosne i Hercegovine (JP Ceste FBiH) je pokrenulo Projekt izgradnje magistralne ceste M 17.3 Neum-Stolac (dionice Bročanac-Hutovo-Cerovica i Cerovica-Drenovac) u sklopu Programa modernizacije cesta u FBiH. Za potrebe izgradnje navedenih dionica, bit će pokrenut postupak eksproprijacije zemljišnih parcela koje se nalaze na trasi ovih dionica u 2016. godini.

S tim u vezi, JP Ceste FBiH namjerava izvršiti socio-ekonomsko anketiranje vlasnika/korisnika parcela koje će biti predmet eksproprijacije u svrhu što boljeg planiranja spomenutog Projekta. Svrha ankete je prikupljanje socio-ekonomskih podataka o porodicama i pojedincima koji žive ili rade na posjedima koji će biti obuhvaćeni izgradnjom dionica, kako bi se uspostavio što pravedniji sistem otkupa zemljišta i kako bi JP Ceste FBiH moglo bolje da planira svoje aktivnosti u tom pravcu. Podaci iz ankete neće biti upotrebljeni u svrhu određivanja da li će ili neće neko lice steći pravo na naknadu ili bilo kakva druga prava, niti će podaci biti upotrebljeni u svrhu utvrđivanja vrijednosti zemljišta ili druge imovine.

Stoga, pozivamo vlasnike/korisnike parcela koje će biti predmet eksproprijacijeda prisustvuju anketiranju koji će se sprovesti:

- **Prostorijama Hotela Neum, dana 28.12.2015. godine u vremenskom intervalu od 12:00-18:00 sati**
- **prostorijama Općine Stolac, dana 29.12.2015. u vremenskom intervalu od 10:00-13:00 sati**
(vlasnici/korisnici mogu doći u bilo kojem periodu u navedenim intervalima, te procjenjujemo da će samo anketiranje po vlasniku/korisniku trajati do pola sata).

Organizaciju anketiranja će vršiti konsultanti kompanije ENOVA koju je angažovalo JP Ceste FBiH u cilju pružanja podrške Projektu.

U slučaju da ne možete prisustvovati anketiranju u navedenom terminu, molimo Vas da nam se obratite do 30.12.2015. pozivom kontakt osobi Ajli Mehmedović na tel. +387 33 279 105 ili e-mail: ajla.mehmedovic@enova.ba, kako bismo Vas mogli direktno kontaktirati i sprovesti telefonsko anketiranje o našem trošku.

Ukoliko niste sigurni da li će Vaša parcela biti predmet eksproprijacije, molimo da se javite na broj +387 60 30 41 680 kako bismo Vam pomogli ili da pogledate detaljnu mapu sa prikazom trase spomenutih dionica koja je dostupna online na adresi: <http://www.jpdcfbh.ba/>

Projekt modernizacije cestovnog sektora FBiH
Akcijski plan preseljenja Neum – Stolac

Aneks 6 – Sažetak baze podataka socio-ekonomskog anketiranja

Napomena: Potpuna baza podataka socio-ekonomskog anketiranja nalazi se u posebnom Excel dokumentu.

Br.	Općina	Katastarska općina	Broj parcele	Pogođena cijela površina zemljišta	Vlasnik/Korisnik	Etnička pripadnost	Mjesto boravka	Vrsta zemljišta	Pomoćni objekti	Registrono vlasništvo
1.	Neum	Čarići	219; 174	Dio	Vlasnik	Hrvat	Broćanac	Poljoprivredno zemljište	Štala, Bunar	Da
2.	Neum	Hutovo	2027, 2025, 1994, 1992	Nema	Vlasnik	Hrvat	Neum	Šuma /Poljoprivredno zemljište	Suhozid	Da
3.	Neum	Hutovo	2016, 2025, 2080	Dio	Vlasnik	Hrvat	Neum	Poljoprivredno zemljište, Šuma, Pašnjak	Kamen i zid	Da
4.	Neum	Donje Hrasno	1826/21	Dio	Vlasnik	Hrvat	Neum	Šuma, Pašnjak	Nema	Da
5.	Neum	Donje Hrasno	1826/21	Dio	Vlasnik	Hrvat	Vinine	Šuma, Pašnjak	Nema	Da
6.	Neum	Donje Hrasno	1826/1, 3013	Dio	Korisnik	Hrvat	Neum	Šuma, Poljoprivredno zemljište	Nema	Da
7.	Neum	Donje Hrasno	829/172	Dio	Vlasnik	Hrvat	Neum	Pašnjak	Nema	Da
8.	Neum	Čarići	43, 44	Dio	Vlasnik	Hrvat	Neum	Šuma	Nema	Da
9.	Neum	Donje Hrasno	1826/25	Dio	Korisnik	Hrvat	Neum	Šuma, Pašnjak	Nema	Da
10.	Neum	Čarići	1030/2, 787/2	Dio	Vlasnik	Hrvat	Neum	Poljoprivredno zemljište	Kamen i zid	Da
11.	Neum	Čarići	1112, 1110	Dio	Vlasnik	Hrvat	Neum	Pašnjak	Kamen i zid	Da
12.	Neum	Donje Hrasno	1503/14, 1503/17	Dio	Vlasnik	Hrvat	Neum	Šuma	Kamen i zid	Da
13.	Neum	Donje Hrasno	1826/5	Dio	Korisnik	Hrvat	Vinine	Šuma	Nema	Da
14.	Neum	Donje Hrasno	784	Dio	Korisnik	Hrvat	Osjecenica	Pašnjak i Poljoprivredno zemljište	Kamen i zid	Da
15.	Neum	Donje Hrasno	1630/1, 1629/1, 1625/2	Dio	Korisnik	Hrvat	Čapljina	Poljoprivredno zemljište,, Pašnjak	Kamen i zid	Ne
16.	Neum	Donje Hrasno	1630/1, 1629/1, 1625/2	Dio	Korisnik	Hrvat	Čapljina	Poljoprivredno zemljište, Šuma, Pašnjak	Kamen i zid	Ne
17.	Neum	Nema	2442	Dio	Korisnik	Hrvat	Neum	Poljoprivredno zemljište, Šuma, Pašnjak	Nema	Da
18.	Neum	Čarići	156	Dio	Vlasnik	Hrvat	Neum	Poljoprivredno zemljište	Kamen i zid	Da
19.	Neum	Čarići	173,172,34	Dio	Vlasnik	Hrvat	Hutovo	Poljoprivredno zemljište, Pašnjak	Štala, Priključak za vodu	Da
20.	Neum	Donje Hrasno	537	Dio	Vlasnik	Hrvat	Donje Hrasno	Poljoprivredno zemljište	Suhozid	Da
21.	Neum	Donje Hrasno	537	Dio	Vlasnik	Hrvat	Donje Hrasno	Poljoprivredno zemljište	Suhozid	Da

Projekt modernizacije cestovnog sektora FBiH
Akcijski plan preseljenja Neum – Stolac

22.	Neum	Čarići	219, 164, 20,174, 1119	Dio	Vlasnik	Hrvat	Bročanac	Poljoprivredno zemljište	Bunar	Da
23.	Neum	Čarići	842, 949, 820, 988	Dio	Vlasnik	Hrvat	Bročanac	Šuma	Nema	Da
24.	Neum	Čarići	20,149, 1119	Dio	Vlasnik	Hrvat	Bročanac	Poljoprivredno zemljište	Nema	Da
25.	Neum	Donje Hrasno	1111/7, 746, 748, 749 (545, 548- not sure)	Dio	Vlasnik	Hrvat	Neum	Šuma, Pašnjak	Suhozi d	Da
26.	Neum	Čarići	866, 867, 704/1	Dio	Vlasnik	Hrvat	Prepretnica	Poljoprivredno zemljište	Suhozi d	Da
27.	Neum	Donje Hrasno	1826/21	Dio	Vlasnik	Hrvat	Neum	Šuma, Pašnjak	Suhozi d	Da
28.	Neum	Hutovo	2067, 2066, 1989	Dio	Vlasnik	Hrvat	Neum	Šuma, poljoprivredno zemljište	3 stare kuće	Da
29.	Neum	Donje Hrasno	Nema	Nema	Vlasnik	Hrvat	Neum	Poljoprivredno zemljište	Suhozi d	Da
30.	Neum	Donje Hrasno	1778, 1826/24, 1625/3, 1812	Nema	Vlasnik	Hrvat	Neum- Vinine	Poljoprivredno zemljište, Šuma, Pašnjak	Suhozi d	Da
31.	Neum	Čarići	175, 173, 172	Dio	Vlasnik	Hrvat	Neum	Poljoprivredno zemljište	Suhozi d, Priključ ak za vodu	Da
32.	Neum	Čarići	698, 706	Dio	Vlasnik	Hrvat	Neum	Poljoprivredno zemljište	Nema	Da
33.	Neum	Donje Hrasno	1826	Dio	Vlasnik	Hrvat	Neum	Pašnjak	Nema	Da
34.	Neum	Donje Hrasno	1826	Dio	Vlasnik	Hrvat	Neum	Pašnjak	Nema	Da
35.	Stolac	Nema	361/4, 841	Dio	Vlasnik/K orisnik	Hrvat	Stolac	Poljoprivredno zemljište/Šuma	Nema	Da
36.	Stolac	Bjelovići	1144, 1145	Dio	Vlasnik/K orisnik	Hrvat	Stolac	Poljoprivredno zemljište/Šuma	Nema	Da
37.	Stolac	Nema	1293	Cijela	Vlasnik/K orisnik	Hrvat	Bjelojevići	Pašnjak	Suhozi d	Da
38.	Stolac	Nema	885	Dio	Vlasnik/K orisnik	Hrvat	Stolac	Pašnjak	Nema	Da
39.	Stolac	Nema	1304, 1297,1131	Dio	Vlasnik/K orisnik	Hrvat	Stolac	Pašnjak	Nema	Da
40.	Stolac	Bjelojevi ći i Stolovi	1295	Cijela	Vlasnik/K orisnik	Hrvat	Stolac	Pašnjak	Nema	Da
41.	Stolac	Nema	959, 2298	Nema	Vlasnik/K orisnik	Hrvat	Stolac	Pašnjak/Šuma	Suhozi d	Da
42.	Stolac	Burmazi	361/4	Dio	Korisnik	Hrvat	Stolac	Šuma/Poljoprivr edno zemljište	Suhozi d	Da
43.	Stolac	Burmazi	838, 365/1	Dio	Vlasnik/K orisnik	Hrvat	Stolac	Pašnjak/Šuma	Suhozi d	Da
44.	Stolac	Burmazi	1109/1	Dio	Korisnik	Hrvat	Stolac	Pašnjak	Suhozi d	Da
45.	Stolac	Bjelovići/ Burmazi	726/42, 666/2, 746/3, 746/4, 339/4	Dio	Vlasnik/K orisnik	Hrvat	Stolac	Pašnjak/Šuma	Suhozi d	Da
46.	Stolac	Bjelovići/ Burmazi	126/44	Dio	Vlasnik	Hrvat	Dubrovnik	Pašnjak/Šuma	Suhozi d	Da
47.	Stolac	Bjelovići/ Burmazi	126/33	Dio	Vlasnik/K orisnik	Hrvat	Stolac	Pašnjak/Šuma	Suhozi d	Da
48.	Stolac	Gorica	Nema	Dio	Vlasnik	Bošnja k	Mostar	Poljoprivredno zemljište/Dvoriš te	Nema	Da
49.	Stolac	Donje	Nema	Dio	Vlasnik	Hrvat	Mostar	Šuma	Nema	Da

Projekt modernizacije cestovnog sektora FBiH
Akcijski plan preseljenja Neum – Stolac

		Hrasno								
50.	Stolac	Donje Hrasno	Nema	Dio	Korisnik	Hrvat	Zagreb	Pašnjak	Nema	Da
51.	Neum	Nema	Nema	Dio	Korisnik	Hrvat	Stolac	Pašnjak/Šuma	Nema	Da

Aneks 7 – Obrazac za formalni zahtjev pristupu informacijama

ZAHTJEV ZA PRISTUP INFORMACIJAMA

Ime i prezime podnosioca zahtjeva

Adresa

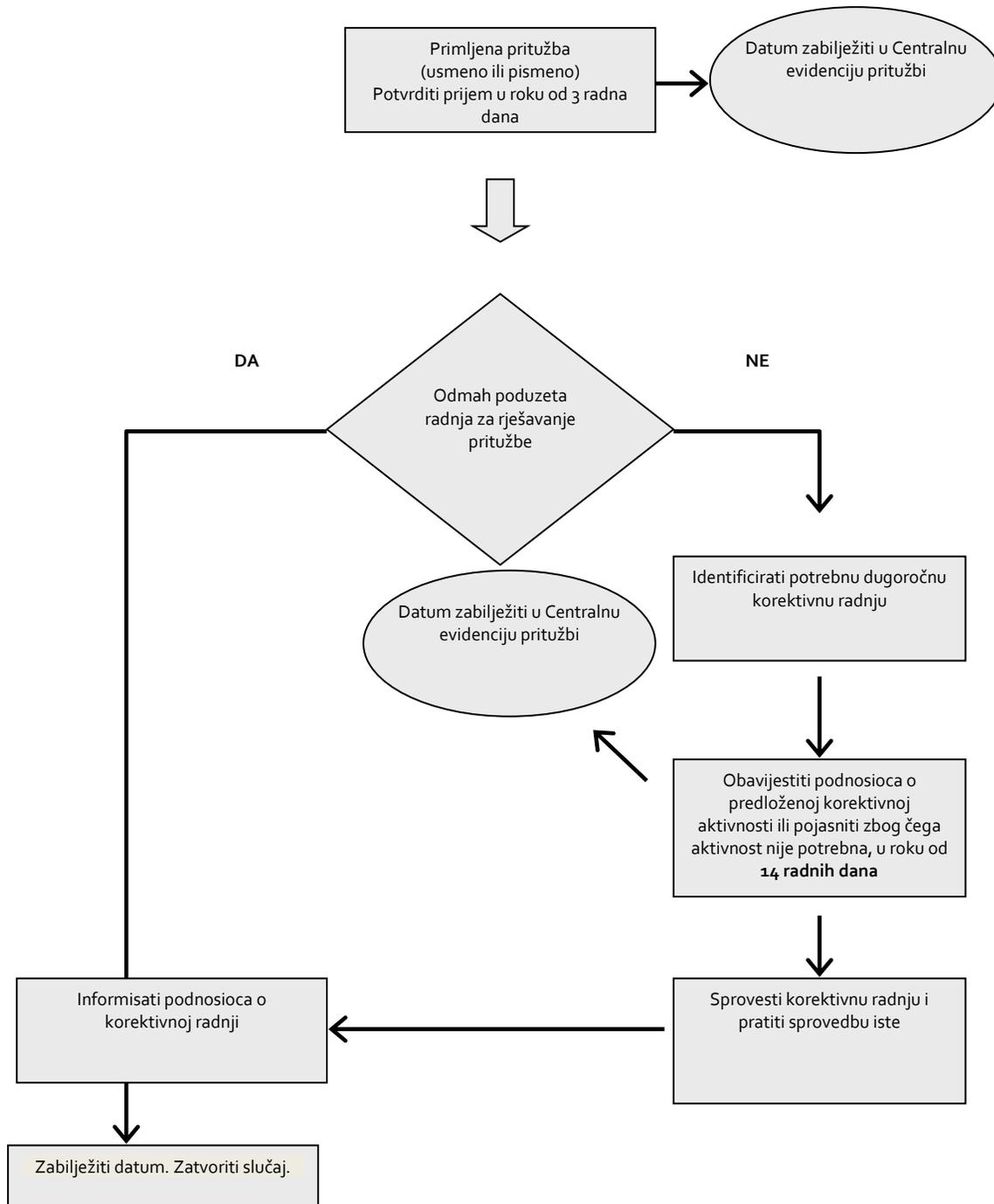
Telefon/telefaks/e-mail

Datum _____
JP CESTE FBiH
Adresa: Terezija 54
71000 Sarajevo
T: +387 33 250 370
F: +387 33 250 400
PREDMET: ZAHTJEV ZA PRISTUP INFORMACIJAMA
Na osnovu <i>Zakona o slobodi pristupa informacijama u FBiH</i> , tražim da mi omogućite pristup informaciji/ama:

(Tačno navesti koju informaciju tražite i opisati je što je moguće preciznije).
Zaokružite način na koji želite pristupiti informacijama:
a. neposredan uvid,
b. umnožavanje informacije,
c. slanje informacije na kućnu adresu,
d. slanje informacije elektronskim putem – mail-om (ukoliko je moguće).
Podnosilac zahtjeva

Napomena: prvih deset strana umnožavanja materijala standardnog formata je besplatno, a za sve druge tražene informacije s većim brojem strana podnosilac zahtjeva plaća unaprijed.

Aneks 8 – Dijagram toka za obradu pritužbi

Aneks 9 – Obrazac za pritužbe

Broj protokola:	
Ime i prezime (po izboru)	
Kontakt informacije Molimo označite kako želite biti konkatirani (pošta, telefon, e-mail).	☐ Poštom: Dostavite Vašu adresu: _____ _____ ☐ Telefonom: _____ ☐ E-mailom: _____
Preferirani jezik komunikacije	☐ Bosanski / srpski / hrvatski ☐ Engleski (ako je moguće)
Opis događaja zbog kojeg se žalite	Šta se dogodilo? Gdje se to dogodilo? Ko je to učinio? Koji je rezultat problema?
Datum događaja / pritužbe	
	☐ Jednokratni događaj / pritužba (datum: _____) ☐ Dogodilo se više od jedanput (koliko puta? _____) ☐ U tijeku (trenutno postoji problem)
Šta biste željeli da se dogodi?	

Potpis: _____

Datum: _____

Molimo da ovaj obrazac prosljedite na jednu od navedenih adresa:

JP Ceste FBiH

N/p: Rukovodstvo JP
 Javno preduzeće "Ceste FBiH"
 Adresa: Terezija 54, 71000 Sarajevo
 T: +387 33 250 370, F: +387 33 250 400
 E-mail: zalbena@jpcfbih.ba

Općina Neum

Adresa: Kralja Tomislava bb, Neum
 T: +387 36 880 214
 F: +387 36 880 248

Općina Stolac

Adresa: Kralja Tomislava bb, Stolac
 T: +387 36 853 101
 F: +387 36 853 229

Aneks 10 – Konsultativni sastanci, ključna pitanja i zaključci

Datum sastanka: /naknadno dopuniti/

Mjesto održavanja sastanka: /naknadno dopuniti/

Broj učesnika: /naknadno dopuniti/

Ključna pitanja i zaključci

Ključna pitanja:

- /naknadno dopuniti/
- /naknadno dopuniti/
- /naknadno dopuniti/.

Zaključci sastanka:

- /naknadno dopuniti/
- /naknadno dopuniti/
- /naknadno dopuniti/.